

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

GOSPODARSKA IN FINANČNA GIBANJA

JANUAR 2017

Naslov: Gospodarska in finančna gibanja
Številka: Januar 2017

Izdajatelj: BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
tel.: 01 47 19 000
fax: 01 25 15 516
e-mail: bsl@bsi.si
<http://www.bsi.si/>

Uporaba in objava podatkov in delov besedila je dovoljena z navedbo vira.

This publication is also available in English.

ISSN 2385-9776

Pregled vsebine

Povzetek	7
1 Mednarodno okolje	11
2 Konjunktura gibanja	17
3 Trg dela	21
4 Plačilna bilanca in zunanji dolg	27
5 Financiranje podjetij, gospodinjstev in bank	33
6 Javne finance	41
7 Gibanje cen	47
8 Izbrane teme	53
8.1 Analiza prednosti slovenskih izvoznih podjetij v primerjavi s podjetji, usmerjenimi pretežno na domači trg	53
8.2 Obeti za rast slovenskega izvoza in gospodarske razmere v glavnih trgovinskih partnericah	61
9 Statistična priloga	67

Pregled slik, tabel in okvirov:**Slike:**

Slika 1.1	Rast globalnega BDP v letih 2016 in 2017	11
Slika 1.2	Struktura rasti BDP v evrskem območju - izdatkovna stran	12
Slika 1.3	Struktura rasti BDP v evrskem območju - proizvodna stran	12
Slika 1.4	Kazalniki zaupanja v evrskem območju	13
Slika 1.5	Kratkoročni kazalniki gospodarske aktivnosti v evrskem območju	13
Slika 1.6	Tehtana napoved gospodarske rasti v glavnih izvoznih partnericah v letih 2016 in 2017	13
Slika 1.7	Devizni tečaj EUR/USD in centralnobančni obrestni meri	14
Slika 1.8	Surovine	14
Slika 1.9	Medletna rast izbranih borznih indeksov	15
Slika 2.1	Kazalniki zaupanja	17
Slika 2.2	Četrtna stopnja rasti BDP v Sloveniji in evrskem območju	18
Slika 2.3	Rast BDP v tretjem četrtletju 2016 po državah članicah evrskega območja	18
Slika 2.4	Prispevki komponent k medletni rasti BDP, proizvodna stran	18
Slika 2.5	Prispevki komponent k medletni rasti BDP, izdatkovna stran	19
Slika 2.6	Prispevki k medletni rasti nominalnih bruto investicij po sektorjih	19
Slika 2.7	Menjava s tujino	20
Slika 2.8	Mesečni kazalniki gospodarske aktivnosti	20
Slika 3.1	Prispevki posameznih dejavnosti k rasti zaposlenosti	21
Slika 3.2	Delovno aktivni brez samozaposlenih kmetov	22
Slika 3.3	Pričakovano zaposlovanje	22
Slika 3.4	Stopnja brezposelnosti	23
Slika 3.5	Prispevki k spremembi števila registriranih brezposelnih po starosti	23
Slika 3.6	Nominalne bruto plače	25
Slika 3.7	Nominalna in realna skupna masa plač in povprečna bruto plača na zaposlenega	26
Slika 4.1	Komponente tekočega računa	28
Slika 4.2	Prispevki skupin držav k rasti blagovnega izvoza	28
Slika 4.3	Prispevki po namenskih skupinah k rasti blagovnega izvoza	28
Slika 4.4	Izvoz storitev	29
Slika 4.5	Neto primarni dohodki	29
Slika 4.6	Neto sekundarni dohodki	29
Slika 4.7	Finančne terjatve zasebnega sektorja do tujine	31
Slika 4.8	Finančne obveznosti zasebnega sektorja do tujine	31
Slika 4.9	Zunanji dolg	32
Slika 5.1	Razmik med varčevanjem in investicijami	33
Slika 5.2	Investicije in zadržani dobički podjetij	34
Slika 5.3	Finančne naložbe podjetij (S.11)	34
Slika 5.4	Finančne obveznosti podjetij (S.11)	34
Slika 5.5	Finančne obveznosti podjetij (S.11) do tujine	35
Slika 5.6	Finančne naložbe gospodinjstev (S.14 in S.15)	35
Slika 5.7	Posojila gospodinjstvom	35
Slika 5.8	Obrestne mere za vloge gospodinjstev po ročnosti	36
Slika 5.9	Finančne naložbe bank (S.122 in S.123)	36
Slika 5.10	Finančne obveznosti bank (S.122 in S.123)	36
Slika 5.11	Tržna kapitalizacija in KOS na LJSE	39
Slika 6.1	Prihodki države	42
Slika 6.2	Izdatki države brez pomoči finančnim institucijam	42
Slika 6.3	Pribitki dolgoročnih državnih obveznic nad nemško	44
Slika 6.4	Strukturni primanjkljaj javnih financ v Sloveniji	45
Slika 7.1	Prispevki k inflaciji	47
Slika 7.2	Inflacija v Sloveniji in evrskem območju	47
Slika 7.3	Zaznano in pričakovano gibanje cen iz Ankete o mnenju potrošnikov	48
Slika 7.4	Gibanje cen energentov	48
Slika 7.5	Prispevki k rasti cen energentov	49

Slika 7.6	Cene hrane	49
Slika 7.7	Cene storitev	49
Slika 7.8	Cene storitev in industrijskih proizvodov brez energentov	50
Slika 7.9	Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu	50
Slika 8.1.1	Število zaposlenih v podjetjih	54
Slika 8.1.2	Sredstva podjetij	54
Slika 8.1.3	Čisti prihodki od prodaje podjetij	55
Slika 8.1.4	Čisti prihodki od prodaje izvoznih podjetij	55
Slika 8.1.5	Čisti prihodki od prodaje neizvoznih podjetij	55
Slika 8.1.6	Vrste dolga za izvozna podjetja	56
Slika 8.1.7	Vrste dolga za neizvozna podjetja	56
Slika 8.1.8	Medpodjetniška posojila iz tujine izvoznim podjetjem glede na vrsto lastništva	56
Slika 8.1.9	Medpodjetniška posojila iz tujine neizvoznim podjetjem glede na vrsto lastništva	56
Slika 8.1.10	Posojila iz tujine izvoznim podjetjem	56
Slika 8.1.11	Posojila iz tujine neizvoznim podjetjem	56
Slika 8.1.12	Dodana vrednost in dobiček izvoznih podjetij	57
Slika 8.1.13	Dodana vrednost in dobiček neizvoznih podjetij	57
Slika 8.1.14	Finančni vzvod izvoznih podjetij	58
Slika 8.1.15	Finančni vzvod neizvoznih podjetij	58
Slika 8.2.1	Prispevki k rasti tujega povpraševanja po slovenskih proizvodih	61
Slika 8.2.2	Prispevki držav k rasti blagovnega izvoza Slovenije	62
Slika 8.2.3	Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Nemčijo	62
Slika 8.2.4	Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Nemčija	63
Slika 8.2.5	Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Italijo	63
Slika 8.2.6	Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Italija	63
Slika 8.2.7	Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Avstrijo	64
Slika 8.2.8	Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Avstrija	64
Slika 8.2.9	Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza na Hrvaško	65
Slika 8.2.10	Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Hrvaška	65
Slika 8.2.11	Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Francijo	66
Slika 8.2.12	Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Francija	66

Tabele:

Tabela 2.1	Gospodarska aktivnost	20
Tabela 3.1	Brezposelnost in zaposlenost	24
Tabela 3.2	Stroški dela	25
Tabela 4.1	Komponente tekočih transakcij plačilne bilance	30
Tabela 4.2	Kapitalski in finančni račun plačilne bilance	31
Tabela 6.1	Primanjkljaj in dolg države v Sloveniji v obdobju 2012–2019	42
Tabela 7.1	Struktura HICP in kazalniki gibanja cen	50
Tabela 9.1	Konsolidirana bilanca monetarnih finančnih institucij	68
Tabela 9.2	Bilanca Banke Slovenije	69
Tabela 9.3	Bilanca drugih monetarnih finančnih institucij	70
Tabela 9.4	Obrestne mere novih posojil in vlog v domači valuti gospodinjstev ter nefinančnih podjetij	71
Tabela 9.5	Stanje mednarodnih naložb	72
Tabela 9.6	Bruto zunanji dolg	73
Tabela 9.7	Plačilna bilanca	74
Tabela 9.8	Plačilna bilanca – nadaljevanje	75
Tabela 9.9	Nekonsolidirana stanja finančnih sredstev	76
Tabela 9.10	Nekonsolidirana stanja obveznosti	77
Tabela 9.11	Neto finančna sredstva	77
Tabela 9.12	Nekonsolidirane transakcije v finančnih sredstvih – drseče vsote štirih četrtletij	78
Tabela 9.13	Nekonsolidirane transakcije v obveznostih – drseče vsote štirih četrtletij	79
Tabela 9.14	Neto finančne transakcije – drseče vsote štirih četrtletij	79

Okviri:

Okvir 5.1	Poslovanje bank v letu 2016	37
Okvir 6.1	Javnofinančna gibanja po metodologiji denarnega toka	43

Povzetek

Obeti za rast slovenskega izvoza v letu 2017 so ugodni. Napovedi globalne gospodarske rasti ostajajo solidne s pospeševanjem rasti v posameznih razvitih državah in stabilizacijo v nekaterih večjih državah v razvoju. Zmerna gospodarska rast na ravni okrog 1,5 % v letu 2017 je pričakovana tudi v evrskem območju. Zadnje tehtane ocene na podlagi napovedi Consensusa kažejo celo na nekoliko višjo rast od predhodno predvidene v agregatu glavnih trgovinskih partneric Slovenije. Tudi ocena rasti tujega povpraševanja po metodologiji Banke Slovenije je ugodna in nudi dobro osnovo za pričakovano stabilno rast prihodkov slovenskega izvoznega sektorja. Kljub pozitivnim obetom pa ostajajo v mednarodnem okolju negativna tveganja številna, od sprememb v političnem okolju nekaterih razvitih držav, povečane družbene neenakosti in medsebojnih sankcij med EU in Rusijo, do geopolitičnih napetosti na Bližnjem vzhodu.

Gospodarska rast v Sloveniji ostaja med višjimi v evrskem območju predvsem zaradi konkurenčnosti izvoznega sektorja. Ta je v zadnjem desetletju pokazal, da je zmožen povečevanja tržnih deležev tudi na trgih, kjer je povpraševanje šibko, k 2,7-odstotni rasti BDP v tretjem četrtletju 2016 pa je prispeval več kot 40 %. V evrskem območju je bil njegov prispevek k rasti neznaten. Krepi se tudi domača končna poraba s pozitivnim vplivom na rast dodane vrednosti v zasebnih storitvah. K rasti končne porabe izdatno prispevajo gospodinjstva, katerih potrošnja ob rasti zaposlenosti in plač ter potrošniških posojil postaja vse bolj uravnotežena, saj je začela rasti tudi poraba netrajnih proizvodov. V primerjavi z evrskim območjem ostajajo šibke predvsem investicije, kjer pa se obeti izboljšujejo, saj se krepi investicijska aktivnost podjetij, ki se že kaže v zmanjševanju njihovih finančnih presežkov. V letu 2017 naj bi z učinkovitejšim črpanjem evropskih sredstev investicije povečala tudi država. Anketno izkazani optimizem v gospodarstvu je bil ob koncu leta 2016 že primerljiv z ravniyo pred izbruhom krize konec leta 2008.

Razmere na trgu dela so se v jesenskih mesecih leta 2016 še izboljšale, vendar postajajo čedalje vidnejša tudi strukturna neskladja. Rast zaposlenosti je v tretjem četrtletju presegla 2 % predvsem zaradi hitrejši rasti zaposlovanja v zasebnih storitvah. Hkrati je bilo konec novembra 2016 brezposelnih 9,8 % oseb manj kot leto prej. Rast zaposlovanja naj bi se po številnih anketah nadaljevala tudi prvi polovici leta 2017, pri čemer pa se povečujejo strukturna neskladja na trgu dela, saj se je približno tretjina delodajalcev že srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov. Na strukturna neskladja opozarja tudi naraščajoče število brezposelnih oseb, starejših od 60 let. Medletna rast mase plač se je od avgusta nekoliko okrepila, zaradi ukinjanja varčevalnih ukrepov pa še naprej prevladuje povišanje rasti v državnem sektorju.

Presežek na tekočem računu plačilne bilance se je oktobra približal 7 % BDP kljub rasti domačega povpraševanja. K temu so prispevali hitra rast izvoza različnih vrst storitev, šibkejša rast izdatkov rezidentov na potovanjih v tujino ter zniževanje primanjkljaja v dohodkih od lastniškega kapitala in od naložb v vrednostne papirje. Presežek v menjavi blaga se je po maju začel počasi zmanjševati, saj je nominalna rast uvoza - predvsem zaradi hitre rasti uvoza proizvodov za široko porabo, ki spremlja povečevanje zasebne potrošnje - začela prehitovati rast izvoza.

Čeprav se javnofinančni položaj države izboljšuje, je potrebna skrbnost pri obvladovanju rasti javnofinančnih izdatkov. Primanjkljaj države je bil za prva tri četrtletja 2016 ocenjen na 1,4 % BDP, cilj za celotno leto pa je 2,2 % BDP. Prihodki so se kljub zastoju pri črpanju sredstev iz skladov EU zmerno povečali, saj rastejo davčni prihodki zaradi višjega trošenja gospodinjstev in rasti zaposlovanja ter podjetniških dohodkov. Pozitiven je tudi učinek davčnih blagajn. Znižanje izdatkov države na račun močnega zmanjšanja investicij je bilo prav tako povezano z zmanjšanim črpanjem sredstev EU. Javnofinančna gibanja zaznamuje po drugi strani dokaj visoka rast sredstev za zaposlene zaradi postopnega sproščanja varčevalnih ukrepov, ki se bo nadaljevalo v letih 2017-2018. Ob tem so se v zadnjih mesecih močno povečali pritiski različnih

interesnih skupin na povečevanje javnofinančnih izdatkov, kar lahko ob gospodarskih razmerah, ki bi bile slabše od trenutnih pričakovanj, oteži doseganje fiskalnih ciljev.

Deflacija je v letu 2016 popustila. Cene, merjene s HICP, so se v povprečju znižale za 0,2 %, leto prej pa za 0,8 %. V prvem delu leta je bila dinamika cen predvsem pod vplivom januarskega naftnega šoka, hkrati pa so se kljub rasti mase plač in zasebne potrošnje na nizkih ravneh ohranjali tudi kazalniki osnovne inflacije. Sredi leta je nato ugodna turistična sezona spodbudila rast cen storitev, kar je precej zvišalo tako skupno rast cen kot osnovno inflacijo. Proti koncu leta pa se je rast cen storitev nekoliko zaustavila, zaradi učinka osnove in rasti cen nafte pa so se stabilizirale cene energentov. Decembra je skupna inflacija tako znašala 0,6 %.

Ključni makroekonomski kazalniki

	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	16Q3	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	16Q3
	Slovenija						EA					
	medletne stopnje rasti v %											
Gospodarska gibanja												
BDP	-1,1	3,1	2,3	2,3	2,8	2,7	-0,3	1,2	2,0	1,7	2,3	1,5
- industrija	-0,1	4,5	1,5	4,7	6,8	5,7	-0,7	2,3	4,1	1,2	2,9	0,8
- gradbeništvo	-8,7	9,2	-1,3	-18,2	-13,2	-9,6	-3,6	-1,1	-0,2	1,2	2,4	2,0
- storitve pretežno javnega sektorja	-1,1	0,1	1,0	1,6	1,8	2,1	0,2	0,5	1,0	1,1	1,3	1,2
- storitve pretežno zasebnega sektorja	-0,7	4,7	2,5	2,4	3,3	2,5	-0,2	1,3	2,1	1,5	2,4	1,5
Domača potrošnja	-2,0	1,8	1,4	1,4	2,7	1,8	-0,6	1,2	1,8	2,1	2,6	1,6
- država	-2,1	-1,2	2,4	3,3	2,0	1,6	0,3	0,6	1,4	2,1	2,0	2,1
- gospodinjstva in NPISG	-4,0	2,0	0,5	1,6	3,4	2,8	-0,6	0,8	1,8	2,1	2,1	1,6
- bruto investicije	4,3	4,3	2,8	-1,0	1,7	-0,4	-1,7	3,1	2,4	2,3	4,8	1,2
- bruto investicije v osnovna sredstva	3,2	1,4	1,0	-7,7	-3,4	-3,6	-2,5	1,4	3,2	2,2	4,8	2,1
- prispevek zalog k rasti BDP, v odstotnih točkah	0,2	0,6	0,4	1,3	1,0	0,6	0,2	0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,2
Trg dela												
Zaposlenost	-1,1	0,4	1,1	1,6	2,0	2,1	-0,6	0,6	1,0	1,4	1,3	1,2
- storitve pretežno zasebnega sektorja	-1,2	0,5	1,2	1,6	2,0	2,1	-0,9	0,4	1,0	1,5	1,4	1,2
- storitve pretežno javnega sektorja	-0,6	0,4	0,8	1,5	2,1	2,4	0,3	1,0	0,9	1,0	1,1	1,0
Stroški dela na zaposlenega	0,5	1,3	1,4	2,6	3,2	1,6	1,5	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2
- storitve pretežno zasebnega sektorja	1,6	2,3	1,5	1,8	2,0	0,7	1,5	1,4	1,3	1,3	1,1	1,1
- storitve pretežno javnega sektorja	-3,2	-2,0	1,2	2,3	4,0	5,0	1,5	1,1	1,1	1,3	1,3	1,6
Stroški dela na enoto proizvoda	0,1	-2,0	0,3	1,9	2,1	1,2	1,0	0,7	0,4	1,2	0,3	1,0
- industrija	0,8	-0,8	1,1	0,2	-1,6	-1,3	2,0	-0,7	-2,2	1,0	-1,1	1,0
	v %											
ILO stopnja brezposelnosti	10,1	9,8	9,0	8,9	7,8	7,3	12,0	11,7	10,9	10,7	10,0	...
Menjava s tujino	medletne stopnje rasti v %											
Tekoči račun plačilne bilance v % BDP	4,8	6,2	5,2	6,2	6,6	7,4	2,2	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Prispevek neto izvoza k rasti BDP, v odstotnih točkah	0,8	1,4	1,1	1,1	0,4	1,1	0,4	0,0	0,3	-0,4	-0,2	0,0
Realni izvoz blaga in storitev	3,1	5,7	5,6	6,0	7,7	5,4	2,1	4,5	6,5	2,3	3,7	2,0
Realni uvoz blaga in storitev	2,1	4,2	4,6	5,2	8,2	4,5	1,4	4,9	6,4	3,4	4,6	2,2
Financiranje	v % BDP											
Bilančna vsota bank	128,8	116,6	107,7	104,5	101,9	100,0	297,6	298,1	283,4	286,1	288,3	283,2
Posojila podjetjem	45,1	31,5	26,5	25,1	24,1	23,1	42,0	40,2	38,9	38,8	38,6	38,2
Posojila gospodinjstvom	22,6	21,4	21,2	21,0	21,1	21,1	51,8	50,6	50,1	49,8	49,7	49,6
Inflacija	v %											
HICP	1,9	0,4	-0,8	-0,9	-0,4	0,0	1,3	0,4	0,0	0,0	-0,1	0,3
Osnovna (brez energentov, hrane, alkohola in tobaka)	0,9	0,6	0,3	0,3	0,9	0,8	1,1	0,8	0,8	1,0	0,8	0,8
Javne finance	v % BDP											
Dolg države	71,0	80,9	83,1	83,6	82,4	82,6	91,3	92,0	90,4	91,3	91,2	...
Saldo države	-15,0	-5,0	-2,7	-2,5	-1,7	-1,5	-3,0	-2,6	-2,1	-1,9	-1,8	...
- plačilo obresti	2,6	3,2	2,9	2,9	3,0	3,0	2,8	2,7	2,4	2,3	2,3	...
- primami saldo	-12,5	-1,9	0,3	0,4	1,3	1,5	-0,2	0,1	0,3	0,4	0,5	...
- saldo brez rekapitalizacij bank	-4,9	-4,1	-2,7	-2,5	-1,7	-1,5						
- primami saldo brez rekapitalizacij bank	-2,3	-0,9	0,3	0,4	1,3	1,5						

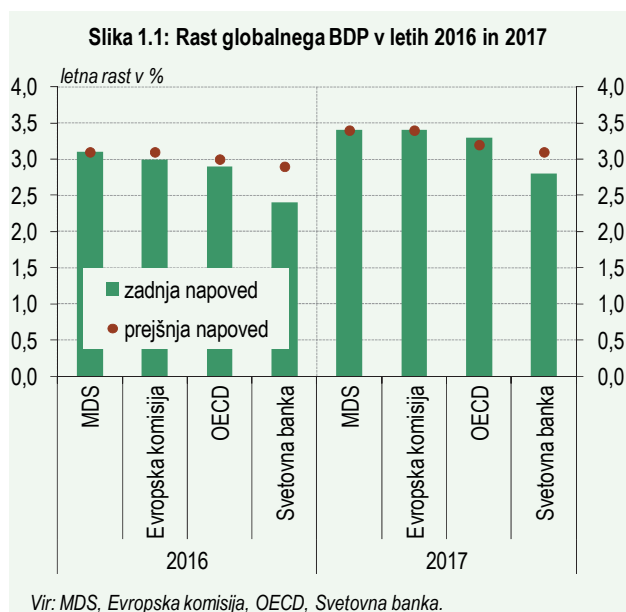
Vir: SURS, Eurostat, Banka Slovenije, ECB, Ministrstvo za finance RS, preračuni Banka Slovenije.

1 | Mednarodno okolje

Napovedi globalne gospodarske rasti ostajajo solidne ob pospeševanju rasti v posameznih razvitih državah in stabilizaciji v državah v razvoju. V evrskem območju je bila gospodarska rast v tretjem četrletju 2016 enaka kot v drugem, razpoložljivi podatki pa nakazujejo nadaljevanje zmerne rasti tudi v zadnjem četrletju. Obiti za evrsko območje so sicer razmeroma ugodni, saj se razmere na trgu dela izboljšujejo, zaupanje potrošnikov in gospodarska klima pa sta nad dolgoletnim povprečjem. Hkrati zadnje tehtane ocene na podlagi napovedi Consensusa kažejo na nekoliko višjo rast v agregatu glavnih trgovinskih partneric Slovenije v letu 2017. Denarni politiki ECB in Fed-a sta decembra postali še bolj divergentni, saj je Fed po enem letu spet zvišal ključno obrestno mero, medtem ko je ECB podaljšala izvajanje nestandardnih ukrepov. Decembra se je vrednost evra v primerjavi z ameriškim dolarjem precej znižala, zvišale pa so se cene nafte.

Globalno gospodarstvo

Globalna gospodarska rast se je v tretjem četrletju 2016 nekoliko okrepila, a ostala zmerna. V ZDA se je realni BDP v tretjem četrletju 2016 medletno zvišal za 1,7 %, kar je več kot v drugem četrletju. Gospodarska

rast se je povišala predvsem zaradi zasebne potrošnje ob nadaljnjem zniževanju stopnje brezposelnosti, ki je bila novembra 2016 medletno nižja za 0,4 odstotne točke in je znašala 4,6 %, najmanj od avgusta 2007. Med državami BRIK je upočasnitev rasti zabeležila Kitajska, kjer se je realni BDP v vseh treh četrletjih 2016 medletno zvišal za 6,7 %, najmanj v zadnjih petih letih. Recesija v Braziliji in Rusiji se je v prvih treh četrletjih 2016 postopoma umirjala, medtem ko se je močna gospodarska rast, medletno nad 7 %, nadaljevala v Indiji. Med večjimi gospodarstvi se je postopoma povečevala aktivnost v Veliki Britaniji in na Japonskem, kjer je rast BDP v tretjem četrletju dosegla 2,3 % oziroma 1,1 %, največ od začetka leta 2016. Viri globalne gospodarske rasti so tako v letu 2016 ostali močno razpršeni.

Po najnovejših napovedih mednarodnih institucij bo globalna gospodarska rast v letu 2017 višja kot v letu 2016. Trenutne napovedi mednarodnih institucij o svetovni rasti BDP za leto 2017 se gibljejo v razponu med 2,8 % in 3,4 %.¹ Napovedi so se nekoliko zvišale za posamezne razvite države in tudi države BRIK. Tako je OECD v

¹ MDS 3,4 %, Evropska komisija 3,4 %, OECD 3,3 % in Svetovna banka 2,8 %.

svoji novembrski napovedi zvišal napoved rasti za Kitajsko v letu 2017 na 6,4 %, kar je za 0,2 odstotne točke več kot v predhodni napovedi. Za leto 2017 je OECD izboljšal tudi napoved za Brazilijo, kjer naj bi se krčenje BDP postopoma zmanjševalo, v Rusiji pa naj bi se BDP v letu 2017 celo nekoliko povečal. V večini razvitih gospodarstev se bo gospodarska rast nadaljevala in v letu 2017 nekoliko okrepila, najbolj v Veliki Britaniji, ZDA in na Japonskem.

Tveganja za globalno rast so obrnjena navzdol. Kljub temu, da zaupanje v gospodarstvu v mnogih razvitih državah narašča, pa dolgotrajno nizke stopnje rasti ob povečevanju neenakosti in stagniranju plač otežujejo pogoje za delovanje ekonomskih politik. Tudi pretresi v političnem okolju, kot so Brexit, rezultati volitev v ZDA in neuspeh ustavne reforme v Italiji, otežujejo vodenje ekonomskih politik. V EU so bili dosednji učinki glede izstopa Velike Britanije sicer majhni, večji se pričakujejo v letu 2017. Podaljševanje sankcij Rusiji in določene strukturne slabosti posameznih držav članic območja evra ter še vedno velik delež tveganih posojil v posameznih večjih bankah pomenijo gospodarska in finančna tveganja, ki se lahko povečajo ob morebitni upočasnitvi rasti v hitrorastočih državah in zaradi vpliva normalizacije denarne politike ZDA. Visoka so tudi geopolitična tveganja, še posebej zaradi nestabilnosti v Siriji in Turčiji ter splošne negotovosti glede terorizma.

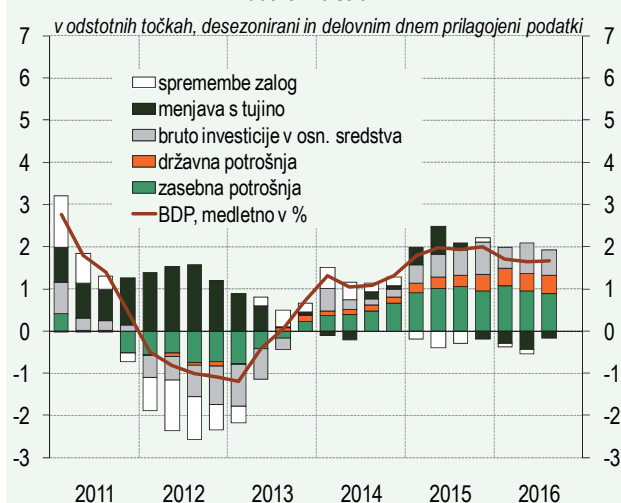
Evrsko območje

Gospodarska rast v evrskem območju je v tretjem četrtletju ostala zmerna. BDP se je četrtletno spet zvišal za 0,3 %, toliko kot v drugem četrtletju, na medletni ravni pa za 1,7 %, prav tako enako kot v drugem četrtletju. K medletni rasti je na podlagi desezoniranih in delovnim dnevom prilagojenih podatkov največ prispevala rast zasebne potrošnje, 0,9 odstotne točke, ki je bila spodbujena z rastjo zaposlenosti. Ta se je v tretjem četrtletju zvišala za 0,2 % glede na drugo četrtletje, na medletni ravni pa je bila višja za 1,2 %. Bruto investicije v osnovna sredstva so k medletni rasti BDP prispevale 0,6 odstotne točke. Prispevek državne potrošnje je bil 0,4 odstotne točke, prispevek zalog nevtralen, prispevek neto izvoza pa rahlo

negativen v višini 0,2 odstotne točke. Med dejavnostmi so k rasti največ prispevale storitve, 0,9 odstotne točke. Sledile so javne storitve in industrija, ki sta k rasti prispevali po 0,2 odstotne točke ter gradbeništvo s prispevkom 0,1 odstotne točke.

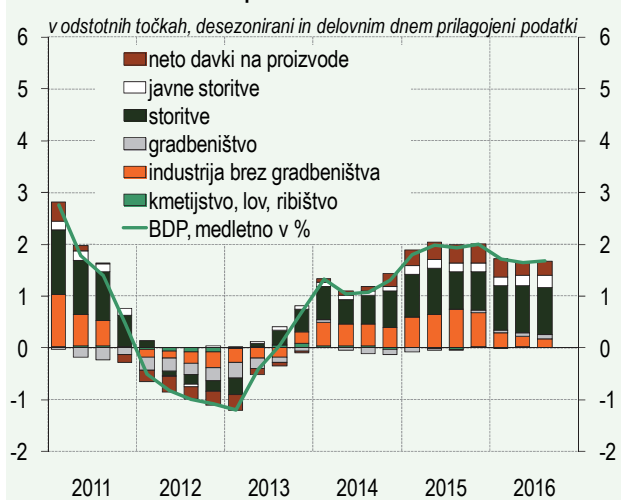
V zadnjem četrtletju 2016 se je zaupanje v gospodarstvu evrskega območja opazno povečalo. Oktobra se je medletna rast industrijske proizvodnje upočasnila na le 0,6 %, okrepila pa se je aktivnost v gradbeništvu, saj se je obseg del mesečno zvišal za slab odstotek, medletna rast pa je presegla 2 %. Podobna gibanja so bila tudi v trgovini na drobno, v kateri se je promet oktobra mesečno zvišal za dober odstotek, medletna rast pa je dosegla 2,4 %. Gibanja v trgovini na drobno so skladna z razme-

Slika 1.2: Struktura rasti BDP v evrskem območju – izdatkovna stran

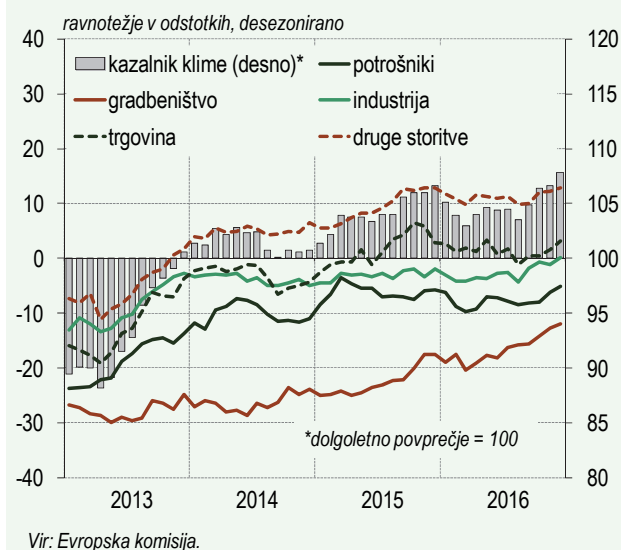
Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

Slika 1.3: Struktura rasti BDP v evrskem območju – proizvodna stran

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

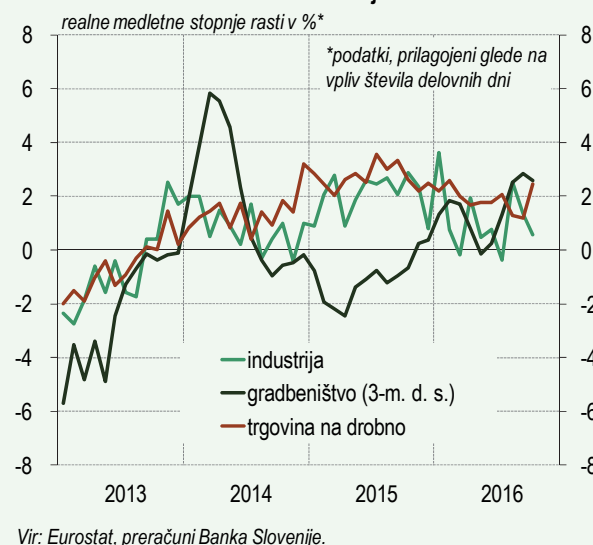
Slika 1.4: Kazalniki zaupanja v evrskem območju

rami na trgu dela, ki se še naprej izboljšujejo, saj se je harmonizirana stopnja brezposelnosti oktobra znižala na 9,8 %, kar je najmanj od julija 2009. Zaupanje v gospodarstvu se je opazno izboljšalo. Decembra je doseglo najvišjo vrednost po začetku leta 2011. Zaupanje se je povečalo v vseh segmentih. Decembra se je močno zvišalo zaupanje potrošnikov, in sicer na najvišjo raven v letu 2016.

Po nekaterih napovedih naj bi bila v letu 2017 gospodarska rast v evrskem območju nekoliko nižja kot leta 2016. Consensus je decembra ohranil napoved gospodarske rasti v območju evra v letu 2016 pri 1,6 %, enako kot novembra, zvišal pa jo je za leto 2017, in sicer za 0,1 odstotne točke na 1,4 %. Evropska komisija je v novembrski oceni zvišala napoved na 1,7 % v letu 2016, v letu 2017 pa naj bi rast BDP znašala 1,5 %. Politične negotovosti v širšem globalnem okolju in negotovost glede izhodnih pogajanj Velike Britanije bi po ocenah Komisije lahko imele dolgotrajnejši vpliv na gospodarska gibanja v območju evra in v EU. Na gospodarsko rast naj bi manj vplivali zunanji dejavniki, kot so cena nafte, ki se zvišuje, povečal pa se bo vpliv notranjih dejavnikov, predvsem domače potrošnje v povezavi z ugodnimi gibanji na trgu dela ob spodbujevalnih ukrepih denarne politike.

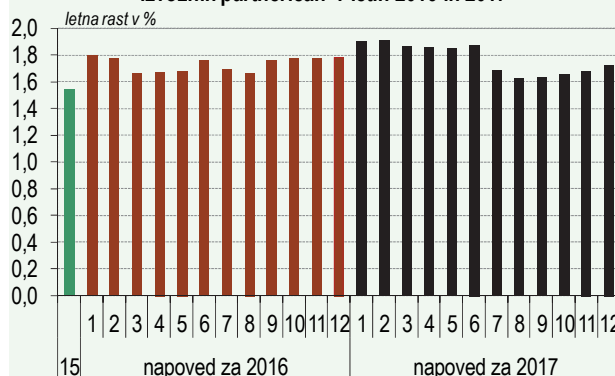
Slika 1.5: Kratkoročni kazalniki gospodarske aktivnosti v evrskem območju

Slovenske trgovinske partnerice

Konec leta 2016 se je napoved tehtane gospodarske rasti v pomembnejših slovenskih trgovinskih partnericah nekoliko zvišala. Za Nemčijo in Italijo Consensus decembra ni spremenil napovedi gospodarske rasti, ki naj bi v letu 2016 znašali 1,8 % in 0,8 %, v letu 2017 pa 1,3 % in 0,7 %, zvišal pa je napoved za Avstrijo za 0,1 odstotne točke na 1,4 % v letu 2016 in 1,3 % v letu 2017. Nekoliko bolj ugodna gospodarska aktivnost se pričakuje tudi v pomembnejših trgovinskih partnericah Slovenije v državah vzhodne in južne Evrope ter v Rusiji, ki se počasi izvija iz recesije in naj bi v letu 2017 že dosegla pozitivno rast v višini dobrega odstotka. Decembra je Consensus navzgor popravil napoved za Hrvaško v obeh

Slika 1.6: Tehtana napoved gospodarske rasti v glavnih izvoznih partnericah v letih 2016 in 2017

Opomba: Vključene so države z vsaj enodstotnim deležem v skupnem blagovnem izvozu Slovenije v zadnjih 12 mesecih z dosegljivimi podatki (več kot 20 držav s skupnim deležem okrog 90 %). Ocena rasti v letu 2016 ter napovedi za leto 2017 so tehtane z deležem posamezne države v skupnem blagovnem izvozu. Vir: Consensus.

letih, 2016 in 2017, in sicer za 0,3 odstotne točke na 2,7 % in 2,6 %. K ugodnim napovedim prispeva rast potrošnje gospodinjstev, med negativnimi dejavniki za nadaljnjo gospodarsko rast v posameznih državah pa so predvsem notranjepolitična in geopolitična tveganja.

Tečaj evra in cene surovin

Divergenca med denarnima politikama ECB in Fed se je v zadnjem četrtletju 2016 povečala, tečaj evra proti dolarju pa znižal. Potem ko je Fed decembra 2015 prvič po letu 2006 zvišal ključno obrestno mero, jo je decembra 2016 zvišal drugič, in sicer za 0,25 odstotne točke v razpon med 0,5 % in 0,75 %. Na zvišanje so vplivali pospešena gospodarska rast v tretjem četrtletju in ugodni podatki s trga dela, saj je stopnja nezaposlenosti novembra 2016 upadla na najnižjo raven od druge polovice leta 2007. V nasprotju z normalizacijo denarne politike v ZDA je ECB decembra pustila ključne obrestne mere nespremenjene, in sicer obrestno mero za operacije glavnega refinanciranja na ravni 0,00 % ter obrestni meri za odprto ponudbo mejnega posojila in odprto ponudbo mejnega depozita na 0,25 % oziroma -0,40 %. Glede nestandardnih ukrepov denarne politike se bodo nakupi vrednostnih papirjev nadaljevali na dosednji ravni 80 mrd EUR na mesec do konca marca 2017, od aprila 2017 naprej pa na ravni 60 mrd EUR na mesec najmanj do konca decembra 2017 ali še dlje, dokler se gibanje inflacije ne približa inflacijskemu cilju. Nadaljevanje zelo ohlapne denarne politike ECB na eni strani ter postopna normalizacija denarne politike v ZDA na drugi strani vplivajo tudi na tečaj evra proti dolarju. Tečaj evra, ki se je proti ameriškemu dolarju od začetka leta 2015 gibal okrog ravni 1,1 USD za EUR, je v povprečju decembra upadel na 1,05 USD za EUR.

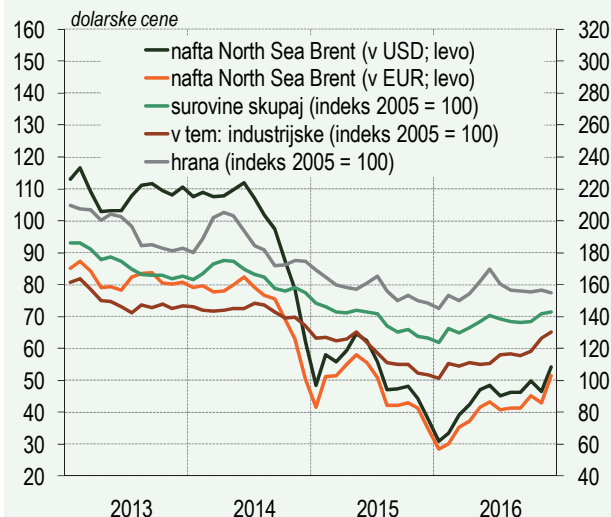
Cena nafte se je decembra 2016 občutno zvišala. Potem ko je januarja cena sodčka nafte Brent v povprečju dosegla le 30,8 USD, se je med letom zvišala in v povprečju novembra dosegla 46,4 USD za sodček. Decembra 2016 pa se je - zaradi dogovora članic OPEC, da bodo od začetka leta 2017 zmanjšale količino načrpane nafte in ob okrepljenih pričakovanjih glede globalne gospodarske aktivnosti - cena precej zvišala in znašala v

Slika 1.7: Devizni tečaj EUR/USD in centralnobaščni obrestni meri

Vir: ECB, Federal Reserve.

Slika 1.8: Surovine

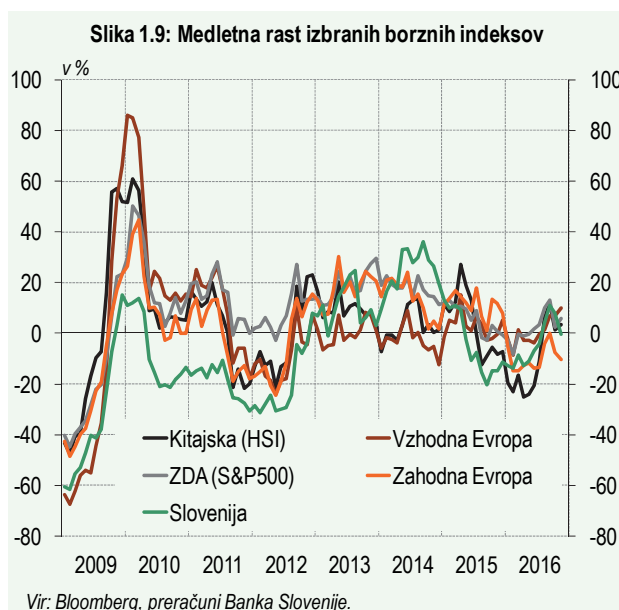
Vir: The Economist, Bloomberg, preračuni Banka Slovenije.

povprečju meseca 54,1 USD, kar je medletno več za 43 %. Tudi cene drugih surovin so po velikem znižanju v letu 2015 leta 2016 precej porasle. Decembra 2016 so bile cene surovin medletno višje za 13 %, od tega so se industrijske surovine zvišale za dobro četrtino, cene hrane pa za 4,4 %.

Mednarodni kapitalski trgi

Dogajanje na svetovnih borzah je bilo v jesenskih mesecih v znamenju ameriških predsedniških volitev in ugibanja o nadaljevanju ekspanzivne denarne politike v Evropi. Bojazen, da bo prišlo do večje korekcije na borznih trgih, če zmaga republikanski kandidat, je bila

odveč. Po izvolitvi Trumpa za ameriškega predsednika so ameriški delniški borzni indeksi dosegli nove rekordne vrednosti. Reprezentativni ameriški indeks S&P500 je bil novembra medletno višji za 10 %, v primerjavi z oktobrom pa je porasel za 4,1 % na 4.501,3 indeksne točke. Reprezentativni borzni indeks za zahodno Evropo (SXXE) je bil novembra medletno nižji za 10,5 %, v primerjavi z oktobrom pa se je znižal za 5,1 % na 327,4 indeksne točke. Na povečevanje razhajanj v gibanju med obema borznima indeksoma vplivajo različni denarni politiki centralnih bank ter različni obeti glede nadaljnje gospodarske aktivnosti in s tem povezanimi pričakovanimi inflacijskimi pritiski.

2 | Konjunkturna gibanja

Gospodarska rast v Sloveniji ostaja med višjimi v evrskem območju predvsem zaradi konkurenčnosti izvoznega sektorja. Prispevek industrije k rasti BDP močno presega primerljivega v evrskem območju in se odraža v solidni rasti izvoza blaga. Krepi se tudi domača končna poraba s pozitivnim vplivom na rast dodane vrednosti v zasebnih storitvah. K rasti končne porabe izdatneje prispevajo gospodinjstva, katerih potrošnja ob rasti zaposlenosti in plač postaja vse bolj uravnotežena. V tretjem četrtletju je končno potrošnje vnovič povečala tudi država, vendar se stopnja rasti znižuje zaradi zmanjšanja stroškov, povezanih z begunskim tokom. V primerjavi z evrskim območjem ostajajo šibkejšje predvsem investicije in z njimi aktivnost v gradbeništvu, kjer pa se obeti izboljšujejo, saj se krepi investicijska aktivnost zasebnega sektorja. Gospodarsko uspešen je bil tudi zaključek leta 2016, vsaj po ravni zaupanja v gospodarstvu, ki je že primerljiva ravni pred izbruhom krize konec leta 2008. Obeti za prvo četrtletje leta 2017 so dobri, saj so podjetja večinoma povišala ocene o pričakovanem povpraševanju doma in v tujini.

Kazalniki zaupanja

Gospodarska klima se je v zadnjem četrtletju leta 2016 še izboljšala in je bila na najvišji ravni po drugem četrtletju leta 2008. Podjetja so bila v primerjavi s tretjim četrtletjem bolj optimistična v vseh skupinah dejavnosti, z izjemo trgovine, kjer pa je raven zaupanja prav

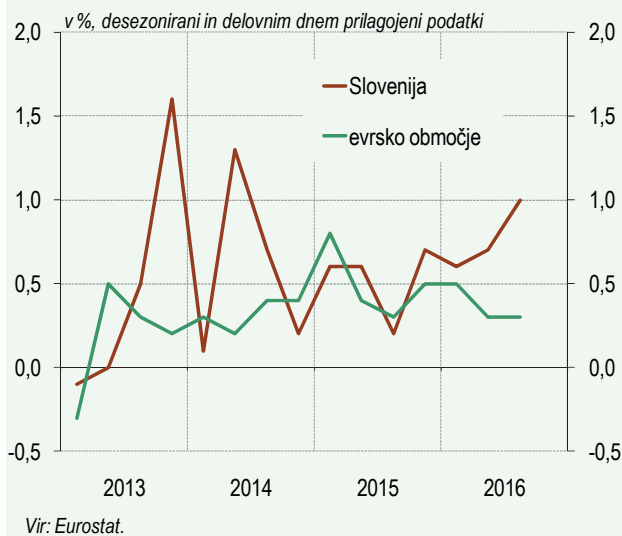

tako ostala visoka. Naročila v predelovalnih dejavnostih so se glede na anketne podatke SURS proti koncu leta povišala doma in v tujini, podjetja pa so prav tako dvignila oceno pričakovanega povpraševanja v naslednjem trimesečju. Kazalnik pričakovane proizvodnje v predelovalnih dejavnostih je bil decembra na najvišji ravni po avgustu. Tudi podjetja v zasebnih storitvah (brez trgovine) so bila ob koncu leta precej optimistična v ocenah trenutnega in pričakovanega povpraševanja, svoj poslovni položaj pa so opisala kot najbolj ugoden po letu 2008. Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila decembra pozitivna prvič po septembru leta 2008, podjetja pa pričakujejo precej močno rast naročil. V drugi polovici leta 2016 se je opazno izboljšalo tudi zaupanje potrošnikov.

Bruto domači proizvod

Četrtletna gospodarska rast je bila v tretjem četrtletju 2016 nekoliko močnejša od pričakovanj na podlagi mesečnih kazalnikov aktivnosti in zaupanja. BDP se je v primerjavi z drugim četrtletjem povišal za 1 %, kar je

Slika 2.2: Četrtna stopnja rasti BDP v Sloveniji in evrskem območju

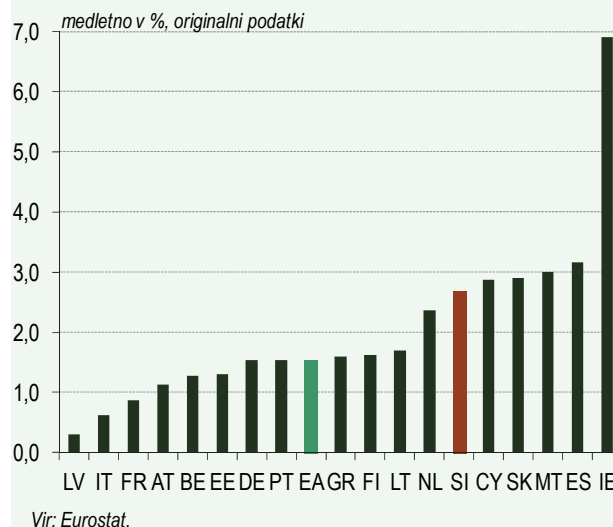

najhitrejša četrtna rast v zadnjih dveh letih. Pospešek je imel široko osnovo, saj je izhajal iz višje rasti dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih in zasebnih storitvah. Hkrati so se močno povečali tudi neto davki na proizvode. Preseganje povprečne gospodarske rasti v evrskem območju se je tako okrepilo z 0,4 odstotne točke v drugem četrtnetu na 0,7 odstotne točke v tretjem četrtnetu.

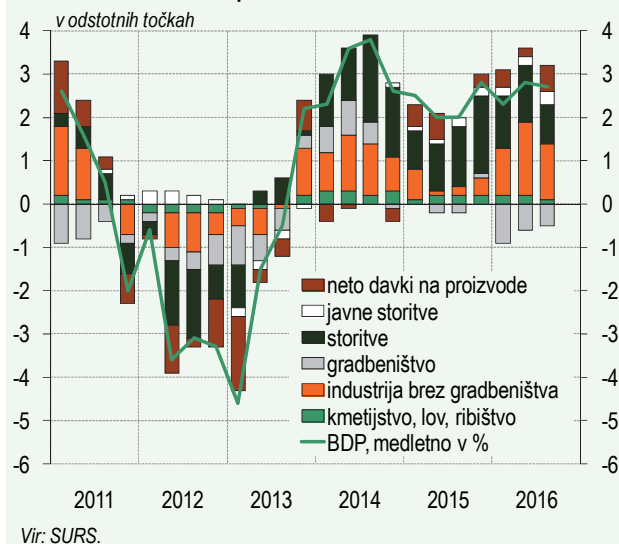
Medletna rast BDP je med višjimi v evrskem območju predvsem zaradi visoke rasti dodane vrednosti v industriji. V tretjem četrtnetu je bila gospodarska aktivnost medletno večja za 2,7 %, kar je 1,2 odstotne točke več kot v evrskem območju. Prispevek industrije je znašal 1,3 odstotne točke, v evrskem območju pa le 0,1 odstotne točke. Rast dodane vrednosti v industriji se je sicer nekoliko upočasnila zaradi počasnejše rasti prodaje na evrskem območju, nadaljevala pa se je visoka rast prihodkov na trgih z drugimi valutami, ki je znašala skoraj 15 %. Rast industrijske proizvodnje ostaja široko osnovana, saj se še naprej povečuje v veliki večini glavnih panog predelovalnih dejavnosti.

Še naprej se krepijo tudi storitve, gradbeništvo pa ostaja edina dejavnost z negativnim prispevkom k rasti BDP. Medletna rast dodane vrednosti v zasebnih storitvah se je v tretjem četrtnetu upočasnila, njen prispevek k rasti BDP pa se je v primerjavi z drugim četrtnetjem

Slika 2.3: Rast BDP v tretjem četrtnetu 2016 po državah članicah evrskega območja

Slika 2.4: Prispevki komponent k medletni rasti BDP, proizvodna stran

zmanjšal z 1,3 odstotne točke na 0,9 odstotne točke. Vendar upočasnitev večinoma izvira iz učinka osnove, saj se je končno trošenje na domačem trgu ponovno okrepilo, okrepila pa se je tudi rast izvoza storitev. Z rastjo zaposlovanja v sektorju država in vse večjo vlogo zasebnikov pri zagotavljanju javnih storitev te še naprej prispevajo pozitiven in stabilen delež k rasti BDP, ki znaša med 0,2 in 0,3 odstotne točke.² Gradbeništvo tako ostaja edina dejavnost, ki znižuje gospodarsko rast, v tretjem četrtnetu za 0,5 odstotne točke. Razlog ostaja padec državnih investicij. So pa obeti v gradbeništvu pozitivni, saj raste zasebno povpraševanje po gradbenih storitvah, kar je

² Rast zaposlovanja v dejavnostih uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo (O, P in Q) je v zadnjih letih močnejša kot v statističnem sektorju država, kar je verjetno znak za povečevanje deleža zasebnih podjetij v javnih storitvah. Razlika v ravni zaposlenosti med dejavnostmi O, P in Q ter sektorjem država je v tretjem četrtnetu 2016 znašala 15.800 oseb, kar je največ doslej.

razvidno iz močne rasti števila novoizdanih gradbenih dovoljenj ter naraščajoče vrednosti novih pogodb za gradnjo stanovanjskih in nestanovanjskih stavb.

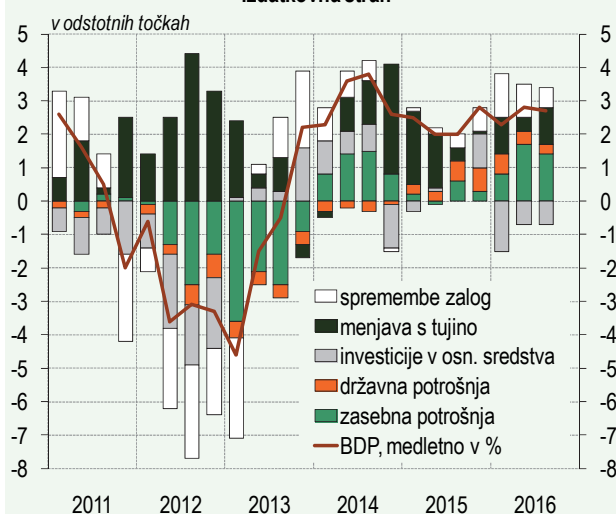
Agregatno povpraševanje

Končna potrošnja gospodinjstev postaja glavni dejavnik rasti domače potrošnje. Medletna rast skupne domače potrošnje je v tretjem četrletju znašala 1,8 %, kar je 0,9 odstotne točke manj kot v drugem, močan dejavnik znižanja rasti pa je bil manjši prispevek zalog. Rast končne potrošnje gospodinjstev po nacionalnem konceptu³ se je znižala na še vedno visokih 2,6 %. K rasti BDP je prispevala skoraj polovico, njen obseg pa je za vrhom v letu 2011 zaostajal za 2 %. Z večjim zaupanjem in rastjo razpoložljivega dohodka postaja potrošnja gospodinjstev bolj uravnotežena, saj so po skoraj triletni rasti izdatkov za trajne proizvode gospodinjstva v letu 2016 začela izdatneje povečevati tudi nakupe drugih proizvodov. Rast trošenja države se je upočasnila, s 3,3 % v prvem na 1,6 % v tretjem četrletju. Razlog je predvsem v zmanjševanju stroškov, povezanih z begunskim tokom. Prispevek agregatne končne potrošnje k rasti BDP je bil v tretjem četrletju z 1,7 odstotne točke že nekoliko višji od povprečnega v evrskem območju.

Rast BDP še naprej zavirajo bruto investicije zaradi manjšega investiranja države. Nominalna vrednost investicij države je bila v tretjem četrletju medletno manjša za več kot 30 % zaradi počasnega prehoda na črpanje sredstev iz nove evropske finančne perspektive. Hkrati se prek visokih finančnih presežkov krepijo podjetniške investicije, saj so gospodarske razmere stabilne, ugodni pa so tudi obeti za rast prihodkov na domačem in tujem trgu. Nominalna vrednost podjetniških investicij je bila v tretjem četrletju medletno večja za več kot 14 %, kar pa ni v celoti pokrilo izpada državnih investicij. Investicije so realno rast BDP v tretjem četrletju znižale za 0,7 odstotne točke, medtem ko je bil njihov prispevek v evrskem območju pozitiven v višini 0,4 odstotne točke.

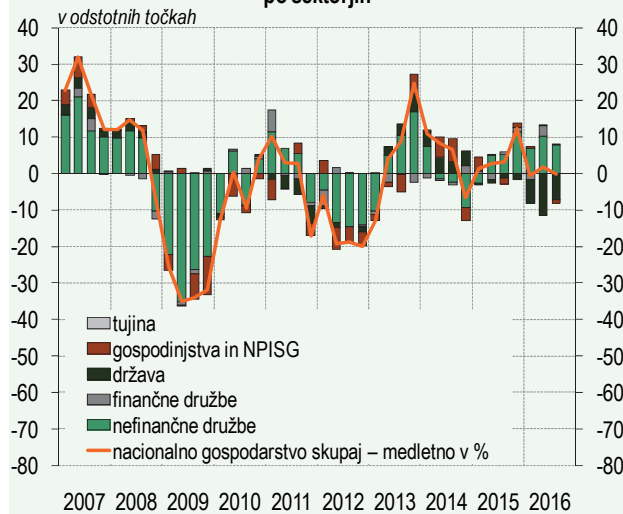
Čeprav prevladuje vpliv agregatnega domačega povpraševanja, prispevek neto menjave s tujino ostaja močan dejavnik gospodarske rasti. Rast izvoza blaga se je v tretjem četrletju upočasnila na dobrih 5 %, skladno s kazalnikom izvoznih naročil v predelovalnih dejavnostih. Hkrati se je zaradi dobre turistične sezone povišala rast izvoza storitev. Upočasnila se je rast uvoza blaga zaradi nižje rasti uvoza proizvodov za investicije, rast uvoza storitev pa je ostala nizka zaradi šibkejše rasti odhodov domačih turistov v tujino. Neto menjava s tujino je tako k rasti BDP v tretjem četrletju prispevala 1,1 odstotne točke oziroma 40 %.

Slika 2.5: Prispevki komponent k medletni rasti BDP, izdatkovna stran

Vir: SURS.

Slika 2.6: Prispevki k medletni rasti nominalnih bruto investicij po sektorjih

Vir: SURS – nefinančni sektorski računi, preračuni Banka Slovenije.

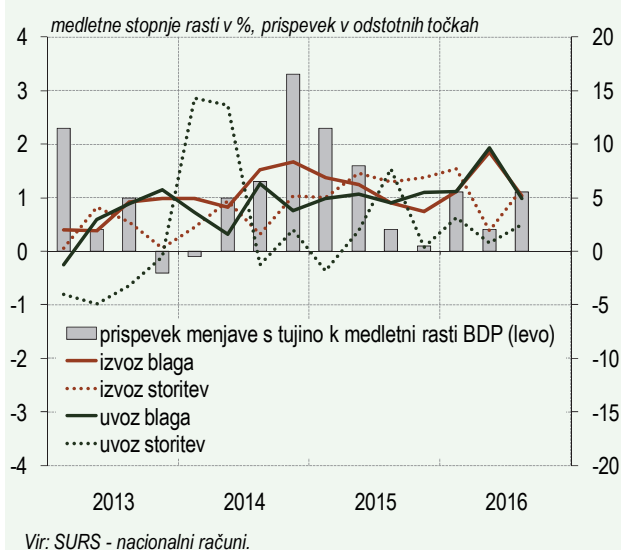
³ Rast trošenja tujcev v Sloveniji je bila v tretjem četrletju močnejša od rasti trošenja rezidentov v tujini, kar po metodologiji nacionalnih računov znižuje rast končne potrošnje gospodinjstev po nacionalnem konceptu. Od potrošnje na domačem trgu se namreč odšteje trošenje tujcev pri nas in prištee trošenje rezidentov v tujini. Rezultat je potrošnja rezidentov, ki je del izdatkovne strukture BDP.

Gospodarska gibanja v četrtem četrtletju 2016

Domače končno trošenje se je krepilo tudi v zadnjem četrtletju leta 2016. Potrošniki so oktobra in novembra močno povečali nakupe širokega spektra izdelkov, saj je medletna realna rast prihodkov v trgovini na drobno dosegla raven okrog 10 %. Še naprej se je močno krepila tudi prodaja avtomobilov. K moči trošenja na domačem

trgu opazno prispeva visoka rast števila prihodov in nočitev tujih gostov; prihodki v gostinstvu so bili oktobra medletno večji za več kot 14 %. Industrijska proizvodnja se je oktobra mesečno sicer nekoliko znižala, a le prehodno, vsaj glede na ocene pričakovanega povpraševanja podjetij v predelovalnih dejavnostih. Tudi zaustavitev okrevanja v gradbeni aktivnosti je po vsej verjetnosti le prehodna, saj so se vrednosti kazalnikov povpraševanja po gradbenih storitvah povečevale tudi v jesenskih mesecih.

Slika 2.7: Menjava s tujino

Slika 2.8: Mesečni kazalniki gospodarske aktivnosti

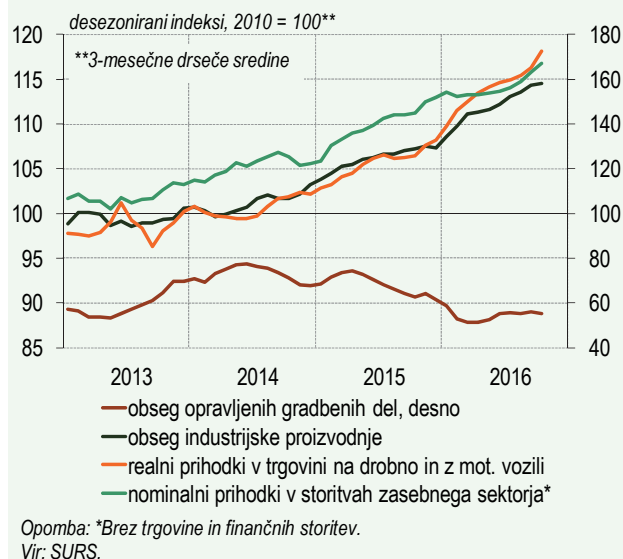

Tabela 2.1: Gospodarska aktivnost

	12 mes. do okt. 15	12 mes. do okt. 16	2016 avg.	2016 sep.	2016 okt.	2016 jul.	2016 okt.
	medletne stopnje rasti v %					tekoče ++	
Industrijska proizvodnja: - skupaj*	4,8	5,8	6,3	7,5	6,6	1,6	1,2
- predelovalne dejavnosti	5,8	6,9	8,0	8,3	7,5	1,7	1,5
Gradbeništvo: - skupaj**	-7,7	-17,4	-14,9	-7,4	-12,5	8,7	-1,1
- stavbe	-4,3	-1,8	1,3	9,4	14,1	9,6	5,6
- gradbeni inženirski objekti	-9,0	-22,9	-20,9	-13,5	-21,3	5,8	-4,8
Trgovina (realni prihodek)							
Trgovina na drobno, skupaj	0,3	2,2	3,5	2,0	9,5	1,9	2,5
Trgovina na drobno brez motornih goriv	1,3	2,7	4,0	2,7	3,8	-0,2	1,3
- z živili, pijačami, tobakom	0,6	-0,8	0,5	0,0	-1,2	-0,9	0,0
- z neživili (brez motornih goriv)	1,7	5,9	7,3	5,7	8,7	0,5	2,2
Trgovina z motornimi vozili in popravila	12,5	20,3	23,2	19,4	23,9	2,1	4,6
Storitve zasebnega sektorja*** +	3,8	4,7	4,5	5,7	4,9	0,7	2,4
Promet in skladiščenje +	2,7	3,7	3,6	8,4	5,3	0,2	3,0

Opombe: Podatki so prilagojeni glede na vpliv števila delovnih dni.

* Realna vrednost industrijske proizvodnje. ** Realna vrednost opravljenih del v gradbeništvu. *** Brez trgovine in finančnih storitev, + Nominalni prihodki.

++: Trimesečne drseče sredine glede na trimesečne drseče sredine pred tremi meseci v %. Podatki so prilagojeni vplivu sezone in koledarja (razen za gradbeništvo, kjer so podatki desezonirani).

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

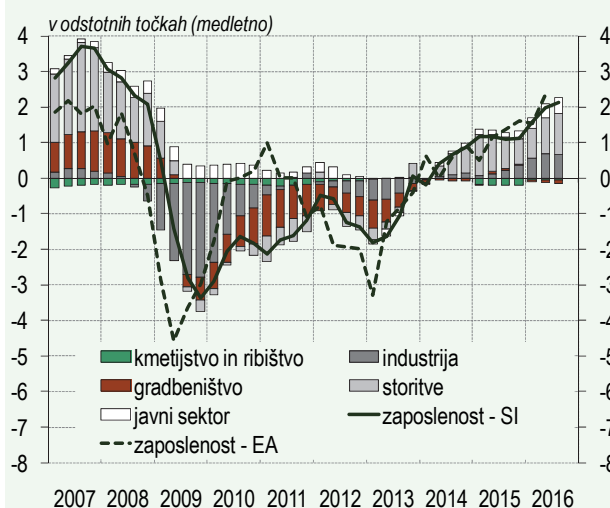
3 | Trg dela

Razmere na trgu dela so se v jesenskih mesecih leta 2016 izboljševale, ugodni pa so tudi obeti za prvo polovico leta 2017. Rast zaposlenosti se je v tretjem četrtletju povišala na 2,1 %, predvsem zaradi hitrejši rasti zaposlovanja v zasebnih storitvah. Okrepilo se je tudi zniževanje števila brezposelnih oseb. Konec novembra 2016 je bilo brezposelnih 9,8 % oseb manj kot leto prej. Posledično se znižujeta registrirana in anketna stopnja brezposelnosti, ki sta bili v tretjem četrtletju 2016 na ravni leta 2010. Ankete pričakovanega zaposlovanja kažejo nadaljnjo rast zaposlovanja v prvi polovici leta 2017, pri čemer pa se povečujejo strukturna neskladja na trgu dela, saj se je približno tretjina delodajalcev že srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov. Na strukturna neskladja opozarja tudi naraščajoče število brezposelnih oseb, starejših od 60 let. Medletna rast mase plač se je od avgusta naprej okrepila, še naprej pa prevladuje povišanje rasti v pretežno javnih storitvah.

Zaposlenost

Zaposlenost raste po naraščajoči stopnji tako v zasebnem sektorju kot v pretežno javnih storitvah. Medletna rast zaposlenosti je v tretjem četrtletju 2016 znašala 2,1 % in je ponovno presegla rast iz četrtletja prej.⁴ Rast je bila predvsem posledica medletne rasti števila zaposlenih oseb (2,3 %), medtem ko je bila medletna rast števila samozaposlenih oseb nižja (1,4 %), vendar še vedno nad povprečjem obdobja 2014-2015. Medletna rast zaposlenosti je bila tudi v tretjem četrtletju 2016 v pretežno javnih storitvah⁵ (2,4 %) višja kot v zasebnem sektorju (2,1 %). Posledično se povečuje tudi prispevek pretežno javnih storitev k skupni rasti zaposlenosti, ki je bil v povprečju prvih treh četrtletij 2016 največji od leta 2010 naprej.

Slika 3.1: Prispevki posameznih dejavnosti k rasti zaposlenosti

Vir: SURS - nacionalni računi, preračuni Banka Slovenije.

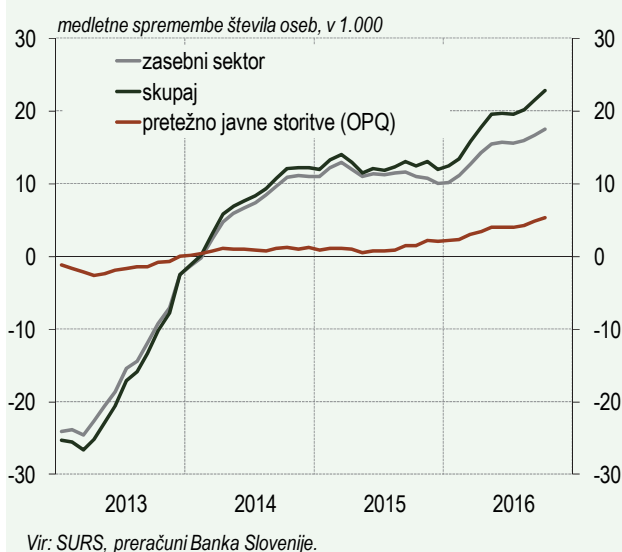
⁴ V analizi zaposlenosti so uporabljeni četrtletni podatki nacionalnih računov. Po podatkih mesečne statistike SURS se je število delovno aktivnih v povprečju tretjega četrtletja medletno povišalo za 1,6 %. Razlika izhaja iz različne metodologije spremljanja zaposlenosti. Nacionalni računi med drugim vključujejo v zaposlenost stalno zaposlene osebe ter samozaposlene osebe in pomagajoče družinske člane v zasebnem kmetijstvu in samozaposlene v drugih dejavnostih gospodinjstev, študentsko delo in druge oblike začasne zaposlenosti, zaposlenost v pomorskem transportu na naših ladjah ter v slovenskih diplomatskih in konzularnih predstavništvih v tujini. Po mesečnih podatkih se kot delovno aktivno prebivalstvo štejejo le zaposlene osebe s pogodbo o zaposlitvi in samozaposlene osebe.

⁵ Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo (dejavnosti O, P in Q po SKD 2008).

Medletna rast zaposlenosti se je v tretjem četrletju ponovno povišala tudi v sektorju država (1,7 %). Nižja medletna rast zaposlenosti v sektorju država v primerjavi z rastjo skupne zaposlenosti v pretežno javnih storitvah bi lahko kazala na naraščanje pomena zasebnikov v pretežno javnih storitvah. K rasti zaposlenosti zasebnega sektorja so ponovno največ prispevale industrija, združene dejavnosti trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje in gostinstvo ter strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti.

Število delovno aktivnih brez samozaposlenih kmetov raste medletno še posebno pospešeno od julija 2016, vendar je oktobra 2016 za predkriznim vrhom iz oktobra 2008 še vedno zaostajalo za 5,1 %. Po mesečnih podatkih, ki niso povsem primerljivi s podatki nacionalnih računov, je bilo oktobra 2016 število delovno aktivnih brez samozaposlenih kmetov medletno višje za 2,9 %. Medletna rast skupnega števila delovno aktivnih je bila nižja (2,3 %). V pretežno javnih storitvah je bila oktobra medletna rast števila delovno aktivnih s 3 % višja kot v zasebnem sektorju, kjer je znašala 2,1 %. Medletna rast števila delovno aktivnih v pretežno javnih storitvah prehitava rast zasebnega sektorja od avgusta 2015 naprej. K skupni medletni rasti so največ prispevale predelovalne dejavnosti, zdravstvo in socialno varstvo ter trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil.

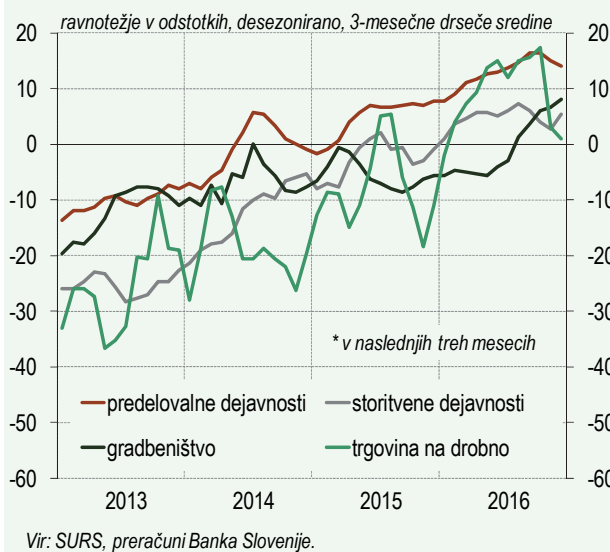
Slika 3.2: Delovno aktivni brez samozaposlenih kmetov

Številne ankete nakazujejo pozitivne obete za trg dela.

Po podatkih SURS število prostih delovnih mest medletno raste po naraščajoči stopnji od tretjega četrletja 2015. V tretjem četrletju 2016 je rast znašala 29,2 %.⁶ Večina delovnih mest je bila v tretjem četrletju 2016 razpisana v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu in dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, največje medletno povečanje števila prostih delovnih mest pa je bilo v pretežno javnih storitvah, vendar le v dejavnostih O in Q, ter v gostinstvu in drugih dejavnostih. Delodajalci so novembra prek Zavoda RS za zaposlovanje največ povpraševali po delavcih za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, po voznikih težkih tovornjakov in vlačilcev ter po natakarijih. Hkrati ostaja pozitivno tudi v anketi SURS izkazano pričakovano zaposlovanje, a s poslabšanjem v trgovini na drobno in storitvenih dejavnostih. Napoved zaposlovanja kadrovske družbe Manpower se je za prvo četrletje 2017 glede na četrletje prej še izboljšala. Rast zaposlovanja se pričakuje v vseh gospodarskih panogah, zajetih v analizo, v primerjavi s prejšnjim četrletjem pa so se obeti izboljšali v večini dejavnosti. Anketni rezultati »Napovednik zaposlovanja 2016/II« Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ) za prvo polovico leta 2017, ki zajema odgovore 2.917 podjetij z 10 ali več zaposlenimi, kažejo 1,5-odstotno rast zaposlenosti, ki naj bi bila predvsem posledica nadomeščanj, deloma pa tudi

Slika 3.3: Pričakovano zaposlovanje*

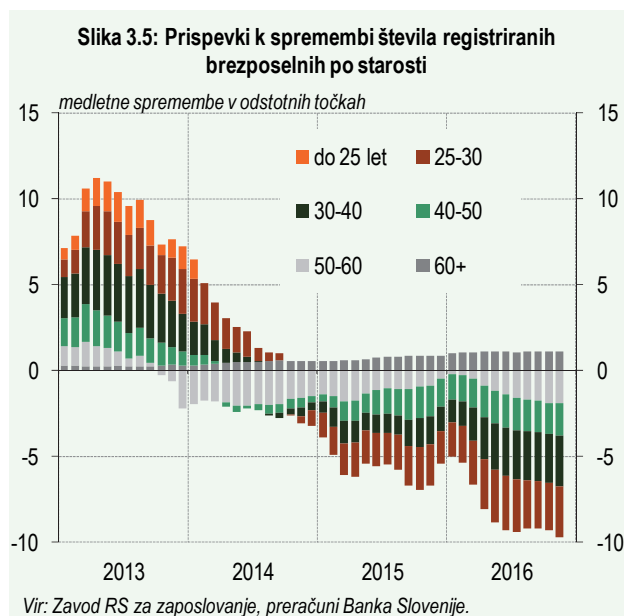
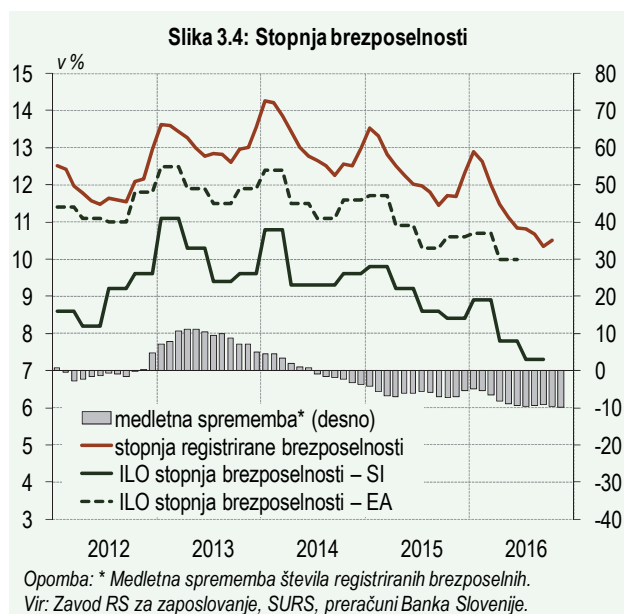
⁶ Zakon o urejanju trga dela je aprila 2013 ukinil obvezno prijavo prostega delovnega mesta na Zavodu RS za zaposlovanje za vse delodajalce, razen za javni sektor in gospodarske družbe, ki so v večinski državni lasti. Od aprila 2013 do konca leta 2014 podatki niso bili več popolni, zato SURS od 1. četrletja 2015 izvaja samostojno raziskovanje o številu prostih delovnih mest. V vzorčni okvir so vključeni vsi poslovni subjekti z vsaj eno zaposleno osebo, ki so po svoji glavni dejavnosti registrirani v eni od področij dejavnosti od B do S.

širitve dejavnosti. Delodajalci pričakujejo največjo rast števila zaposlenih v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, kamor spadajo tudi zaposlovalne dejavnosti, kar nakazuje nadaljnjo rabo agencijskega dela.

Strukturna neskladja na trgu dela se povečujejo. Po podatkih ankete ZRSZ »Napovednik zaposlovanja 2016/II« se je več kot tretjina delodajalcev že srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov. Težave pri iskanju ustreznih kandidatov imajo predvsem velika podjetja. Delodajalci poudarjajo, da kandidatom za delovna mesta predvsem manjkajo delovne izkušnje, ustrežna izobrazba in poklicno specifična znanja. Večina delodajalcev, ki je imela težave pri zaposlovanju, je zato podaljšala postopke zaposlovanja, dobra tretjina ni nikogar zaposlila, petina je iskala delavce v tujini, preostali pa so omilili oziroma spremenili pričakovane kompetence. Podjetja so zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov povečala nadurno delo, prenašala delo na zunanje izvajalce, ali (pre)usposobila že zaposlene delavce. Dobra četrtina delodajalcev pričakuje, da bo imela težave pri zaposlovanju tudi v prihodnje.

Brezposelnost

Novembra 2016 se je brezposelnost znižala na raven s konca leta 2009. Konec novembra je bilo registriranih 96.843 brezposelnih oseb, kar je medletno manj za 9,8 %. Stopnja registrirane brezposelnosti je bila oktobra 2016 10,5-odstotna, kar je medletno manj za 1,2 odstotne točke, anketna stopnja brezposelnosti pa je v tretjem četrtletju 2016 znašala 7,3 % in je bila medletno nižja za 1,3 odstotne točke. V jesenskih mesecih sta se medletno povečala deleža brezposelnih oseb s primarno ali nižjo stopnjo izobrazbe ter terciarno stopnjo izobrazbe, medtem ko je bilo medletno število brezposelnih oseb v vseh izobrazbenih kategorijah manjše. Še naprej se zvišuje število brezposelnih oseb, starejših od 60 let. Ta starostna kategorija je edina, kjer se število brezposelnih pove-

čuje.⁷ Jeseni 2016 je bila večina brezposelnih oseb brezposelna več kot eno leto, se je pa njihov delež glede na leto prej nekoliko zmanjšal. Še naprej se medletno zvišuje delež brezposelnih oseb, ki so brezposelne več kot tri leta, njihovo število pa se od junija 2016 medletno znižuje.

Število oseb, vključenih v programe aktivne politike zaposlovanja (APZ), se je leta 2016 zmanjšalo. V programe APZ⁸ je bilo v obdobju od januarja do novembra

⁷ Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) iz leta 2013 v 114. členu določa, da "Delodajalec ne sme delavcu, ki je dopolnil starost 58 let ali delavcu, ki mu do izpolnitve pogojev za starostno upokojeitev manjka do pet let pokojninske dobe, brez njegovega pisnega soglasja odpovedati pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, dokler delavec ne izpolni pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine." Toda, to varstvo med drugim ne velja "...če je delavcu zagotovljena pravica do denarnega nadomestila iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino". Starejši delavci so torej varovani do takrat, ko bi jim bila zagotovljena pravica do nadomestila iz naslova brezposelnosti do izpolnitve pogojev za starostno upokojeitev.

⁸ Programi APZ so usmerjeni v spodbujanje zaposlovanja, kreiranje novih delovnih mest ter usposabljanje in izobraževanje brezposelnih oseb.

Tabela 3.1: Brezposelnost in zaposlenost

	2011	2012	2013	2014	2015	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2	16Q3
v 1000										
Registrirane brezposelne osebe	110,7	110,2	119,8	120,1	112,7	107,4	109,3	114,8	102,5	97,4
Stopnja brezposelnosti										
v %										
- anketna	8,2	8,9	10,1	9,8	9,0	8,6	8,4	8,9	7,8	7,3
- registrirana	11,8	12,0	13,1	13,1	12,3	11,7	11,9	12,5	11,1	10,6
Verjetnost prehoda med zaposlenostjo in brezposelnostjo										
v %										
- verjetnost zaposlitve ¹	13,8	13,2	13,6	15,4	15,7	15,8	12,2	20,6	20,1	16,5
- verjetnost izgube službe ²	2,6	2,8	2,8	2,6	2,5	2,1	2,9	3,0	1,9	2,0
v 1000										
Skupna zaposlenost³	946,0	937,3	926,8	930,9	941,5	951,2	950,9	940,0	957,1	971,4
medletne stopnje rasti v %										
Zaposlene osebe	-2,0	-1,3	-2,7	0,5	1,3	1,2	1,4	1,6	2,2	2,3
Samozaposlene	-0,1	0,8	5,8	0,4	0,4	0,5	-0,1	1,5	1,3	1,4
Po dejavnostih										
A Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	-2,4	-1,0	0,0	-0,1	-2,4	-2,6	-2,6	-0,8	-0,8	-0,8
BCDE Industrija	-0,2	-1,1	-1,9	0,3	0,9	1,0	1,7	2,5	3,0	2,9
F Gradbeništvo	-11,7	-7,5	-7,0	-1,1	0,4	0,6	0,2	-0,5	-0,8	-1,2
GHI Trgovina, gostinstvo, promet	-2,6	-1,2	-1,2	-0,3	1,8	1,8	1,6	1,9	2,5	2,9
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	0,3	2,1	2,3	2,6	3,2	3,3	2,9	1,8	2,5	3,6
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	-2,7	-1,7	-2,8	-2,1	-1,2	-1,3	-0,9	-1,8	-2,2	-1,8
L Poslovanje z nepremičninami	-2,7	-1,4	0,5	0,9	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
MN Strokovne, znanstvene, tehnične in druge posl. dejavnosti	0,9	0,5	-0,1	2,6	3,2	2,6	1,9	2,6	2,8	2,7
RST Druge dejavnosti	-1,3	0,2	6,0	3,0	2,8	2,8	2,2	1,9	3,3	3,8
- pretežno zasebni sektor (brez OPQ) ⁴	-2,3	-1,4	-1,2	0,5	1,2	1,2	1,1	1,6	2,0	2,1
- pretežno javne storitve (OPQ) ⁴	1,0	1,0	-0,6	0,4	0,8	0,7	1,1	1,5	2,1	2,4
Skupna zaposlenost³	-1,7	-0,9	-1,1	0,4	1,1	1,1	1,1	1,6	2,0	2,1

¹ Vključeni v zaposlitev kot delež brezposelnih po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje. Višja vrednost kazalnika nam pove, da je verjetnost zaposlitve v danem obdobju višja.

² Novoprijavljeni zaradi izgube službe kot odstotek zaposlenih. Izračunano na podlagi podatkov Zavoda RS za zaposlovanje in registrskih podatkov o številu delovno aktivnih. Višja vrednost kazalnika nam pove, da je verjetnost izgube službe v danem obdobju višja.

³ Skupaj zaposlene in samozaposlene osebe.

⁴ Dejavnosti javne uprave, obrambe, obvezne socialne varnosti, izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008.

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

2016 vključenih 17 % oseb manj kot v istem obdobju predhodnega leta. Predvsem se je zmanjšalo število vključenih oseb, ki so dosegle srednjo in terciarno stopnjo izobrazbe ter mlajših od 30 let, medtem ko se je povečalo število oseb, starejših od 50 let.

V prvih enajstih mesecih leta 2016 so se prilivi v brezposelnost precej zmanjšali. V enajstih mesecih se je v evidence brezposelnih oseb prijavilo dobrih 16.000 oseb manj, kot jih je bilo v tem obdobju iz evidenc objavljenih. Novoprijavljenih brezposelnih oseb je bilo medletno manj za 5,7 %, med njimi pa se je predvsem zmanjšalo število oseb, ki so se v evidence brezposelnih prijavile zaradi izteka delovnega razmerja za določen čas. Objavljenih oseb iz brezposelnosti je bilo medletno manj za 0,7 %.

Predvsem se je zmanjšalo število oseb, ki so bile iz evidenc brezposelnih objavljenе zaradi razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve, medtem ko je bilo več oseb vključenih v zaposlitev. Število novih zaposlitev se je leta 2016 povečevalo, med njimi pa so še naprej prevladovalе zaposlitve za določen čas. Septembra 2016 je bil delež novih zaposlitev za določen čas 73,7-odstoten, kar je samo neznatno manj kot leto prej.

Gibanje plač

Medletna rast povprečne nominalne bruto plače se je po juliju spet povišala in ostaja visoka predvsem v pretežno javnih storitvah. Medletna rast povprečne

Tabela 3.2: Stroški dela

	2011	2012	2013	2014	2015	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2	16Q3
v EUR										
Povprečna bruto plača	1.530	1.531	1.528	1.545	1.556	1.534	1.607	1.576	1.566	1.560
medletna rast v %, nominalno										
Povprečna neto plača	2,1	0,4	0,6	0,8	0,4	0,1	1,1	2,0	1,3	1,5
Povprečna bruto plača	2,0	0,1	-0,2	1,1	0,7	0,3	1,3	2,3	1,5	1,7
- pretežno zasebni sektor (brez OPQ) ¹	2,6	0,9	0,7	1,4	0,8	0,6	1,2	1,7	1,1	0,9
- pretežno javne storitve (OPQ) ¹	0,0	-2,2	-2,3	0,2	0,6	-0,2	1,7	3,9	2,8	3,7
Povprečna bruto plača v predelovalnih dejavnostih	3,9	2,5	2,8	3,3	2,1	1,8	2,3	2,4	1,7	1,5
Povprečna realna neto plača ²	0,1	-2,3	-1,3	0,5	1,2	0,9	2,1	2,9	1,8	1,5
Stroški dela na opravljeno uro ³	2,0	-0,3	-2,1	2,0	0,9	-1,6	0,8	0,6	1,5	3,7
Stroški dela na opravljeno uro v predelovalnih dejavnostih ³	1,9	3,0	0,5	3,7	0,6	-1,6	0,0	0,4	0,9	2,8
Bruto plača na enoto proizvoda ⁴	-0,4	1,9	-0,2	-1,5	-0,5	-0,5	-0,4	1,5	0,7	1,1
Bruto plača na enoto proizvoda v pred. dejavnostih ⁴	0,7	4,3	1,1	-1,8	1,5	2,1	2,8	-0,4	-2,7	-1,6
Stroški dela na enoto proizvoda ^{4,5}	-0,8	0,8	0,5	-1,3	0,3	0,1	0,4	1,8	2,3	1,0
Stroški dela na zaposlenega ⁵	1,5	-1,0	0,5	1,3	1,4	1,0	2,0	2,6	3,2	1,6
Proizvod na zaposlenega	2,4	-1,8	0,0	2,7	1,2	0,9	1,7	0,8	0,8	0,6
Proizvod na zaposlenega - predelovalne dejavnosti	3,2	-1,7	1,7	5,1	0,6	-0,4	-0,4	2,8	4,5	3,1
HICP	2,1	2,8	1,9	0,4	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9	-0,4	0,0
BDP deflator	1,1	0,3	0,9	0,8	1,0	0,5	1,5	1,3	0,3	0,2

¹ Dejavnosti javne uprave, obrambe, obvezne socialne varnosti, izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008.

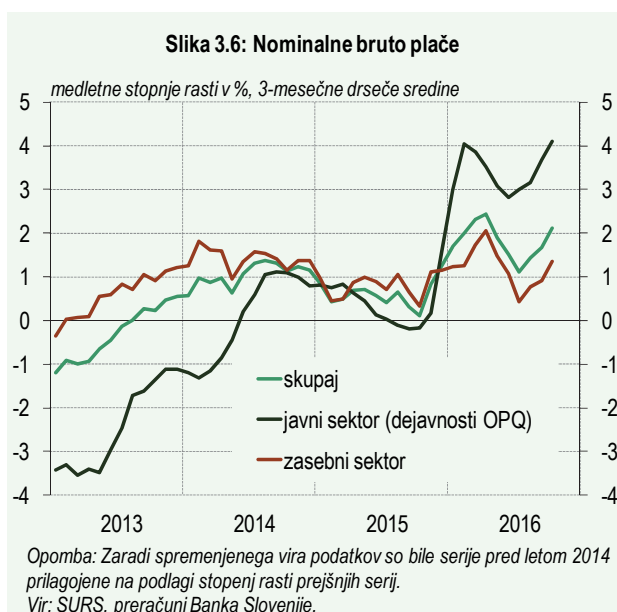
² HICP deflator.

³ Stroški dela po izračunih SURS.

⁴ Enota proizvoda predstavlja razmerje realni BDP/zaposlenost po nacionalnih računih, v predelovalnih dejavnostih pa razmerje dodana vrednost v predelovalnih dejavnostih/zaposlenost v predelovalnih dejavnostih po nacionalnih računih.

⁵ Stroški dela izračunani na podlagi sredstev za zaposlene (nacionalni računi).

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

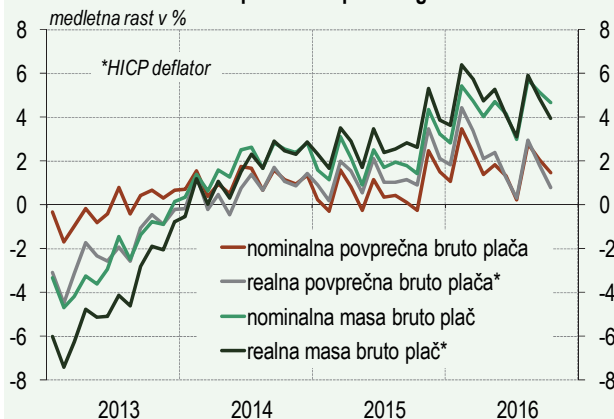

nominalne bruto plače je avgusta in septembra presegla 2 %. Oktobra se je znižala na 1,5 %, kar pa je še vedno nad povprečjem leta 2015. Rast povprečnih nominalnih bruto plač v pretežno javnih storitvah (4,8-odstotna medletna rast v oktobru) zaradi sprostitve nekaterih varčevalnih ukrepov ostaja precej višja kot v zasebnem sektorju (0,3-odstotna medletna rast v oktobru). Oktobra je bila povprečna mesečna nominalna bruto plača predvsem zaradi različnih struktur zaposlenosti najvišja v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro (756 evrov več od povprečja), najnižja pa v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (520 evrov manj od povprečja). V zasebnem sektorju so bila oktobra največja medletna povečanja povprečne nominalne bruto plače v rudarstvu,

kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih ter oskrbi z električno energijo, plinom in paro.

Rast nominalne in realne mase plač se je v obdobju od avgusta do oktobra ponovno okrepila, vendar je po naraščajoči medletni stopnji rasla le v pretežno javnih storitvah. Medletna rast nominalne mase bruto plač (4,6 %) je bila oktobra 2016 zaradi obrata v inflaciji medletno višja kot rast realne mase bruto plač (3,9 %). Zaradi relativno hitrejše rasti plač v pretežno javnih storitvah v primerjavi z zasebnim sektorjem je bila oktobra v teh dejavnostih zato višja tudi medletna rast nominalne (7,9 %) in realne (7,2 %) mase plač. Rast nominalne mase plač je bila oktobra v zasebnem sektorju glede na enako obdobje lani 3,5-odstotna, realno pa 2,8-odstotna.

Slika 3.7: Nominalna in realna skupna masa plač in povprečna bruto plača na zaposlenega

Opomba: Zaradi spremenjenega vira podatkov so bile serije pred letom 2014 prilagojene na podlagi stopenj rasti prejšnjih serij. Masa plač je izračunana kot zmnožek povprečne bruto plače za zaposlene pri pravnih osebah, ki so prejeli plačo, in števila vseh zaposlenih pri pravnih osebah.

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

4 | Plačilna bilanca in zunanji dolg

Presežek na tekočem računu plačilne bilance še narašča kljub rasti domačega povpraševanja. K temu prispevajo hitra rast izvoza različnih vrst storitev, šibkejša rast izdatkov rezidentov na potovanjih v tujino ter zniževanje primanjkljaja v dohodkih od lastniškega kapitala in od naložb v vrednostne papirje. Presežek v menjavi blaga se je po maju začel počasi zmanjševati, saj je rast uvoza - predvsem zaradi hitre rasti uvoza proizvodov za široko porabo kot posledice krepitve zasebne potrošnje - začela prehitevati rast izvoza. Po upočasnitvi v poletju se je medletna nominalna rast blagovnega izvoza jeseni ponovno okrepila in ostaja geografsko močno razpršena, še vedno pa jo zavira zniževanje izvoznih cen. Postopoma se stabilizira tudi izvoz v Rusijo.

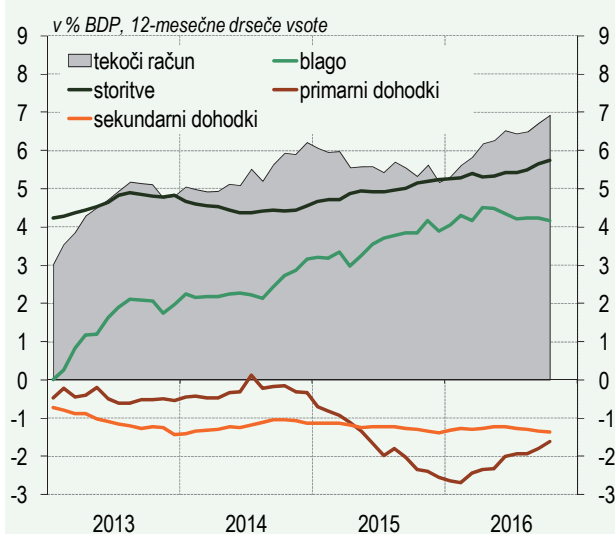
V prvih desetih mesecih leta 2016 je saldo finančnega računa postal negativen v višini 0,2 mrd EUR, kar pomeni, da je za toliko tujina neto financirala Slovenijo. Na to je vplival enkratni dogodek v oktobru – visoka statistična napaka v znesku 1,7 mrd EUR zaradi zamika med pritokom denarnih sredstev in zapadlostjo obveznic na začetku novembra z nominalno vrednostjo 1,5 mrd EUR. Že naslednji mesec se bo ta enkratni dogodek izničil in Slovenija bo, kot že vse od leta 2013, spet neto financirala tujino. V prvih desetih mesecih leta 2016 sta zaradi navedenega največjo prilivno postavko v vrednosti 2,6 mrd EUR predstavljali gotovina in vloge. Z 0,8 mrd EUR neto priliva sledijo neposredne naložbe, pri katerih je bila tretjina posledica privatizacije NKBM. Največjo neto odlivno postavko v višini 2,3 mrd EUR predstavljajo naložbe v vrednostne papirje, predvsem dolžniške. Neto zunanji dolg je oktobra 2016 znašal 11,9 mrd EUR in se je glede na leto prej povečal za 0,1 mrd EUR, pri čemer so se terjatve do tujine zmanjšale za 1,2 mrd EUR, za 1,1 mrd EUR pa se je zmanjšal dolg vseh domačih sektorjev.

Saldo tekočega računa

Enoletni presežek na tekočem računu plačilne bilance se je oktobra približal 7 % BDP. Povečevanje presežka je v letu 2016 odražalo hitro rast izvoza precej širokega spektra storitev in zmanjševanje primanjkljaja v primarnih dohodkih. Zmanjševanje zadnjega je predvsem posledica precej manjšega primanjkljaja v dohodkih od lastniškega kapitala in v naložbah v vrednostne papirje. Presežek v menjavi storitev se je do oktobra v primerjavi z začetkom leta povečal za 0,6 odstotne točke na 5,8 %

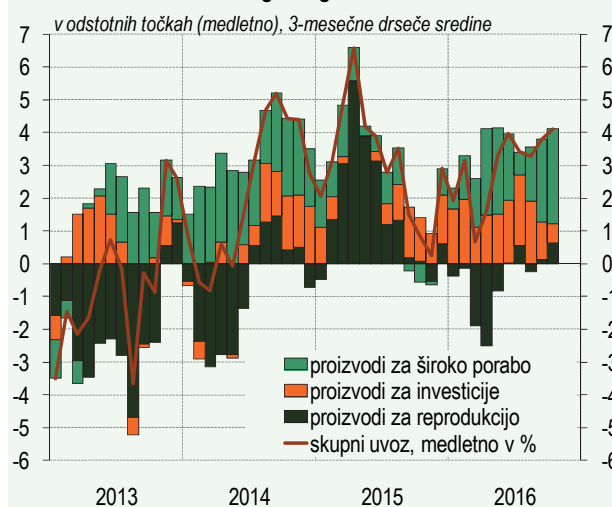
BDP, primanjkljaj v primarnih dohodkih pa zmanjšal za eno odstotno točko na 1,6 % BDP. Presežek v menjavi blaga, ki se je naglo povečeval od začetka leta 2013, se je po maju 2016 začel postopoma zmanjševati, saj je rast domačega uvoznega povpraševanja že presegla rast izvoza. Oktobra je znašal 4,2 % BDP. Primanjkljaj v sekundarnih dohodkih ostaja stabilen na ravni okrog 1,3 % BDP.

Slika 4.1: Komponente tekočega računa

Vir: Banka Slovenije.

Slika 4.3: Prispevki po namenskih skupinah k rasti blagovnega uvoza

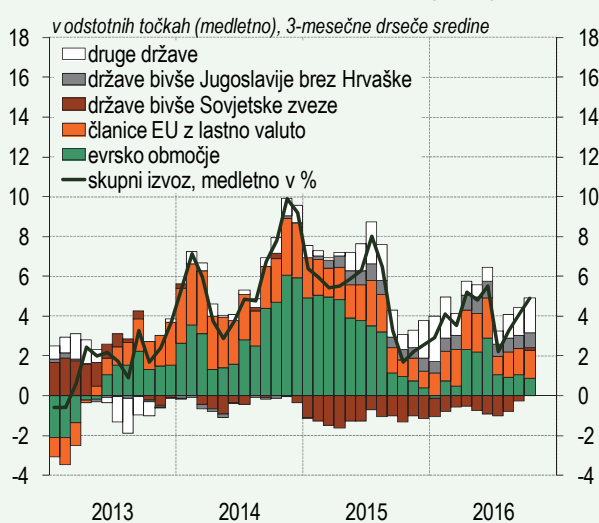

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Blagovna menjava

Po upočasnitvi v poletju se je medletna nominalna rast blagovnega izvoza jeseni ponovno okrepila, skladno z rastjo domačega trošenja pa se povečuje tudi uvoz. K rasti izvoza v zadnjih mesecih več kot polovico prispeva povečevanje prodaje proizvodov za široko porabo. V manjši meri se povečuje tudi izvoz proizvodov za investicije in za vmesno porabo, vendar nominalno rast izvoza obeh skupin proizvodov še naprej zavira padanje cen.⁹ Rast izvoza je geografsko precej uravnotežena, saj

Slika 4.2: Prispevki skupin držav k rasti blagovnega izvoza

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

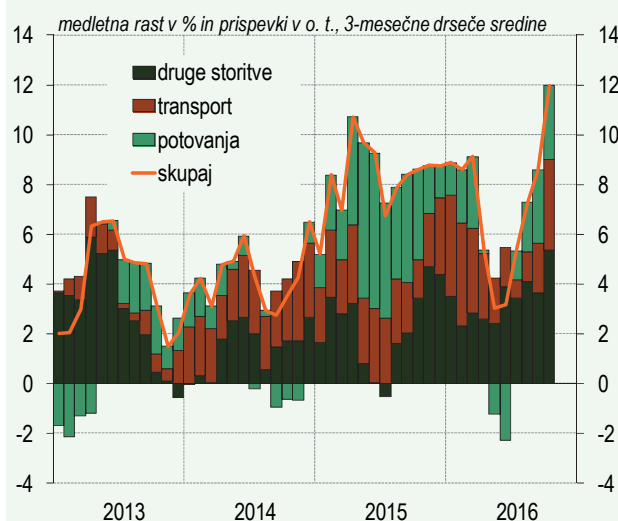
izvira iz povečanega povpraševanja tako na trgih evrskega območja kot zunaj njega. Postopno se stabilizira tudi izvoz v Rusijo. Uvoz v zadnjih mesecih krepi predvsem naraščanje zasebne potrošnje, medtem ko se je rast uvoza proizvodov za investicije upočasnila skladno z nekoliko nižjo rastjo investicij podjetniškega sektorja. Vrednost uvoza proizvodov za vmesno porabo je začela postopno naraščati, delno zaradi izpada učinka osnove iz prvega polletja, delno pa zaradi stabilizacije uvoznih cen energentov. Od maja do oktobra je povprečna medletna nominalna rast uvoza po plačilnobilančnih podatkih znašala 4,1 %, izvoza pa 3 %, kar že počasi znižuje presežek v blagovni menjavi.

Storitvena menjava

Presežek v menjavi storitev je v letu 2016 hitro naraščal zaradi hitre rasti izvoza širokega spektra storitev. Medletna rast izvoza storitev se je izrazito povišala od avgusta naprej in oktobra dosegla skoraj 14 %. Poleg visoke rasti števila prihodov in prenočitev tujih gostov se je močno okrepila rast izvoza transportnih storitev, visok pa je bil tudi prispevek izvoza drugih storitev k skupni rasti izvoza. Med drugimi storitvami izstopajo gradbene, telekomunikacijske, računalniške in informacijske storitve ter druge poslovne storitve. Hkrati je rast uvoza storitev

⁹ Izvozne cene proizvodov za investicije so se v prvih desetih mesecih leta 2016 medletno znižale za skoraj 8 %, cene surovin za 2,7 %, cene energentov pa za 1,3 %. Cene energentov sicer medletno spet rastejo od avgusta naprej, pri drugih dveh skupinah proizvodov pa se je zniževanje nadaljevalo tudi jeseni.

Slika 4.4: Izvoz storitev

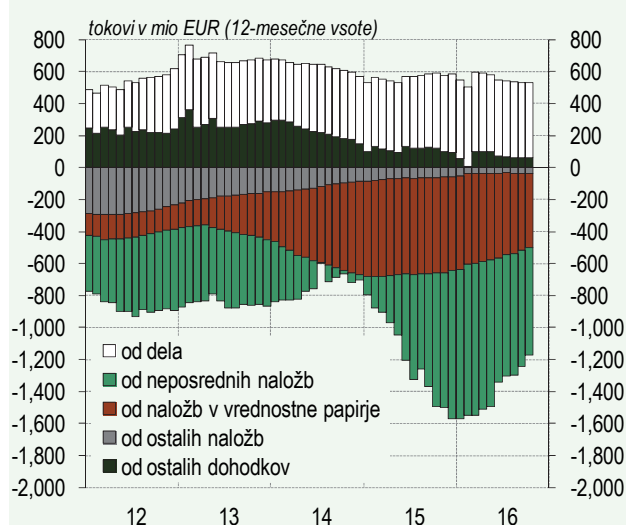
Vir: Banka Slovenije.

ostala razmeroma nizka, predvsem zaradi nižje rasti izdatkov rezidentov na potovanjih v tujino kot v letu 2015. Izvoz storitev se je v prvih desetih mesecih leta 2016 medletno povečal za 7,6 %, uvoz pa le za 3,7 %, kar je povečalo presežek v menjavi storitev za 260 mio EUR na 1.970 mio EUR.

Primarni in sekundarni dohodki

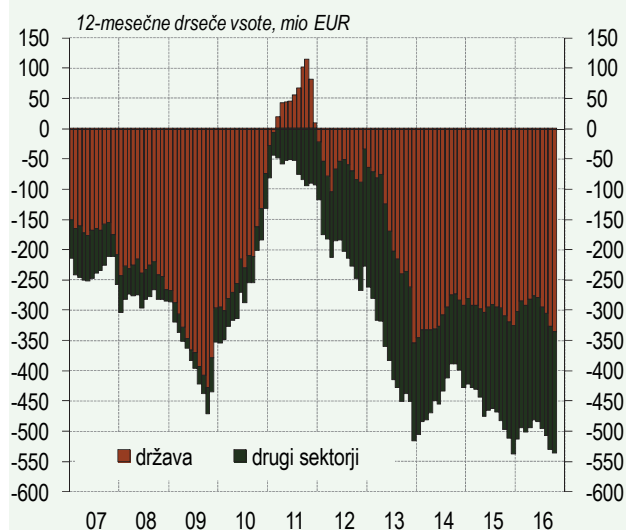
Primanjkljaj v primarnih dohodkih se je v prvih desetih mesecih leta 2016 zmanjšal predvsem zaradi manjšega primanjkljaja v dohodkih od lastniškega kapitala in od naložb v vrednostne papirje. Primanjkljaj v primarnih dohodkih je v desetih mesecih znašal 504 mio EUR, kar je medletno manj za 345 mio EUR. Glavnino k padcu primanjkljaja so prispevali manjši izdatki od lastniškega kapitala, saj so tuji lastniki zmanjšali odliv dividend iz države za 75 mio EUR, še večja pa je bila sprememba v oceni reinvestiranih dobičkov, katerih primanjkljaj je bil manjši za 184 mio EUR. Močno se je zmanjšal tudi primanjkljaj v naložbah v vrednostne papirje, za 120 mio EUR na 377 mio EUR. Glavnina padca izhaja iz manjših izdatkov države za plačilo obresti na javni dolg. Večji so bili tudi prejemki obresti zaradi povečanih nakupov tujih vrednostnih papirjev. Banka Slovenije je nakupe povečala v okviru izvajanja denarne politike ECB, več pa so v vrednostne papirje začele vlagati tudi poslovne banke in zavarovalnice. Presežek v dohodkih od dela je znašal

Slika 4.5: Neto primarni dohodki

Vir: Banka Slovenije.

Slika 4.6: Neto sekundarni dohodki

Vir: Banka Slovenije.

381 mio EUR, njegovo naraščanje, ki se je začelo leta 2009, pa se je leta 2016 ustavilo, saj so se razmere na domačem trgu dela opazno izboljšale.

Primanjkljaj v sekundarnih dohodkih ostaja stabilen.

V prvih desetih mesecih leta 2016 je znašal 440 mio EUR, kar je toliko, kot v istem obdobju leta 2015. Majhne so bile tudi medletne razlike v primanjkljajih posameznih sektorjev. Primanjkljaj države je znašal 290 mio EUR, kar je medletno več za 10 mio EUR, predvsem zaradi večjega primanjkljaja v postavki lastnih sredstev EU.¹⁰ Za enak znesek se je zmanjšal primanjkljaj drugih sektorjev, ki je znašal 150 mio EUR.

¹⁰ Primanjkljaj v postavki "lastna sredstva unije iz DDV in BND" je bil v desetih mesecih medletno večji za 22 mio EUR.

Tabela 4.1: Komponente tekočih transakcij plačilne bilance

	v 12 mesecih do										
	2013	2014	2015	okt.15	okt.16	15Q2	15Q3	16Q2	16Q3	okt.15	okt.16
	v mio EUR										
Saldo tekočega računa	1.732	2.325	1.998	2.044	2.747	462	641	753	737	220	308
1. Blago	708	1.181	1.498	1.473	1.645	382	424	461	391	183	159
2. Storitve	1.732	1.697	2.019	1.969	2.277	524	609	557	708	183	231
2.1. Transport	660	715	821	799	895	214	213	239	235	75	77
2.2. Potovanja	1.335	1.315	1.435	1.434	1.473	393	443	326	477	120	140
2.3. Drugo	-264	-333	-237	-264	-91	-83	-47	-7	-3	-12	14
3. Primarni dohodki	-192	-125	-982	-900	-638	-331	-285	-170	-208	-119	-48
3.1. Dohodki od dela	390	423	489	468	472	130	117	109	115	45	45
3.2. Dohodki od kapitala	-862	-694	-1.564	-1.488	-1.168	-483	-395	-274	-301	-160	-90
3.3. Drugi primarni dohodki	280	146	93	120	59	22	-7	-4	-22	-4	-3
4. Sekundarni dohodki	-516	-428	-537	-498	-537	-113	-107	-96	-153	-27	-33
	v % BDP										
Saldo tekočega računa	4,8	6,2	5,2	5,3	6,9	4,7	6,5	7,4	7,2	6,7	9,1
1. Blago	2,0	3,2	3,9	3,8	4,2	3,9	4,3	4,5	3,8	5,5	4,7
2. Storitve	4,8	4,5	5,2	5,1	5,8	5,3	6,1	5,5	6,9	5,5	6,8
2.1. Transport	1,8	1,9	2,1	2,1	2,3	2,2	2,1	2,4	2,3	2,3	2,3
2.2. Potovanja	3,7	3,5	3,7	3,7	3,7	4,0	4,5	3,2	4,7	3,6	4,1
2.3. Drugo	-0,7	-0,9	-0,6	-0,7	-0,2	-0,8	-0,5	-0,1	0,0	-0,4	0,4
3. Primarni dohodki	-0,5	-0,3	-2,5	-2,4	-1,6	-3,4	-2,9	-1,7	-2,0	-3,6	-1,4
3.1. Dohodki od dela	1,1	1,1	1,3	1,2	1,2	1,3	1,2	1,1	1,1	1,4	1,3
3.2. Dohodki od kapitala	-2,4	-1,9	-4,1	-3,9	-3,0	-4,9	-4,0	-2,7	-2,9	-4,9	-2,7
3.3. Drugi primarni dohodki	0,8	0,4	0,2	0,3	0,1	0,2	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,1
4. Sekundarni dohodki	-1,4	-1,1	-1,4	-1,3	-1,4	-1,1	-1,1	-0,9	-1,5	-0,8	-1,0
	nominalne medletne stopnje rasti v %										
Izvoz blaga in storitev	2,5	5,6	5,4	5,9	4,4	6,6	4,8	5,0	4,4	1,7	1,8
Izvoz blaga	2,1	5,9	4,7	5,4	3,5	6,0	3,8	5,4	3,2	0,6	-1,0
Izvoz storitev	4,1	4,5	8,4	7,8	8,0	9,3	8,4	3,2	8,6	6,3	13,7
Transport	3,9	9,4	9,3	8,6	9,9	10,6	8,4	5,6	8,3	2,7	14,0
Potovanja	1,7	0,8	9,6	9,5	3,9	17,8	9,5	-6,0	6,4	3,8	13,0
Drugo	7,1	4,9	6,4	5,4	10,9	0,1	6,7	11,5	12,2	11,7	14,3
Uvoz blaga in storitev	-1,5	4,4	3,5	3,4	3,2	4,5	2,9	4,0	4,1	-0,8	1,0
Uvoz blaga	-1,7	3,8	3,5	3,6	3,0	4,7	1,8	4,4	4,1	0,4	0,1
Uvoz storitev	-0,3	7,7	3,7	2,6	4,2	3,8	8,8	1,5	4,5	-7,5	6,8
Transport	3,4	10,4	4,5	3,8	7,9	5,5	8,0	-0,5	6,3	-14,1	26,1
Potovanja	-3,1	5,3	10,4	9,1	6,0	-3,2	25,0	18,3	5,0	3,8	5,0
Drugo	-0,6	7,6	1,3	0,1	2,2	5,5	0,8	-2,9	3,4	-7,9	0,7

Vir: Banka Slovenije.

Opomba: Deleži v BDP so izračunani na podlagi mesečne ocene BDP.

Finančni račun plačilne bilance

V desetih mesecih leta 2016 so neposredne naložbe predstavljale 755 mio EUR neto povečanja obveznosti do tujine. Največ, 760 mio EUR, je k temu prispevalo povečanje obveznosti iz lastniškega kapitala, od tega 250

mio EUR kot posledica privatizacije NKBM v aprilu. Tudi dolg do tujih lastnikov se je nekoliko povečal, v prvih desetih mesecih za 107 mio EUR. Domače naložbe v tujini so se v istem obdobju povečale za 300 mio EUR, pri čemer je dve tretjini prispevala višja medsebojna zadolženost in preostalo tretjino lastniški kapital in reinvestirani

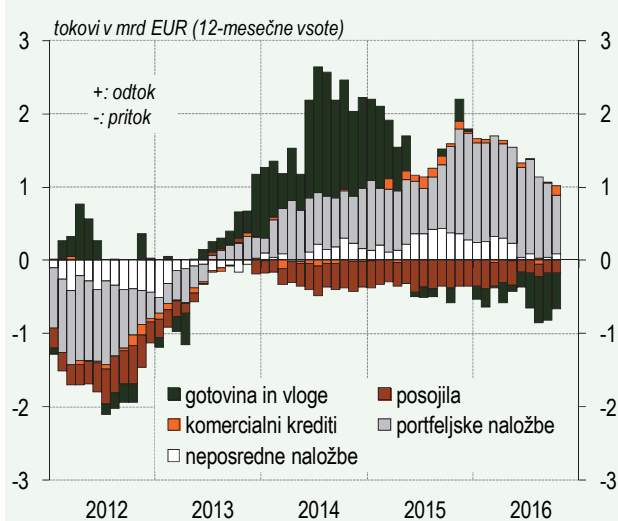
Tabela 4.2: Kapitalski in finančni račun plačilne bilance

	v 12 mesecih do										
	2013	2014	2015	okt.15	okt.16	15Q2	15Q3	16Q2	16Q3	okt.15	okt.16
	v mio EUR										
1. Zasebni sektor	2.999	3.071	2.575	2.212	926	702	510	-289	-54	36	52
Terjatve	1.385	2.449	2.094	1.550	1.123	339	409	-18	-283	453	622
Kapitalski transferji	399	820	722	877	788	147	131	182	150	42	50
Neposredne naložbe	24	155	278	378	93	301	23	15	21	67	121
Naložbe v v. p. in finančni derivati	286	867	1.388	1.132	757	110	299	-41	76	309	95
Komercialni krediti	20	-17	20	36	128	21	-16	113	-68	19	140
Posojila	-189	-348	-353	-371	-178	-224	-26	-68	-41	-20	-22
Gotovina in vloge	846	1.239	43	-213	-479	1	11	-184	-419	26	182
- Prebivalstvo	264	52	127	139	-170	108	48	-29	-36	107	85
- Banke	473	1.201	-108	-431	-303	-32	28	-171	-390	-73	80
- Podjetja	109	-15	24	79	-7	-75	-66	16	7	-8	17
Ostale terjatve	-2	-9	55	-31	87	-18	-12	-22	-2	11	57
Obveznosti	-1.615	-622	-482	-662	197	-363	-101	271	-229	416	571
Kapitalski transferji	164	275	308	293	310	58	72	59	81	24	31
Neposredne naložbe	71	739	1.516	1.221	1.088	346	241	281	251	454	56
Naložbe v v. p. in finančni derivati	-128	383	-358	-401	-397	-441	184	-33	-25	-24	3
Komercialni krediti	-182	-137	-104	-111	16	1	-138	149	-178	48	153
Posojila	-718	-1.663	-1.308	-1.221	-901	48	-440	-232	-345	-141	137
- Podjetja	301	-810	-684	-622	-307	144	-189	-42	-146	-96	140
- Banke	-1.019	-853	-624	-599	-594	-96	-250	-190	-199	-45	-3
Vloge pri bankah	-849	-156	-516	-413	-34	-388	-34	20	-7	24	47
Ostale obveznosti	27	-63	-20	-30	115	11	15	28	-5	31	142
2. Država	-3.973	-4.029	1.485	1.845	-1.158	2.053	396	-55	-766	650	-180
3. Banka Slovenije	1.828	3.177	-2.659	-2.091	164	-2.259	-554	659	1.391	-621	-1.279

Opomba: + (povečanje terjatev oz. povečanje obveznosti), - (zmanjšanje terjatev oz. zmanjšanje obveznosti), neto postavke se računajo kot neto terjatve - neto obveznosti.

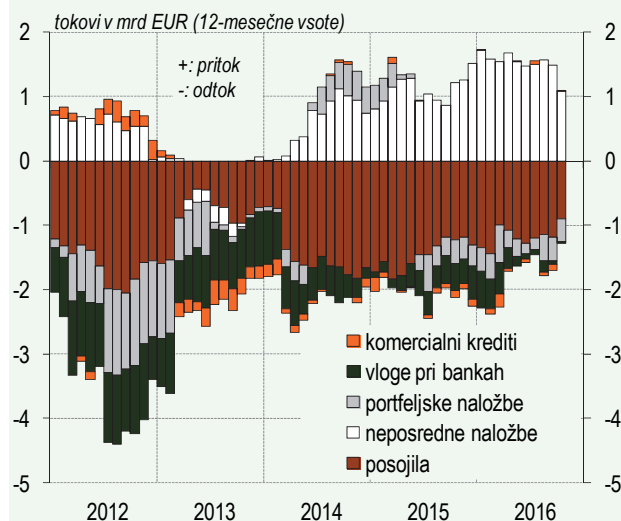
Vir: Banka Slovenije.

Slika 4.7: Finančne terjatve zasebnega sektorja do tujine

Vir: Banka Slovenije.

Slika 4.8: Finančne obveznosti zasebnega sektorja do tujine

Vir: Banka Slovenije.

dobički. Ocena reinvestiranih dobičkov je neto povečala obveznosti do tujine za 244 mio EUR.

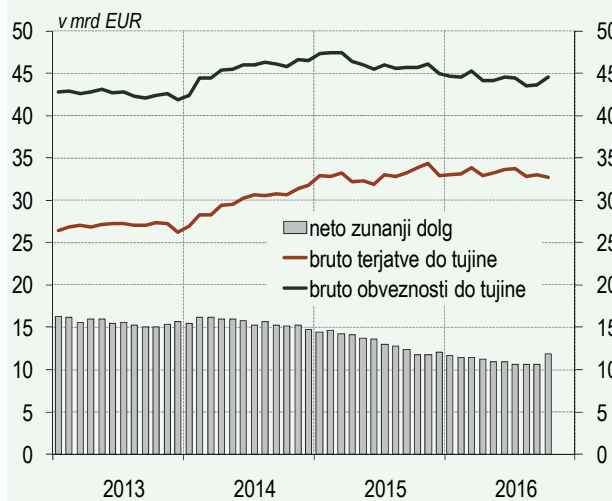
Naložbe v vrednostne papirje so v prvih desetih mesecih leta 2016 izkazovale 2,3 mrd EUR neto odli-va. Večina transakcij se nanaša na dolžniške vrednostne papirje. Imetja dolžniških vrednostnih papirjev so se povečala za 1,5 mrd EUR, od tega tri četrtine pri centralni banki, preostalo četrtino pa pri bankah in zavarovalnicah. Obveznosti iz dolžniških vrednostnih papirjev so se v prvih desetih mesecih leta 2016 zmanjšale za 915 mio EUR. K znižanju teh obveznosti je večina, tri petine, prispevala država, preostanek pa banke. Država je v marcu 2016 sicer izdala za 1,5 mrd EUR 16-letnih obveznic, vendar je bilo razdolževanje celotnega domačega sektorja do tujine v prvih desetih mesecih višje, in sicer 2,4 mrd EUR.

Zunanji dolg

Bruto dolg do tujine je oktobra 2016 dosegel 44,5 mrd EUR, kar je 1,1 mrd EUR manj kot pred enim letom. Svojo zadolženost so najbolj, za 0,9 mrd EUR, zmanjšale banke, in sicer večino v obliki posojil (za 0,6 mrd EUR) in za 0,4 mrd EUR v obliki dolžniških vrednostnih papirjev. Banke imajo samo še 10-odstotni delež bruto dolga do tujine, medtem ko je ta v letu 2008 znašal 44 %. Država z 52-odstotnim deležem celotnega dolga med sektorji še vedno prevladuje, v enoletnem obdobju pa je svoj dolg do tujine zmanjšala za 0,2 mrd EUR.

Bruto terjatve do tujine so oktobra 2016 znašale 32,7 mrd EUR in so se glede na isto obdobje lani zmanjšale za 1,2 mrd EUR. Slednje je predvsem posledica znižanja terjatev države za 1,9 mrd EUR, v glavnem gotovine

Slika 4.9: Zunanji dolg

Vir: Banka Slovenije.

in vlog. V primerjavi z oktobrom 2015 so tudi banke znižale svoje terjatve do tujine, in sicer v višini 0,3 mrd EUR, medtem ko so jih ostali sektorji povečali za 0,5 mrd EUR ter centralna banka za 0,4 mrd EUR.

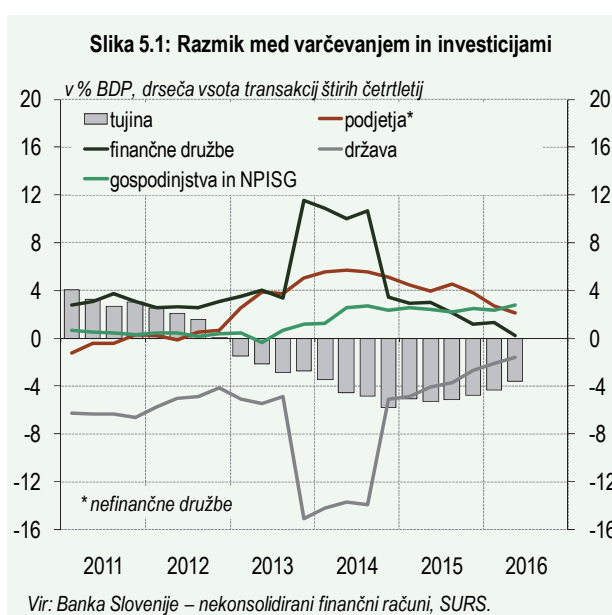
Posledično je neto zunanji dolg oktobra 2016 znašal 11,9 mrd EUR in se je glede na leto prej povečal za 0,1 mrd EUR. Do tujine so neto zadolženi država z 18,3 mrd EUR, ostali sektorji z 0,3 mrd EUR in kapitalsko povezana podjetja z 0,2 mrd EUR. Centralna banka je neto upnica do tujine za 4,6 mrd EUR in banke za 2,3 mrd EUR.

5 | Financiranje podjetij, gospodinjstev in bank

Z izjemo države vsi domači sektorji že četrto leto zapored ustvarjajo finančne presežke, ki pa se postopoma zmanjšujejo. Enoletni presežek do tujine je konec prvega polletja 2016 znašal 3,6 % BDP, za toliko je torej narodnogospodarsko varčevanje preseglo investicije. Podjetja že tri leta ustvarjajo solidne dobičke, v zadnjem letu pa so z okoli 10-odstotno rastjo zagnala tudi investicijski cikel. Tako se je njihov finančni presežek v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta razpolovil. Podjetja izpad domačega bančnega financiranja nadomeščajo delno z lastnimi notranjimi viri, delno pa s povečevanjem tujih posojil, v zadnjih treh letih predvsem posojil tujih podjetij. Še bolj se je zmanjšal enoletni finančni presežek bank, ki je bil konec prvega polletja 2016 že skoraj na ničelni ravni. Banke nadaljujejo s krčenjem bilančne vsote, na strani naložb s krčenjem kreditne aktivnosti, na drugi strani pa predvsem z odplačevanjem rednih obveznosti do tujine. Edini sektor, čigar finančni presežek se je rahlo povečal, je sektor gospodinjstev. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev je bil še enkrat višji kot njihova potrošnja, kljub temu da se je ta v zadnjem letu in pol precej okrepila. Presežek sredstev so vložila v banke v obliki vpoglednih vlog, pri čemer se je v zadnjem letu in pol obseg vezanih vlog gospodinjstev zmanjšal za 1,5 mrd EUR, obseg vpoglednih vlog pa povečal za 2,7 mrd EUR. Čeprav rast vlog zasebnega sektorja povečuje njihov pomen v bančnih bilancah, bo v prihodnje potrebna previdnost, saj se zaradi krajšanja ročnosti povečuje nestabilnost strukture virov bank.

Investicijsko-varčevalne vrzeli sektorjev

Presežek tekočega računa plačilne bilance je še vedno visok, kar se odraža v finančnih računih kot presežek varčevanja nad investicijami. Ta je prisoten že četrto leto zapored, vendar se postopoma zmanjšuje. Enoletni finančni presežek domačih sektorjev do tujine je tako v prvem polletju 2016 znašal 3,6 % BDP. Dobički podjetij rastejo že tretje leto zapored, v zadnjem letu pa so podjetja začela tudi občutneje investirati, kar je vplivalo na zmanjšanje njihovega enoletnega finančnega presežka. Ta je konec prvega polletja znašal 2,1 % BDP, kar je pol manj kot pred letom dni. Presežek so podjetja v prvem polletju 2016 usmerila predvsem v tuje naložbe v obliki komercialnih kreditov. Podjetja izpad domačega

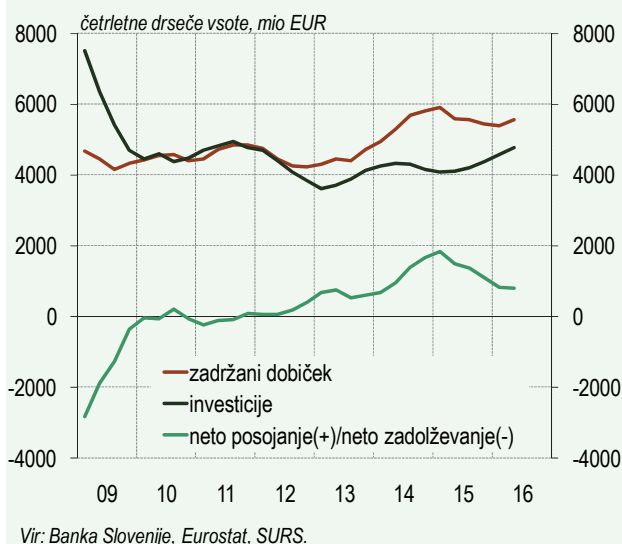

bančnega financiranja delno nadomeščajo s svojimi notranjimi viri, delno pa s povečevanjem posojil iz tujine. Povečuje se predvsem medpodjetniško financiranje s tujino, kjer se je obseg posojil, pridobljenih od tujih podjetij, v primerjavi z letom 2013 skoraj podvojil. Nadaljnje izboljševanje razmer na trgu dela in deloma tudi manj restriktivna socialna politika države sta vplivala na višji dohodek gospodinjstev. Čeprav so te spodbude v zadnjem letu zagnale tudi njihovo potrošnjo, se to ni bistveno odrazilo na njihovem enoletnem finančnem presežku, saj se je ta celo nekoliko povečal in konec junija 2016 znašal 2,8 % BDP. Presežek sredstev gospodinjstva še naprej držijo predvsem v bankah v obliki vpoglednih vlog. Po ukrepih za stabilizacijo bančnega sistema konec leta 2013 se primanjkljaj države in presežek finančnih družb pospešeno zmanjšujeta. Konec prve polovice leta 2016 je bil enoletni presežek bank že skoraj na ničelni ravni, primanjkljaj države pa je znašal 1,6 % BDP.

Finančne naložbe podjetij in njihovo financiranje

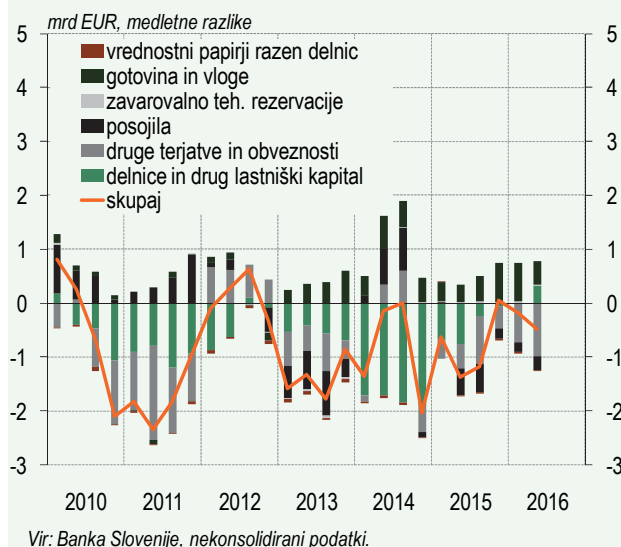
Obseg finančnih sredstev podjetij se je v prvem polletju 2016 povečal za 0,7 mrd EUR na 42,1 mrd EUR. Dobro polovico tega povečanja so predstavljali komercialni krediti, dani predvsem v tujino. Drugo polovico povečanja so predstavljali lastniški vrednostni papirji, kar pa je bila posledica enkratnega dogodka – konverzije posojila v lastniški kapital med materinsko in hčerinsko družbo.

Slika 5.2: Investicije in zadržani dobički podjetij

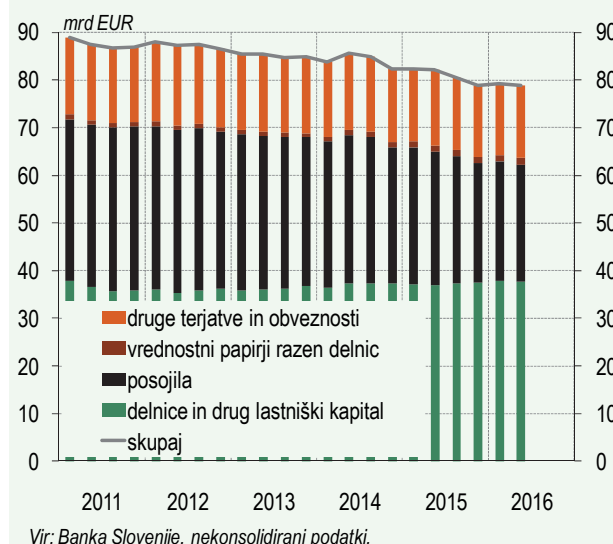

Finančne obveznosti podjetij so konec prvega polletja 2016 znašale 78,9 mrd EUR in so glede na konec leta 2015 ostale nespremenjene. Negativne vrednostne spremembe lastniških vrednostnih papirjev so izničile 0,3 mrd EUR vredne transakcije. Največje transakcijsko povečanje so v višini 0,5 mrd EUR dosegali lastniški vrednostni papirji, delno zaradi že omenjenega enkratnega dogodka, delno pa tudi zaradi prevzemov podjetij (Laško, Trimo). Podjetja so v prvem polletju tudi uspešno izdala za 150 mio EUR obveznic in komercialnih zapisov, vse z manj kot 2-odstotno obrestno mero: 100 mio EUR vredno 5-letno obveznico Telekomu (namenjeno financiranju investicij), za 29 mio EUR komercialnih zapisov Gorenja in za 20 mio EUR komercialnih zapisov Mercatorja. Še

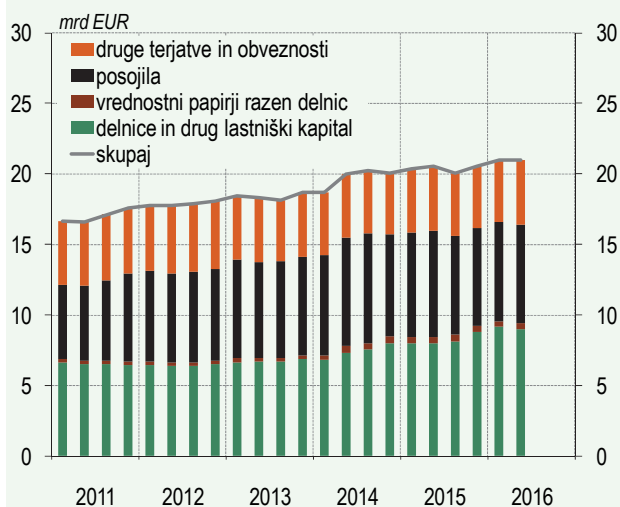
Slika 5.3: Finančne naložbe podjetij (S.11)

Slika 5.4: Finančne obveznosti podjetij (S.11)

Slika 5.5: Finančne obveznosti podjetij (S.11) do tujine

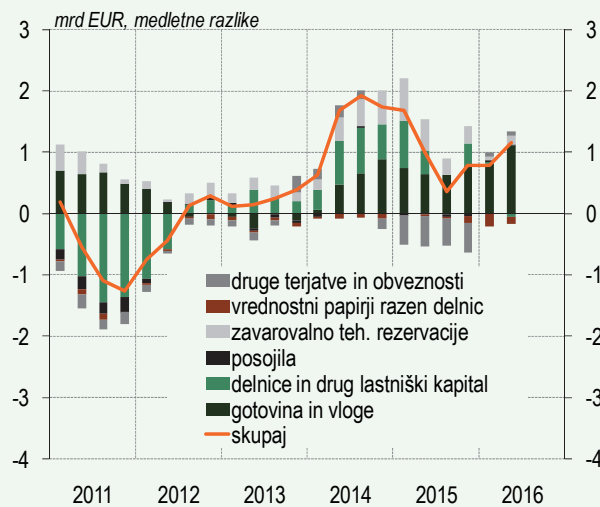
Vir: Banka Slovenije, nekonsolidirani podatki.

naprej pa se zmanjšuje domače medpodjetniško financiranje tako s posojili kot s komercialnimi krediti, po drugi strani pa se povečuje financiranje iz tujine. V prvem polletju so podjetja iz tujine prejela za 0,2 mrd EUR komercialnih kreditov in za 0,3 mrd EUR kratkoročnih posojil. Dolgoročna posojila se še naprej zmanjšujejo, tako domača kot tuja. Delež tujih posojil v vseh posojilih podjetij je ob nadaljnjem krčenju bančnih posojil konec prvega polletja 2016 dosegel že skoraj 30 %, kar je enkrat več kot je znašal pred krizo leta 2008.

Finančne naložbe gospodinjstev in njihovo financiranje

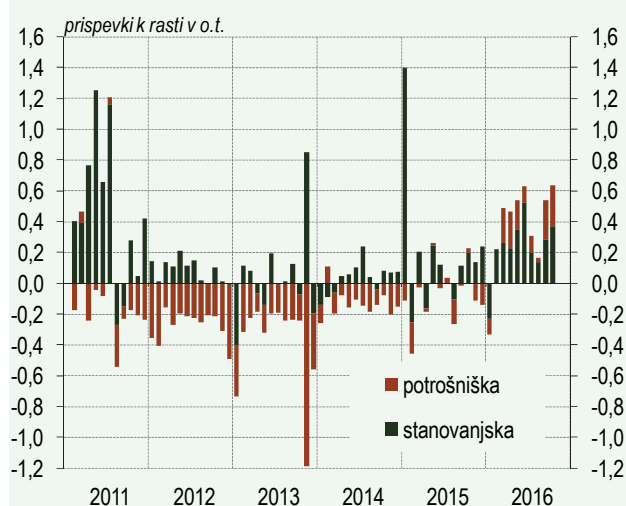
Finančne naložbe gospodinjstev so se v prvi polovici leta 2016 povečale za 0,7 mrd EUR na 40 mrd EUR. Skoraj celotno povečanje so predstavljale vloge v bankah, ki dosegajo že 44 % vseh naložb gospodinjstev. Zaradi zelo nizkih obrestnih mer za vloge gospodinjstva niso več zainteresirana za nadaljnjo vezavo, zato tudi zapadle vezane vloge le pretvorijo v vpogledne. V letu 2015 se je obseg vezanih vlog gospodinjstev zmanjšal za 1 mrd EUR, medtem ko se je obseg vpoglednih vlog povečal za 1,6 mrd EUR. Ta trend je bil še bolj občuten v prvem polletju 2016, ko so se vezane vloge gospodinjstev zmanjšale za 0,5 mrd EUR, vloge na vpogled pa povečale za 1,1 mrd EUR.

Slika 5.6: Finančne naložbe gospodinjstev (S.14 in S.15)

Vir: Banka Slovenije, nekonsolidirani podatki.

Slika 5.7: Posojila gospodinjstvom

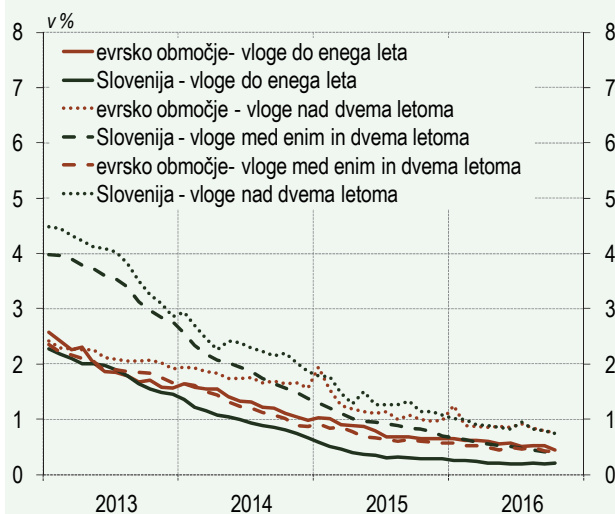

Vir: Banka Slovenije.

Na prelivanje vezanih vlog v vpogledne vplivajo predvsem zelo nizke depozitne obrestne mere, tako v Sloveniji kot tudi v evrskem območju. Še v letu 2013 so bile obrestne mere za dolgoročne vloge v Sloveniji enkrat višje kot v evrskem območju, zdaj pa so že izenačene. Kratkoročne obrestne mere za vloge so v Sloveniji še enkrat nižje kot v evrskem območju, kar še dodatno povečuje nezainteresiranost za vezavo v domačih bankah.

Zadolženost slovenskih gospodinjstev ostaja kljub ugodnim razmeram financiranja že dve leti skoraj nespremenjena in je konec prvega polletja 2016 znašala 12,3 mrd EUR. Čeprav je po obsegu komaj opazno, je že tri leta prisotna rast stanovanjskih posojil, letos pa je

Slika 5.8: Obrestne mere za vloge gospodinjstev po ročnosti

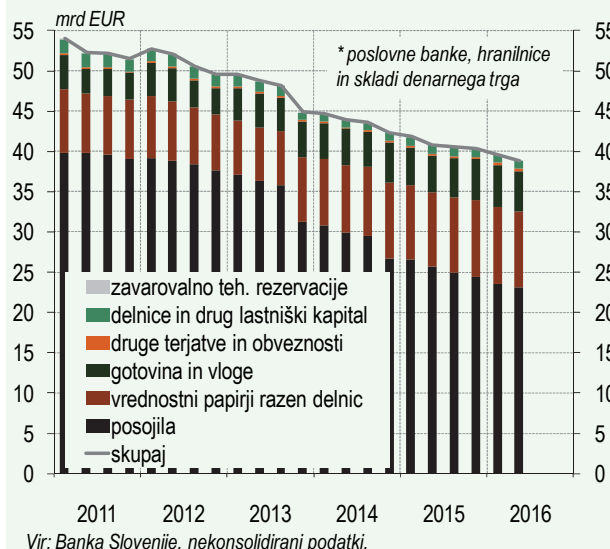
vidno okrevanje tudi potrošniških posojil in po šestih letih njihov prehod v pozitivno rast. Zadolženost slovenskih gospodinjstev, merjena bodisi kot razmerje med dolgom in bruto razpoložljivim dohodkom bodisi kot razmerje med dolgom in BDP, je v primerjavi z evrskim območjem za polovico nižja.

Viri financiranja in naložbe bank

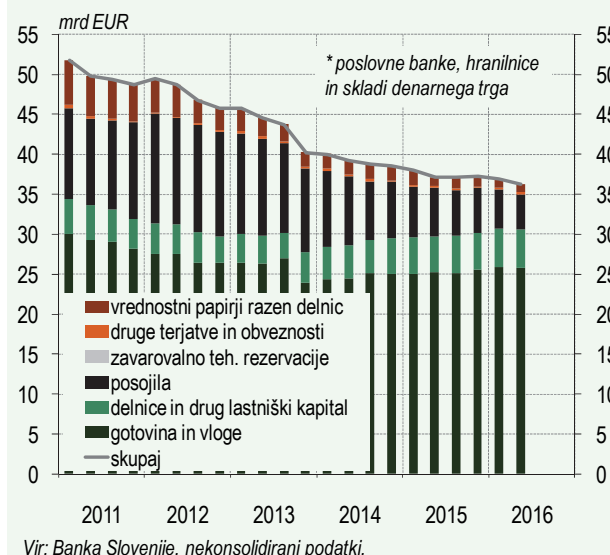
Banke še naprej krčijo svoje naložbe. Njihova finančna sredstva so se v prvi polovici leta 2016 zmanjšala za 1,5 mrd EUR na 38,8 mrd EUR. Več kot polovica tega zmanjšanja je bila posledica pripojitve Factor banke in Probanke k DUTB. Banke pa še naprej nadaljujejo z razdolževanjem, in sicer v višini 0,5 mrd EUR, ki pa je bilo v prvi polovici leta precej enakomerno razporejeno med sektorje. Za 0,1 mrd EUR so povečale le posojila gospodinjstvom, pri čemer prevladujejo stanovanjska posojila. Za 0,2 mrd EUR so zmanjšale tudi naložbe v dolžniške vrednostne papirje. Te sedaj znašajo 9,3 mrd EUR oziroma slabo četrtino bančnih naložb. V letu 2015 je ta delež znašal le 15 %.

Finančne obveznosti bank se prav tako še naprej zmanjšujejo. V prvem polletju 2016 so znašale 36,2 mrd EUR in so se glede na konec leta 2015 zmanjšale za 1 mrd EUR, delno kot posledica pripojitve dveh bank k DUTB, delno kot poplačilo dospelih obveznic SID, delno kot poplačilo dospelih operacij dolgoročnega refinanciranja

Slika 5.9: Finančne naložbe bank* (S.122 in S.123)

Slika 5.10: Finančne obveznosti bank* (S.122 in S.123)

nja in delno kot posledica rednega odplačevanja obveznosti, predvsem do tujine. Kljub nizkim obrestnim meram pa se povečujejo vloge gospodinjstev, v letu 2015 za 0,5 mrd EUR, v prvi polovici leta 2016 pa še za dodatnih 0,6 mrd EUR. Tako se pomen vlog v bančnih bilancah povečuje. Leta 2008 so vloge predstavljale 44 % vseh bančnih obveznosti, zdaj pa ta delež znaša že 70 %.

Domači finančni trg

Negativno novembrsko vzdušje na Ljubljanski borzi je izničilo doseženo rast v predhodnih desetih mesecih. Slovenski borzni indeks SBI TOP je november zaključil pri 690,7 indeksne točke. V primerjavi s predhodnim

Okvir 5.1: Poslovanje bank v letu 2016

V bančnem sistemu se je v drugi polovici leta 2016 krepilo kreditiranje gospodinjstev ob nadaljnjem krčenju kreditiranja podjetniškega sektorja. Financiranje bank temelji vedno bolj na kratkoročnih domačih virih, ki se predvsem na segmentu gospodinjstev nadaljuje po visokih stopnjah. Kakovost portfelja bank se še naprej izboljšuje, tako zaradi ugodnega vpliva gospodarskega okolja in boljšega finančnega položaja dolžnikov, kot tudi zaradi dodatnih aktivnosti bank. Dobiček bank narašča ob krčenju neto obrestnih prihodkov in zmanjševanju stroškov oslabitev in rezervacij.

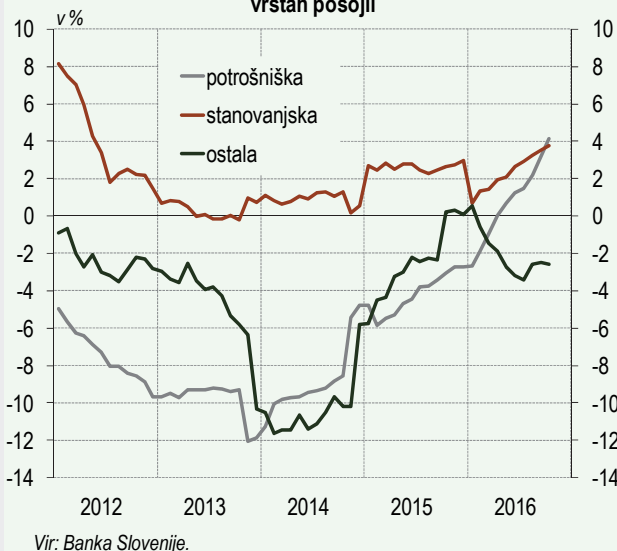
Medletno krčenje posojil nebančnemu sektorju se je oktobra upočasnilo na 3,3 %. K temu je prispevala predvsem nadaljnja rast posojil gospodinjstvom, vendar je bilo tudi medletno krčenje kreditiranja nefinančnih družb počasnejše kot v preteklih mesecih: do oktobra 2016 se je upočasnilo na 8,2 %, kar je za slabe 4 odstotne točke počasneje kot junija. Po daljšem obdobju krčenja kreditiranja podjetij pa je obseg teh posojil v bilancah bank že od zadnjega četrtertletja 2015 pod vrednostjo posojil gospodinjstvom.

Kreditna aktivnost bank do gospodinjstev se postopoma krepi in je oktobra 2016 dosegla medletno rast 3 %. Povečujejo se tako stanovanjska kot potrošniška posojila, pri čemer se je rast potrošniških posojil v letu 2016 okrepila, od še negativne v marcu do 4,2 % v oktobru, ko je že prehitela rast stanovanjskih posojil, ki je znašala 3,8 %. Znižane obrestne mere posojil, nizka zadolženost gospodinjstev in boljše razmere na trgu dela pomembno prispevajo k ugodni dinamiki posojil gospodinjstvom, postopno okrevanje trga nepremičnin pa dodatno spodbuja rast stanovanjskih posojil.

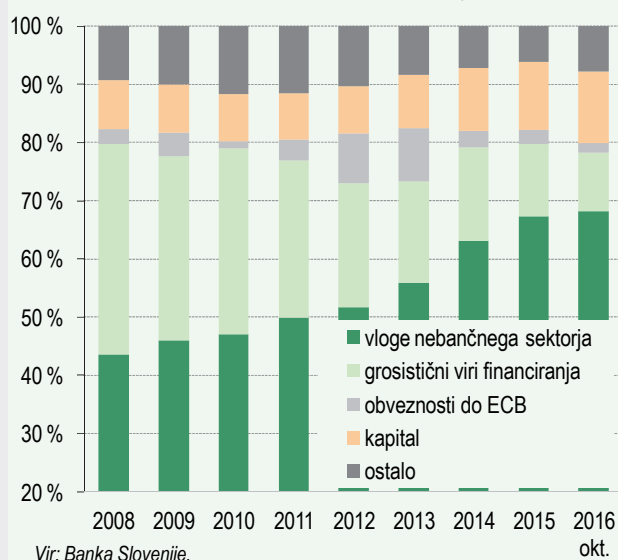
Vloge nebančnega sektorja še naprej povečujejo svoj delež med viri financiranja. Oktobra 2016 je znašal že skoraj 69 %. Medletna rast vlog nebančnega sektorja se je v prvih treh četrtertletjih 2016 ohranjala v pozitivnem območju, oktobra pa je postala zaradi baznega učinka rahlo negativna. K rasti vlog nebančnega sektorja je največ prispevala rast vlog gospodinjstev in nefinančnih družb. Pozitivna dinamika slednjih se je sicer v letu 2016 precej umirila, a je ostala oktobra z 12,5 % medletno še vedno visoka. Še naprej se povečuje pomen vlog gospodinjstev, katerih delež v strukturi virov financiranja je oktobra dosegel 44 %. Rast vlog tega sektorja se je v tretjem četrtertletju 2016 sicer nekoliko umirila, vendar je znašala oktobra še vedno visokih 5,7 %. Predvsem zaradi vztrajanja nizkih obrestnih mer se ročnostna struktura vlog nebančnega sektorja še naprej spreminja v smeri povečevanja vpoglednih vlog. Njihov delež se je v desetih mesecih 2016 povečal za slabih 7 odstotnih točk že na 62 % vseh vlog nebančnega sektorja. Ob tem se zmanjšuje tako delež kratkoročnih kot dolgoročnih vezanih vlog, saj varčevalci ob izredno nizkih depozitnih obrestnih merah ne vidijo spodbude za vezano varčevanje. Banke si med seboj ne konkurirajo z obrestnimi merami za vloge kot v preteklosti, saj so zaradi dohodkovnega pritiska že znižale obrestne mere na doslej najnižje ravni in se s tem prilagodile danim razmeram.

Med viri financiranja svoj pomen še naprej zmanjšujejo grosistični viri in obveznosti do ECB. Obseg grosističnih virov se je do oktobra zmanjšal na manj kot tretjino njihovega deleža v vseh virih pred pričetkom finančne krize. Banke so v desetih mesecih leta 2016 odplačale za 863 mio EUR teh obveznosti. Ob visoki presežni likvidnosti slovenske banke redko sodelu-

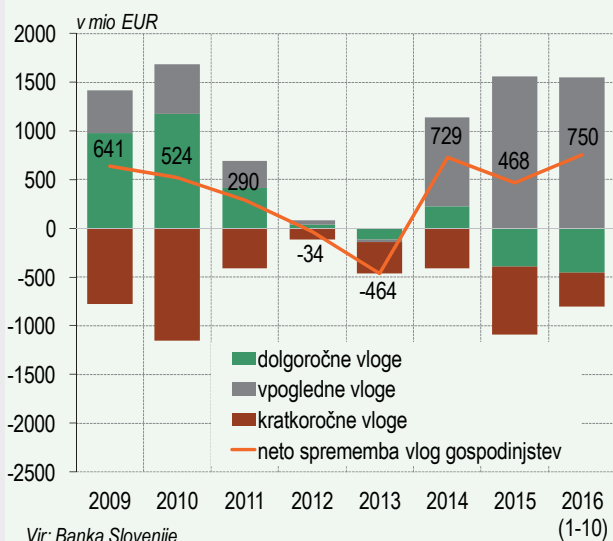
Slika 1: Medletna rast posojil gospodinjstvom, po vrstah posojil

Slika 2: Struktura virov financiranja

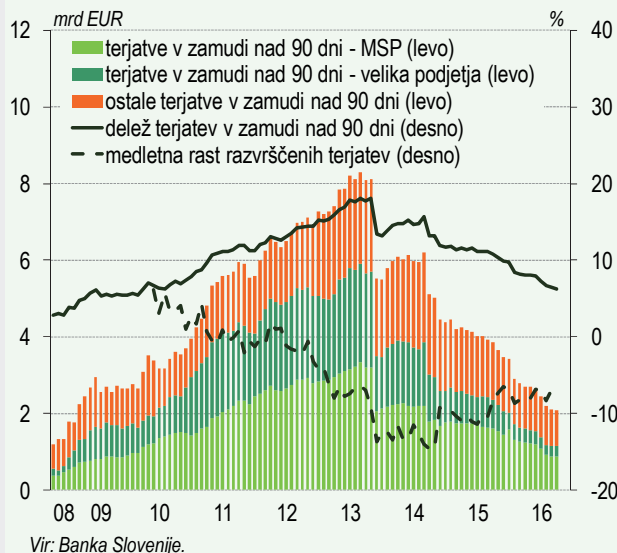
Slika 3: Prirasti vlog gospodinjstev po ročnosti

jejo na rednih avkcijah za pridobitev sredstev od ECB. Delež obveznosti do ECB v strukturi financiranja bank se je do oktobra znižal na 1,7 %.

Kakovost bančnih naložb se ob povečani aktivnosti bank pri razreševanju slabih terjatev še naprej izboljšuje. K manjšemu deležu zamud nad 90 dni prispevajo aktivnosti bank na restrukturiranju nedonosnih terjatev, povečan obseg odpisov ter predvsem v tretjem četrtletju 2016 tudi odprodaje slabega portfelja. Skupaj z vplivom zaključenega procesa likvidacije Factor banke in Probanke ter njihovo pripojitvijo DUTB je bil delež terjatev v zamudi nad 90 dni v letu 2016 do oktobra močno znižan, na 6,3 %. Po širši definiciji Evropskega bančnega organa je ta delež padel septembra 2016 (zadnji četrtletni podatek) na 9,1 % in prav tako kaže tendenco zniževanja, in sicer od prvega poročanja junija 2015 za 5,1 o. t. V letu

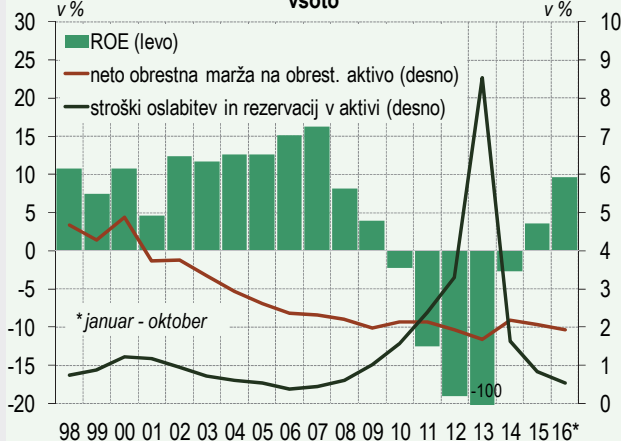
Slika 4: Razvrščene terjatve v zamudi nad 90 dni

2016 se je povečala tudi pokritost z oslabitvami in rezervacijami. Delež zamud nad 90 dni pri majhnih in srednjih podjetjih (MSP) se je znižal na 15,9 %, a še vedno kaže nadpovprečne zamude v primerjavi z ostalim portfeljem bančnega sistema. V portfelju terjatev do nefinančnih podjetij se je v letu 2016 najbolj znižal obseg razvrščenih terjatev v zamudi nad 90 dni do podjetij iz gradbeništva (za 216 mio EUR na 308 mio EUR oz. za 12,1 o. t. na 27,3 %). Večje znižanje terjatev v zamudi je bilo opaziti tudi pri trgovini in poslovanju z nepremičninami, kjer so zamude nad 90 dni oktobra predstavljale 8,9 % oz. 15,5 % razvrščenih terjatev teh dveh dejavnosti.

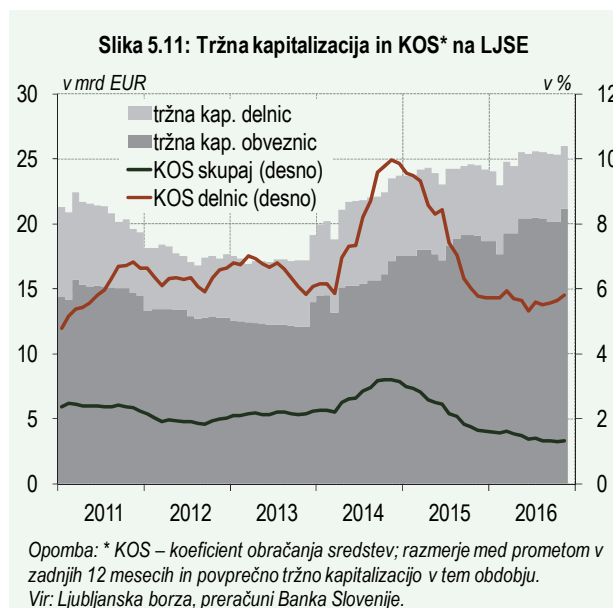
Banke so v letu 2016 do oktobra poslovale z dobičkom, ki je pred obdavčitvijo znašal 362 mio EUR ali za 54 % več kot v enakem obdobju leta 2015. Bruto dohodek bank je bil primerljiv s tistim v enakem obdobju leta 2015. Ob ohranjeni negativni medletni dinamiki neto obresti pri 10 % je bil enak obseg bruto dohodka dosežen z višjimi neobrestnimi prihodki (oktobra medletno za 18 %). Visoka rast neobrestnih prihodkov je bila predvsem rezultat enkratnih dogodkov v prvem polletju leta, v naslednjih mesecih se je rast že postopoma zniževala. Neto obrestna marža ohranja rahel, vendar vztrajen trend zmanjševanja. Izračunana na obrestonosno aktivo za zadnje 12-mesečno obdobje se je do konca oktobra znižala na 1,94 % (decembra 2015: 2,06 %). Banke so še do konca avgusta sproščale neto oslabitve in rezervacije, septembra pa so jih spet povečale in potem še minimalno tudi oktobra. V prvih desetih mesecih leta 2016 so stroški oslabitev in rezervacij z 41 mio EUR zaostajali za primerljivimi iz leta prej kar za 74 % in tako ključno prispevali k povečanemu dobičku bančnega sistema.

Slika 5: Gibanje donosnosti na kapital, neto obrestne marže na obrestovano aktivo in stroškov oslabitev in rezervacij na bilančno vsoto

mesecem je izgubil 7,5 %, medletno pa 0,43 %. Izrazit padec v novembru je krojilo predvsem dogajanje okoli dveh izdajateljev delnic, kar kaže na glavni težavi, s katerima se Ljubljanska borza sooča že vrsto let (nizka likvidnost in pomanjkanje velikih izdajateljev). Tržna kapitalizacija delnic na borzi je bila konec novembra medletno nižja za 10,5 % in je znašala 4,8 mrd EUR. Na medletno znižanje je vplival tudi umik posameznih delnic iz trgovanja v prvi polovici leta zaradi zaključenih prevzemov s strani tujih lastnikov. Kumulativni promet z delnicami se je v prvih enajstih mesecih leta 2016 zmanjšal za 10,3 % na 271,1 mio EUR. Glavnina prometa z delnicami, za 214 mio EUR oziroma 79 % celotnega prometa, je bila v prvih enajstih mesecih opravljena le s petimi izdajatelji iz primarne kotacije. Delež tujcev v domačih delnicah je konec novembra znašal 26,9 % in je od konca leta 2015 upadel za 2,4 odstotne točke zaradi posameznih umikov delnic prevzetih družb iz borznega trgovanja.

Tržna kapitalizacija obveznic se je do novembra medletno povečala predvsem zaradi izdaj Republike Slovenije, medtem ko se je promet krčil. Tržna kapitalizacija obveznic na Ljubljanski borzi se je medletno povečala za 10,8 % na 21,2 mrd EUR. Kumulativni promet z obveznicami se je v prvih enajstih mesecih leta 2016 medletno skrčil za 66 % na 16 mio EUR. Promet z obveznicami je bil izrazito nizek v januarju, maju in avgustu, ko ni presegel vrednosti 1 mio EUR, v novembru pa je poskočil na 2 mio EUR na račun ene nove izdaje.

6 | Javne finance

Slovenija je za leto 2016 načrtovala primanjkljaj države v višini 2,2 % BDP. V letu 2017 in v prihodnjih letih je načrtovano nadaljnje zniževanje primanjkljaja in približevanje srednjeročnemu proračunskemu cilju, ki ga mora Slovenija še uskladiti s Paktom za stabilnost in rast. V letih 2016 in 2017 je zahtevano strukturno izboljšanje po 0,6 % BDP letno. Novembra 2016 je Evropska komisija ocenila, da za leto 2017 obstajajo tveganja neskladnosti s pravili Pakta za stabilnost in rast.

Primanjkljaj države je za prva tri četrtletja 2016 ocenjen na 1,4 % BDP. Prihodki so se, kljub zastoju pri črpanju sredstev iz skladov EU, zmerno povečali. Znižanje izdatkov države na račun močnega zmanjšanja investicij je bilo prav tako vezano na črpanje sredstev EU. Slednje naj bi se v prihodnjih letih pospešilo, saj je Slovenija decembra 2016 akreditirala sistem za črpanje sredstev iz finančne perspektive 2014-2020. Javnofinančna gibanja zaznamuje po drugi strani dokaj visoka rast sredstev za zaposlene, ki je posledica postopnega sproščanja varčevalnih ukrepov, ki se bo nadaljevalo v letih 2017-2018.

Dolg države, izražen v odstotkih BDP, je bil ob koncu septembra 2016 nekoliko višji kot ob koncu prejšnjega leta. Ob koncu leta 2016 naj bi bil nižji, saj je Slovenija v zadnjem četrtletju dolg neto odplačevala. S transakcijami prestrukturiranja dolga se je strošek dolga znižal, njegova ročnost pa podaljšala.

Tveganja na fiskalnem področju so vezana na potencialno manj ugodna makroekonomska gibanja, na pritiske na rast izdatkov s strani različnih interesnih skupin, ki so se v zadnjih mesecih okrepili, na morebitne enkratne dejavnike in tudi na visoko raven implicitnih in potencialnih obveznosti. Kot v preteklih letih ostaja precej negotovosti vezane tudi na vpliv transakcij DUTB na fiskalne agregate.

Primanjkljaj države

Primanjkljaj države naj bi se po načrtih vlade v letu 2016 znižal na 2,2 % BDP, dolg države pa na 80,2 % BDP, k čemur so pripomogle tudi ugodne gospodarske razmere. Ministrstvo za finance je v oktobrskem Osnutku proračunskega načrta potrdilo cilje za leto 2016 iz aprilske dopolnitve Programa stabilnosti. To velja tudi za načrtovano znižanje strukturnega primanjkljaja za 0,6 % BDP, kar je skladno z zahtevami v okviru Pakta za stabilnost in rast. Po novembrskih ocenah Evropske komisije naj bi primanjkljaj države v letu 2016 dosegel 2,4 % BDP, pri čemer bi se strukturni saldo¹¹ celo poslabšal za 0,2 % BDP. Primanjkljaj države je SURS za prva tri

četrtletja ocenil na 1,4 % BDP, pri čemer je bil primarni presežek še nekoliko višji, saldo pa se je glede na preteklo leto precej izboljšal. Po jesenskih napovedih Evropske komisije naj bi leta 2016 primanjkljaj v evrskem območju znašal 1,8 % BDP, dolg pa 91,6 % BDP.

Prihodki države so bili v prvih treh četrtletjih leta 2016 medletno višji, pri čemer je znaten upad prihodkov iz skladov EU blažila relativno visoka rast davčnih prihodkov. Prihodki države so bili v prvih treh četrtletjih medletno višji za 1,1 %. Prihodkov iz davkov in neto socialnih prispevkov je bilo medletno več za 4,3 %, medtem ko je bilo kapitalskih prihodkov bistveno manj (medletno za 93 %). Slednje je povezano z zastojem

¹¹ Ciklično prilagojeni saldo javnih financ kaže, kakšen je saldo po izločitvi cikličnih gibanj. Strukturni saldo je izračunan tako, da se poleg ciklične komponente iz salda izloči še enkratni in drugi začasni ukrepi.

Tabela 6.1: Primanjkljaj in dolg države v Sloveniji v obdobju 2012–2019

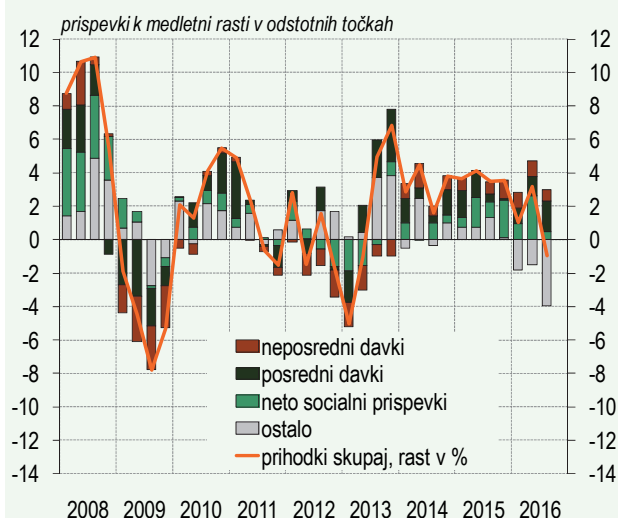
	SURS					Osnutek prorač. načrta			Program stabilnosti				Evropska komisija		
v % BDP	2012	2013	2014	2015	2016 (1-9)	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018
Prihodki	44,5	45,3	45,0	45,1	43,2	42,9	43,0	42,5	43,5	43,8	43,2	42,3	43,1	42,8	42,4
Izdatki	48,6	60,3	50,0	47,8	44,6	45,1	44,3	43,3	45,7	45,4	44,3	42,7	45,5	44,8	43,9
v tem: obresti	2,0	2,6	3,2	2,9	3,0	2,8	2,4	2,3	2,9	2,6	2,5	2,4	2,8	2,6	2,5
Neto posojanje (+)/izposojanje (-)	-4,1	-15,0	-5,0	-2,7	-1,4	-2,2	-1,3	-0,8	-2,2	-1,6	-1,0	-0,4	-2,4	-2,0	-1,5
brez pomoči finančnim inst.	-3,9	-4,9	-4,1	-2,7	-1,4	-2,2	-1,3	-0,8	-2,2	-1,6	-1,0	-0,4	-2,4	-2,0	-1,5
Strukturni saldo države	...	...	...	...	...	-1,5	-0,8	-0,9	-1,5	-1,3	-1,0	-0,6	-2,1	-2,3	-2,2
Dolg	53,9	71,0	80,9	83,1	82,6	80,2	78,2	76,5	80,2	78,2	76,5	73,8	80,2	78,3	76,6
Realni BDP (rast v %)	-2,7	-1,1	3,1	2,3	2,6	2,3	2,9	2,6	1,7	2,4	2,3	2,3	2,2	2,6	2,2

Viri: SURS (realizacija), Osnutek proračunskega načrta (MF, oktober 2016), Program stabilnosti (MF, april 2016), Evropska komisija (november 2016).

črpanja sredstev iz proračuna EU ob prehodu na novo finančno perspektivo 2014-2020.¹² Med davki so se najbolj zvišali prihodki iz neposrednih davkov (dohodnina in davki na dohodke podjetij), kar je skladno z ugodnimi kazalniki s trga dela. Višji razpoložljivi dohodek gospodinjstev se odraža tudi v večjem trošenju in rasti prihodkov iz davka na dodano vrednost, k čemur prispeva tudi uvedba davčnih blagajn ob začetku leta 2016. Uvedba davčnih blagajn je bila v tem letu glavni ukrep na strani prihodkov, v devetih mesecih pa naj bi te po oceni FURS k rasti prihodkov prispevale 54 mio EUR.

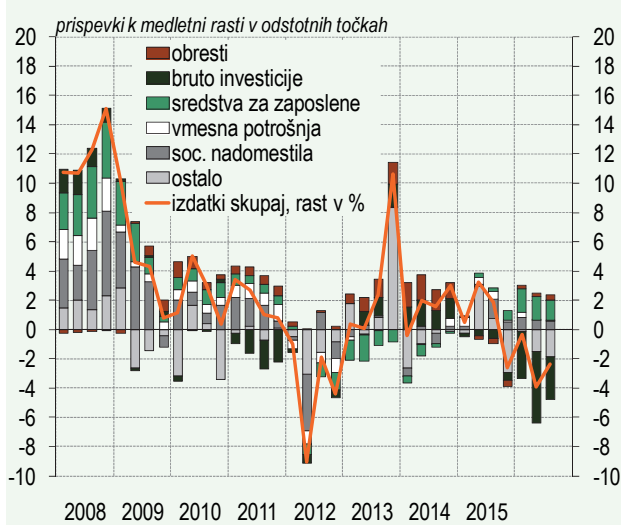
Izdatki države so se v prvih treh četrtletjih leta 2016 medletno znižali, predvsem na račun velikega znižanja investicij, medtem ko so zaradi sprostitve nekaterih varčevalnih ukrepov precej porasla sredstva za zaposlene, bolj kot v predhodnih letih pa tudi socialna nadomestila. Izdatkov države je bilo medletno manj za 2,2 %, ob tem pa so investicije države beležile 37-odstotno znižanje. Velik upad investicij države je bil pričakovan, a so se ocene znižanja med letom še poviševale. Drugi izdatki so večinoma porasli, tudi zaradi sprostitve nekaterih varčevalnih ukrepov. Sredstva za zaposlene so bila višja za 6,5 %, na kar je poleg zvišanja povprečne

Slika 6.1: Prihodki države

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Slika 6.2: Izdatki države brez pomoči finančnim institucijam

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

¹² Slovenija je sistem za črpanje evropskih sredstev akreditirala šele decembra 2016.

Okvir 6.1: Javnofinančna gibanja po metodologiji denarnega toka

Primanjkljaj konsolidirane bilance javnih financ se je v prvih desetih mesecih leta 2016 medletno zmanjšal. Znašal je 426 mio EUR, kar je medletno manj za 358 mio EUR. Zmanjšanje primanjkljaja večinoma izhaja iz proračuna RS, ugodnejši pa je bil tudi saldo proračunov občin. Primanjkljaj proračuna RS je do vključno novembra znašal 604 mio EUR (predhodno leto v istem obdobju: 881 mio EUR). Višji presežek občin do

oktobra je bil v največji meri posledica nižjih investicijskih odhodkov. ZZZS je v obdobju od januarja do novembra zabeležil primanjkljaj v višini 40 mio EUR (predhodno leto v istem obdobju 1 mio EUR presežka), saldo ZPIZ-a pa je bil v tem obdobju v obeh letih približno izravnal.

Javnofinančni prihodki rastejo predvsem zaradi več davkov in prispevkov, ki so rezultat ugodnih gibanj na trgu dela. Tako so medletno višji predvsem prihodki iz prispevkov za socialno varnost in dohodnine. Rastejo, a skromneje, tudi prihodki iz DDV, na kar poleg gospodarske rasti ugodno vpliva tudi uvedba davčnih blagajn ob začetku leta 2016, neugodno pa likvidnostni učinek, povezan s spremembo pri plačevanju DDV pri uvozu. Prihodki iz davkov in prispevkov so se po razpoložljivih informacijah v prvih enajstih mesecih medletno povišali za 3,7 %. Močno so se zmanjšali prihodki iz proračuna EU, saj so v mesecih od junija do novembra praktično povsem zastali. Od vključno septembra je neto položaj do proračuna EU negativen, primanjkljaj je bil do novembra 30 mio EUR. Slovenija je decembra 2016 akreditirala sistem izvajanja Evropske kohezijske politike 2014-2020, Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko pa je o tem seznani Evropsko komisijo.

Slika 1: Javnofinančna gibanja

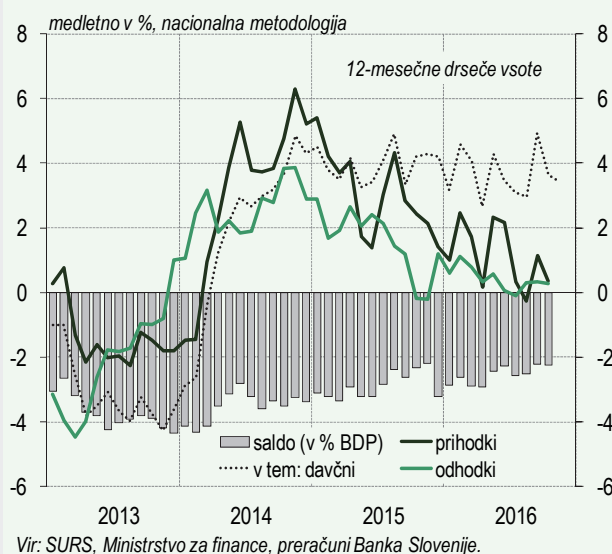

Tabela 1: Konsolidirana bilanca* javnega financiranja

Konsolidirana bilanca*	2015		zadnjih 12 mesecev do okt. 16		2015	2016	jan.-okt. 16
	mio EUR		% BDP	medl. rast, %	jan.-okt.	jan.-okt.	
Prihodki	15.714	15.844	40,0	0,4	12.902	13.032	1,0
Davki	13.746	14.171	35,8	3,6	11.342	11.767	3,7
- na blago in storitve	5.347	5.403	13,7	1,2	4.456	4.512	1,3
- prispevki	5.474	5.677	14,3	4,5	4.504	4.708	4,5
- dohodnina	1.986	2.066	5,2	5,2	1.605	1.685	5,0
- dohodki pravnih oseb	595	615	1,6	7,5	491	511	4,1
Prejeta sredstva iz EU	882	546	1,4	-47,3	676	339	-49,8
Ostali	1.085	1.127	2,8	4,6	885	927	4,7
Odhodki	16.956	16.729	42,3	0,3	13.686	13.459	-1,7
Tekoči odhodki	7.168	7.395	18,7	4,9	5.890	6.117	3,8
- plače in drugi izdatki zaposlenim (s prispevki)	3.610	3.749	9,5	4,1	2.998	3.137	4,6
- izdatki za blago in storitve	2.311	2.362	6,0	6,2	1.789	1.840	2,9
- obresti	1.043	1.077	2,7	2,3	965	1.000	3,6
Tekoči transferji	7.540	7.650	19,3	1,2	6.282	6.392	1,8
- transferji posameznikom in gospodinjstvom	6.371	6.475	16,4	1,8	5.322	5.427	2,0
Investicijski odhodki, transferji	1.815	1.260	3,2	-24,3	1.165	610	-47,7
Plačila v proračun EU	433	424	1,1	2,7	349	340	-2,6
Saldo	-1.242	-884	-2,2		-784	-426	

Opomba: * Konsolidirane bilance državnega proračuna, proračuna občin, pokojninsko-invalidskega ter obveznega zdravstvenega zavarovanja po načelu plačane realizacije.

Vir: Ministrstvo za finance, preračuni Banka Slovenije.

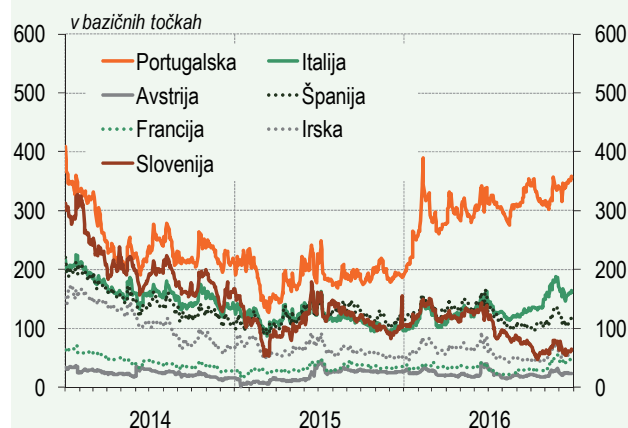
plače (višji regres, zvišanje vrednosti plačnih razredov, napredovanja) vplivala tudi rast števila zaposlenih (za 1,3 %). K višjim socialnim nadomestilom so prispevali sprostitev ukrepov na področjih denarne socialne pomoči in otroškega dodatka v petem in šestem dohodkovnem razredu ter večje število upravičencev do državne štipendije. Pokojnine so se v letu 2016 uskladile dvakrat, januarja za 0,7 %, oktobra pa še za 0,4 %. Prav tako so še naprej rasla sredstva za vmesno potrošnjo, več pa je bilo tudi izdatkov za obresti, ki so v zadnjem letu do konca septembra znašali 3,0 % BDP.

Dolg države in poroštva

V tretjem četrtletju 2016 se je dolg države še zvišal, ob koncu leta pa naj bi bil nižji kot pred letom. Ob koncu septembra 2016 je dolg znašal 32.639 mio EUR oziroma 82,6 % BDP, kar je za 325 mio več kot ob koncu junija. Do konca leta 2016 pa se je dolg po razpoložljivih podatkih nekoliko znižal, saj je novembra dospela obveznica v višini 1,5 mrd EUR, njeno izplačilo pa ni bilo v celoti krito z novim zadolževanjem. Država je v zadnjem četrtletju leta 2016 nadaljevala z zamenjavami dolarskega za evrski dolg, s čimer je znižala prihodnja plačila obresti, podaljšala ročnost dolga in znižala zavarovanje za valutno tveganje. Septembra in oktobra so sledile tudi izdaje zakladnih menic z negativnimi obrestnimi merami na vseh ročnostih, tako kot v prvi polovici leta.

Poroštva se od konca leta 2014, ko so narasla predvsem zaradi krize bančnega sistema, znižujejo. Konec tretjega četrtletja 2016 so znašala 6,6 mrd EUR oziroma 16,8 % BDP. Znižujejo se že od konca leta 2014, ko so znašala 22,2 % BDP. Okoli dve tretjini znižanja v tem času sta bili povezani z zniževanjem nekriznih poroštev, drugo pa se večinoma nanaša na znižanje poroštev, ki so bila dana za reševanje bančnega sistema. V stanju poroštev, ki niso vezana na gospodarsko in finančno krizo, večino predstavljajo poroštva družbi DARS d.d. ter SID banki in za izgradnjo TEŠ6. Med poroštvimi, povezanimi z gospodarsko in finančno krizo, so predvsem poroštva dana skladu EFSF in DUTB d.d. Poroštva DUTB d.d. ter del poroštev EFSF v višini 4,9 % BDP je že vključenih v dolg.

Slika 6.3: Pribitki dolgoročnih državnih obveznic nad nemško

Vir: Bloomberg, preračuni Banka Slovenije.

Opomba: Pribitek je izračunan kot razlika med donosom desetletne državne obveznice in donosom referenčne (nemške) obveznice na dnevni ravni in odraža tveganja, ki jih tržni udeleženci pripisujejo državi.

Zahtevana donosnost slovenskih državnih obveznic ostaja na nizki ravni. Ob nadaljevanju stimulatивnih ukrepov denarne politike ECB pribitki nad primerljivo nemško obveznico in zahtevane donosnosti desetletnih državnih obveznic perifernih držav, tudi Slovenije, vztrajajo na nizkih ravneh. Med letom 2016 je na zniževanje zahtevane donosnosti slovenskega dolga ugodno vplivalo tudi zviševanje gospodarske rasti in izboljševanje ocen in obetov bonitetnih agencij. V zadnjem četrtletju je zahtevana donosnost perifernih držav sicer začasno nekoliko zanihala navzgor predvsem zaradi pričakovanj o bolj restriktivni denarni politiki ameriške centralne banke in hitrejšem dvigovanju obrestnih mer v ZDA. Izid predsedniških volitev v ZDA je namreč povečal pričakovanja o bolj ekspanzivni fiskalni politiki v ZDA, ki bi lahko vodila k višji gospodarski rasti in inflaciji. Povprečna zahtevana donosnost slovenskih desetletnih obveznic je decembra znašala 0,91 %, pribitek nad desetletno nemško obveznico pa 62 bazičnih točk.

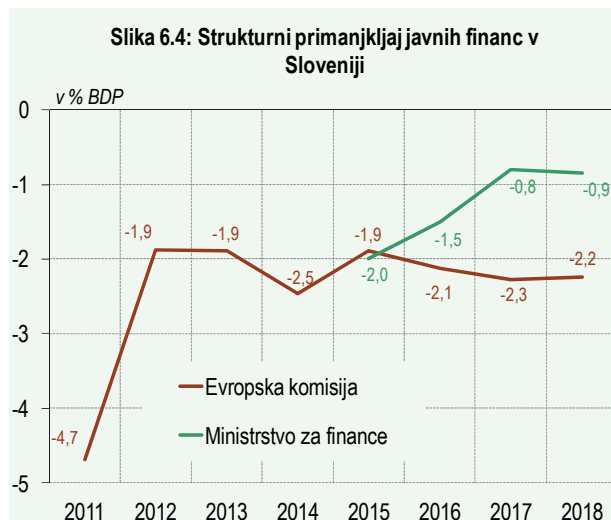
Načrtovano gibanje primanjkljaja države

Slovenija je od leta 2016 v preventivnem delu Pakta za stabilnost in rast in zasleduje ustrezno strukturno izboljševanje javnofinančnega salda. V letih 2016 in 2017 mora strukturni primanjkljaj znižati za 0,6 % BDP letno. Slovenija je k izboljševanju strukturnega salda po ciljni dinamiki zavezana, dokler ne doseže srednjeročnega proračunskega cilja (angl. medium term objective –

MTO).¹³ Dinamika približevanja je določena s pravili in se lahko spreminja predvsem glede na gospodarski cikel ter višino dolga države. Na podlagi Osnutka proračunskega načrta in jesenskih napovedi je Evropska komisija novembra ocenila, da za leto 2017 obstajajo tveganja neskladnosti s pravili Pakta za stabilnost in rast. Pri tem Slovenija izpolnjuje pravila glede zniževanja dolga, težave pa ima pri izpolnjevanju pravila glede dinamike približevanja srednjeročnemu proračunskemu cilju.

V sprejetih proračunskih dokumentih je za naslednji dve leti načrtovano nadaljnje zniževanje primanjkljaja države, tveganja pa so vezana predvsem na obvladovanje izdatkov sektorja država. Primanjkljaj sektorja država naj bi tako po načrtih leta 2017 znašal 1,3 % BDP, leta 2018 pa 0,8 % BDP. Tveganja za načrtovano zniževanje primanjkljaja so vezana predvsem na uspešnost vlade pri obvladovanju izdatkov. Vlada in sindikati javnega sektorja so se dogovorili glede postopne odprave nekaterih varčevalnih ukrepov na področju plač v letih 2017 in 2018 (več sredstev za regres, višja plačila za premije kolektivnega pokojninskega zavarovanja) in odprave anomalij plačnega sistema. Dogovor je bil sklenjen tudi z zdravniškim sindikatom Fides, kar je omogočilo zamrznitev zdravniške stavke.¹⁴ Na rast plač v letu 2017 tako vpliva učinek ukrepov, izvedenih v letu 2016 (110 mio EUR),¹⁵ dogovor s sindikati prispeva dodatnih 56 mio EUR, z zdravniki pa po razpoložljivih ocenah okoli 40-53 mio EUR. Z januarjem 2017 se skladno z Zakonom o izvrševanju proračunov RS za leti 2017 in 2018 uskladijo pokojnine za 1,15 %, pričakovano pa je tudi zvišanje najnižjih pokojnin (pogoj je vsaj 37 let delovne dobe brez dokupa) in več sredstev za letni dodatek. Zniževanje primanjkljaja lahko otežijo manj ugodna gospodarska gibanja doma in v tujini ter dejavniki enkratne narave (begunska kriza, vpliv transakcij DUTB, sodbe sodišč).

Na področju strukturnih ukrepov se pripravljajo spremembe v zdravstvu. Pripravljajo se štirje zakonodajni predlogi, in sicer a) predlog zakona o pacientovih pravi-

Opomba: Strukturni primanjkljaj, kot ga ocenjuje Ministrstvo za finance, odraža njegovo ciljno dinamiko, ocene Evropske komisije pa samo izvedene ukrepe. Vir: Evropska komisija, Ministrstvo za finance – Osnutek pror. načrta, nov. 2016.

cah, ki je že v javni razpravi do sredine januarja in med drugim določa najdaljši čakalni čas pri zdravniku, uvaja novo stopnjo nujnosti na napotnici (zelo nujno) ter podrobneje ureja področji čakalnih vrst in seznamov, b) predlog sprememb zakona o zdravstveni dejavnosti, c) predlog sprememb zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter d) predlog izhodišč zakona o vodenju in upravljanju javnih zavodov. Gre za sklop sprememb, ki naj bi naslovile glavne težave na področju zdravstva, pri čemer niso načrtovane samo spremembe na področju financiranja, pač pa tudi organizacije, vodenja itd. Hkrati se pripravljajo tudi spremembe na področju dolgotrajne oskrbe. Že dlje časa je v javni razpravi Bela knjiga o pokojninah, zakonodajni predlog za področje pokojnin pa bo pripravljen v letu 2017.

¹³ Ta je bil v zadnji dopolnitvi programa stabilnosti opredeljen kot izravan strukturni saldo, kar pa ni v skladu z najnovejšimi izračuni, po katerih bi morala Slovenija dosegati strukturni presežek v višini ¼ % BDP.

¹⁴ Sporazum s Fidesom določa, da se potrdijo standardi in normativi za zdravnike, omogočeno bo tudi nagrajevanje zdravnikov, ki bodo za več kot 30 % presegali normative. Merila za to bodo predmet nadaljnjih pogajanj. Sporazum določa tudi, da bo vlada predložila v usklajevanje predlog sprememb zakona o sistemu plač v javnem sektorju, s katerim bi odpravila omejitev 57. plačnega razreda, ki ga uslužbenci v javnem sektorju lahko dosežejo z napredovanjem.

¹⁵ Ukrepa iz leta 2016, ki vplivata na rast plač v letu 2017, sta odprava znižanja vrednosti plačnih razredov s septembrom 2016 in napredovanja ob koncu leta.

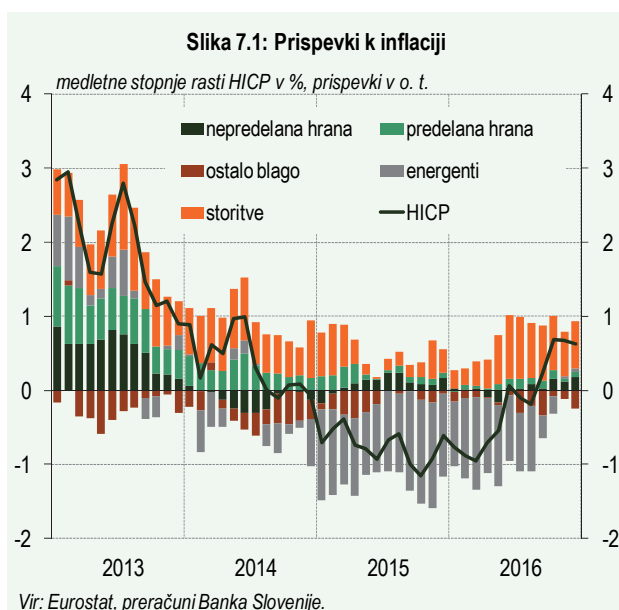
7 | Gibanje cen

Inflacija v Sloveniji se je v drugi polovici leta 2016 zvišala, postala septembra po dveh letih spet pozitivna in v povprečju zadnjega četrletja znašala 0,7 %, kar je sicer še vedno nekoliko pod povprečjem evrskega območja. Zvišanje je predvsem posledica gibanja cen energentov, katerih medletna rast je ob koncu leta prešla v pozitivno območje, nekaj pa so k zvišanju prispevale še cene nepredelane hrane. Skupna inflacija se je tako približala kazalnikom osnovne inflacije, ki se v zadnjem delu leta niso zviševali, saj se je pozitiven trend iz prvega dela leta, ki je izhajal predvsem iz turističnega sektorja, ob koncu leta zaustavil.

Struktura gibanja cen

Skupna medletna rast cen, merjena s HICP, se je zaradi močnejšega porasta v oktobru v povprečju zadnjega četrletja leta 2016 v primerjavi s predhodnim četrletjem zvišala za 0,7 odstotne točke. Po naraščajoči dinamiki v pretežnem delu leta 2016 se je do oktobra povzpela na 0,7 %, decembra pa znižala na 0,6 %. V zadnjih treh mesecih se je zvišala predvsem zaradi cen energentov, pri katerih je minilo obdobje močno negativ-

nih medletnih stopenj in je stopnja ob koncu leta že prešla v pozitivno območje. Kazalniki osnovne inflacije se v povprečju zadnjega četrletja niso bistveno spremenili v primerjavi s prejšnjim. Oktobra so sicer močnejše porasli, potem pa spet upadli. Nekoliko se je znižal pozitiven prispevek cen storitev, na drugi strani pa se je zmanjšal tudi negativni prispevek cen industrijskih proizvodov brez energentov, vendar se je medletno zniževanje teh cen proti koncu leta spet povečalo.

Makroekonomski dejavniki

Proti koncu leta so se vrednosti kazalnikov osnovne inflacije obrnile navzdol in se znižale pod povprečje evrskega območja, kjer so se v zadnjih dveh mesecih leta 2016 zvišale. Po močnejšem porastu osnovne inflacije v Sloveniji zaradi cen industrijskih proizvodov brez energentov v oktobru leta 2016 so se stopnje rasti v zadnjih dveh mesecih spet znižale pod odstotek. Najozži kazalnik osnovne inflacije je konec leta 2016 tako znašal 0,5 %, kar je 0,4 odstotne točke manj kot v evrskem območju. Po močnejšem porastu v prvem delu leta se je v drugem umirjala medletna rast cen storitev, še vedno pa ni bilo pozitivnega prispevka cen industrijskih proizvodov brez energentov, ki v povprečju evrskega območja beležijo sicer nizko, a pozitivno medletno rast.

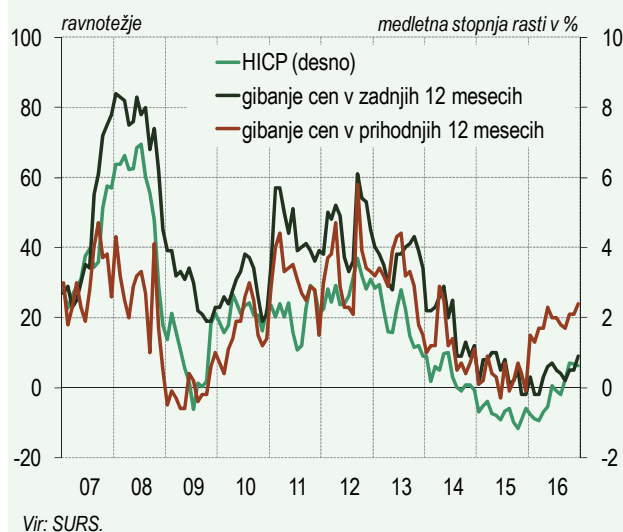
V domačem okolju se ohranjajo ugodne gospodarske razmere. Kazalnik zaupanja potrošnikov se je po padcu na začetku leta 2016 vse leto izboljševal, kar se kaže tudi v nadaljnji krepitvi zasebne potrošnje. Število registriranih brezposelnih vse hitreje pada, na drugi strani pa naglo raste zaposlenost in prevladujejo pričakovanja, da se bo še naprej zviševala. Tudi rast mase plač se je v jesenskih mesecih še dodatno okrepila, nekoliko bolj v javnem sektorju. Pričakovanja o gibanju cen v prihodnjih 12 mesecih so se sodeč po anketi SURS proti koncu leta ponovno zvišala, kar je najverjetneje posledica dogajanja na trgu naftnih derivatov.

Tudi stroškovni pritiski se še naprej krepijo. Cene surovin na svetovnih trgih rastejo po vse višjih medletnih stopnjah. Posledično se zvišujejo tudi uvozne cene, k čemur je pretežni del leta 2016 prispevala tudi depreciacija evra. V agregatu se še naprej zvišujejo tudi stroški dela na enoto proizvoda, vendar to ne velja za industrijo, kjer so se po visoki medletni rasti v letu 2015 po prvem četrtletju 2016 spet začeli zniževati.

Mikroekonomski dejavniki

Cene energentov so se začele ob koncu leta 2016 po daljšem obdobju spet medletno zviševati. Prispevek cen energentov k skupni rasti cen se je v zadnjem četrtletju leta 2016 v primerjavi s prejšnjim močno zvišal. V večji

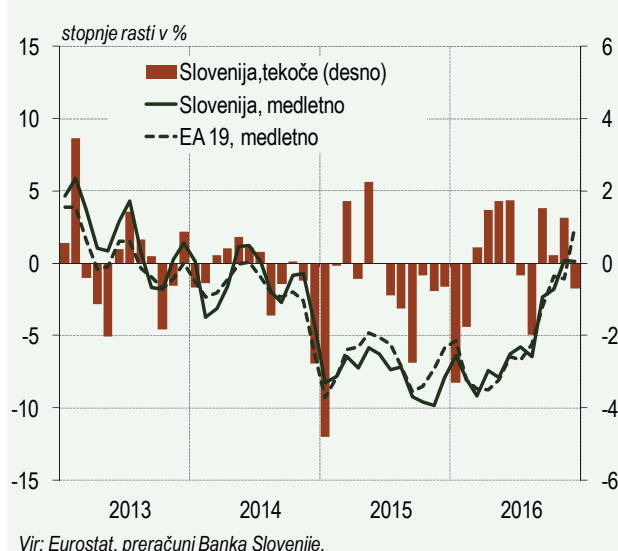
Slika 7.3: Zaznano in pričakovano gibanje cen iz Ankete o mnenju potrošnikov

Vir: SURS.

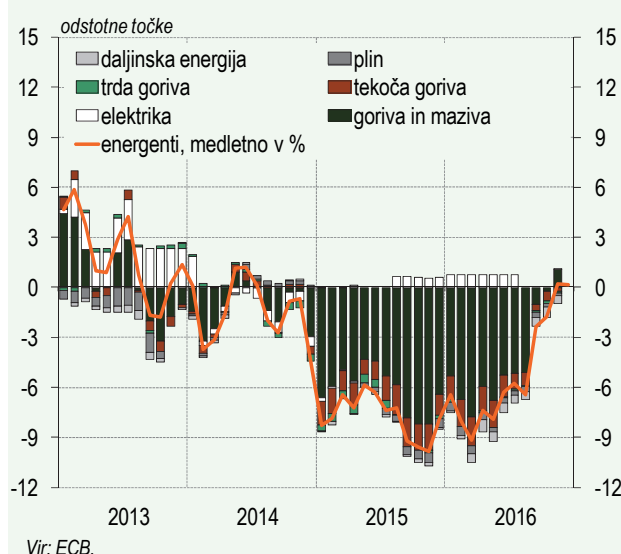
meri je to posledica nizke osnove, dodatno pa je nekaj prispevala še tekoča rast cen nafte. V novembru so se tekoče podražili tudi plin, trda goriva in daljinsko ogrevanje, zato je medletna rast cen energentov močnejše porasla. Zvišanje svetovnih cen nafte je decembra močno zvišalo cene energentov v evrskem območju, vpliv na malo-prodajne cene pri nas pa je prehodno izostal. Po podatkih Statističnega urada so se naftni derivati v decembru tekoče celo pocenili. Ob koncu leta 2016 je medletna rast cen energentov znašala 0,2 %, kar je 2,3 odstotne točke manj kot v povprečju evrskega območja. Vlada je novembra oblikovanje cen naftnih derivatov, ki se prodajajo ob avtocestah in hitrih cestah, prepustila trgu, vendar ta ukrep za zdaj še ni imel večjega učinka na cene, saj se cene 95-oktanskega bencina in dizla ob avtocestah - razen izje-

Slika 7.4: Gibanje cen energentov

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

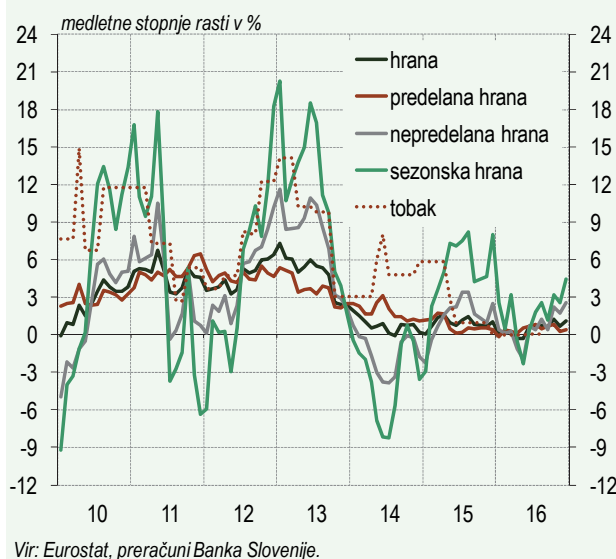
Slika 7.5: Prispevki k rasti cen energentov

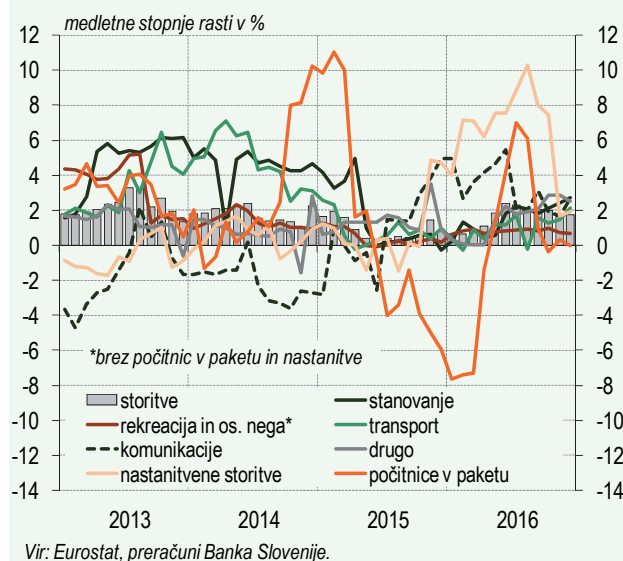
moma - za zdaj še ne razlikujejo od teh cen na ostalih črpalkah, kjer so še vedno pod regulacijo.

Zaradi poskoka v medletni rasti cen nepredelane hrane je rast cen hrane v Sloveniji v zadnjem četrtletju 2016 presegla povprečno evrskega območja. Ker se oktobra cene nepredelane hrane niso pocenile kot v zadnjih nekaj letih, je medletna rast močno porasla in se tudi v naslednjem mesecu ohranila na višji ravni kot v evrskem območju. Močna podražitev zelenjave v decembru pa je njihovo medletno stopnjo še dodatno zvišala, tako da je v povprečju zadnjega četrtletja znašala 2,2 %, kar je 1,5 odstotne točke več kot četrtletje pred tem. Krepitev rasti cen hrane na svetovnih trgih se je v drugi polovici leta 2016 sicer zaustavila in tudi pri nas je v skupini pre-

Slika 7.6: Cene hrane

Slika 7.7: Cene storitev

delane hrane medletna rast cen proti koncu leta 2016 spet padla in se za zdaj še ni odzvala na rast kupne moči prebivalstva. Pocenili so se predvsem proizvodi v skupini kruha in žitaric ter mlečnih izdelkov, ki so se pred tem nekaj časa dražili.

Medletna rast cen storitev se je proti koncu leta 2016 umirjala in se v povprečju zadnjega četrtletja znižala v primerjavi s prejšnjim, vendar ostaja nad povprečjem evrskega območja. V zadnjem delu leta so se začele ceniti s turizmom povezane storitve, ki so se pred tem dražile, in tako znižale skupno medletno rast cen storitev, ki je v povprečju zadnjega četrtletja 2016 znašala 1,8 %, v zadnjem mesecu leta pa 1,7 %. Močnejše so se znižale cene nastanitvenih storitev ter počitnic v paketu. V zadnjem četrtletju so se močnejše podražile finančne storitve, v decembru pa so se zaradi podražitev pri Mobitelu medletno podražile tudi telefonske in internetne storitve. V enakem obdobju se je tudi v evrskem območju rast cen storitev nekoliko znižala in je ob koncu leta 2016 za rastjo v Sloveniji zaostajala za 0,5 odstotne točke.

Medletna rast cen industrijskih proizvodov brez energentov kljub krepitvi stroškovnih pritiskov še ni prešla v pozitivno območje. V povprečju zadnjega četrtletja leta 2016 je znašala -0,6 % in bila sicer za 0,3 odstotne točke višja kot četrtletje prej, a se je v zadnjih dveh mesecih leta spet zniževala. Za rastjo v evrskem območju, kjer je tudi precej manj volatilna, v povprečju četrtletja zaostaja za 0,9 odstotne točke. Visoka nihanja pri nas določa predvsem nestabilna sezonska dinamika cen oblačil in

obutve, ki pa bo v prihodnje še bolj nejasna, saj so se v Trgovinski zbornici Slovenije v novembru odločili, da ne bodo več regulirali sezonskih razprodaj. V negativnem območju držijo rast cen v tej skupini osebni avtomobili, ki se predvsem zaradi cen rabljenih vozil še vedno medletno močno cenijo.

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih

Medletna rast cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu kljub krepitvi stroškovnih pritiskov ostaja negativna, vendar se je padanje v drugi polovici leta 2016 umirjalo. Skladno z rastjo cen industrijskih surovin na svetovnih trgih tudi pri proizvajal-

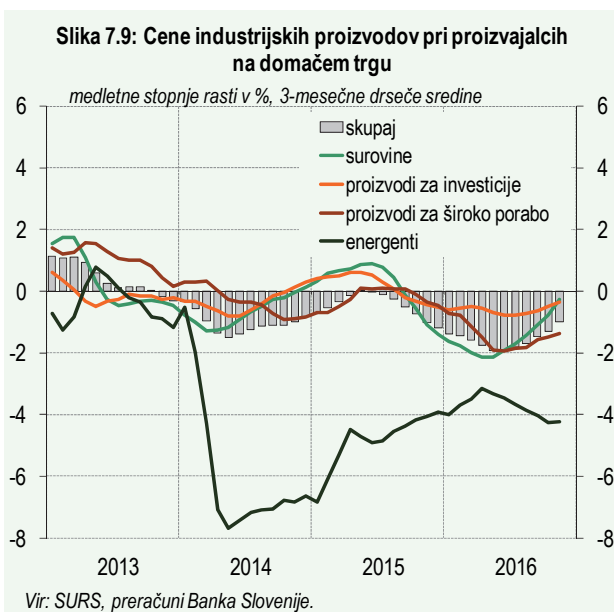
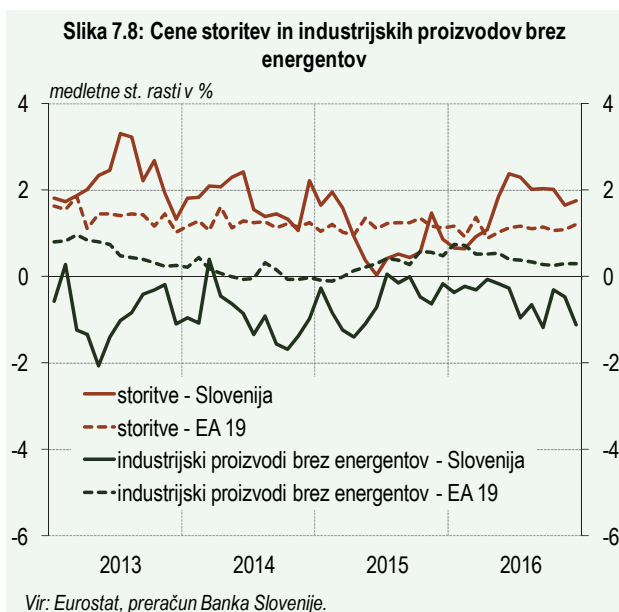

Tabela 7.1: Struktura HICP in kazalniki gibanja cen

	utež 2016	povprečna medletna rast v %					medletna rast v četrtletju v %					
		2012	2013	2014	2015	2016	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2	16Q3	16Q4
HICP	100,0%	2,8	1,9	0,4	-0,8	-0,2	-0,8	-0,9	-0,9	-0,4	0,0	0,7
Struktura HICP:												
Energenti	13,0%	9,0	1,8	-1,4	-7,8	-5,2	-7,9	-9,1	-7,9	-7,2	-4,9	-0,5
Hrana	22,7%	4,7	4,9	0,8	1,0	0,5	1,2	0,8	0,2	0,0	0,7	1,0
predelana	15,7%	4,7	3,6	1,8	0,8	0,4	0,4	0,5	0,2	0,5	0,7	0,5
nepredelana	7,1%	4,5	7,6	-1,5	1,4	0,6	2,8	1,6	0,3	-0,8	0,7	2,2
Ostalo blago	27,7%	-0,2	-0,9	-1,0	-0,6	-0,5	0,0	-0,4	-0,3	-0,2	-0,9	-0,6
Storitve	36,5%	1,5	2,2	1,8	0,9	1,6	0,5	1,0	0,7	1,8	2,1	1,8
Kazalniki osnovne inflacije:												
HICP brez energentov	87,0%	1,8	2,0	0,7	0,4	0,6	0,5	0,5	0,2	0,7	0,7	0,8
HICP brez energentov in nepredelane hrane	79,9%	1,5	1,4	0,9	0,4	0,6	0,3	0,4	0,2	0,8	0,8	0,7
HICP brez energentov, hrane, alk. in tobaka	64,3%	0,7	0,9	0,6	0,3	0,7	0,3	0,4	0,3	0,9	0,8	0,7
Drugi kazalniki cen:												
Cene ind. proizvajalcev na domačem trgu		1,0	0,3	-1,1	-0,5	...	-0,5	-1,2	-1,6	-1,9	-1,5	...
BDP deflator		0,3	0,9	0,8	1,0	...	0,5	1,5	1,3	0,3	0,2	...
Uvozne cene¹		2,1	-1,5	-1,1	-1,4	...	-1,8	-2,2	-3,6	-3,9	-0,7	...

Opomba: ¹ Podatki iz nacionalnih računov.

Vir: SURS, Eurostat, preračuni Banka Slovenije.

cih na domačem trgu najhitreje okrevajo cene surovin, katerih rast je v novembru 2016 prešla v pozitivno območje. Proti koncu leta 2016 se je znižal tudi negativen prispevek cen proizvodov za investicije. Na drugi strani se pri proizvajalcih na domačem trgu za zdaj še ni začela obračati navzgor rast cen energentov, zaradi cen trajnega blaga pa se tudi proizvodi za široko porabo medletno še naprej precej cenijo.

8 | Izbrane teme

8.1 Analiza prednosti slovenskih izvoznih podjetij v primerjavi s podjetji, usmerjenimi pretežno na domači trg

Slovenski izvozniki so gonilo rasti slovenskega gospodarstva, njihov pomen pa se je v zadnjem desetletju še povečal. Globalna gospodarska in finančna kriza v letih 2008-2009 jih je zaradi padca mednarodne trgovine sicer bistveno bolj prizadela kot podjetja, ki so usmerjena pretežno na domači trg, vendar pa izvozniki niso občutili drugega vala krize v letih 2012-2013, saj je ta prek varčevalnih ukrepov države prizadel predvsem podjetja, ki so pretežno usmerjena na domači trg. V tem obdobju so bili izvozniki ključni element, ki je gospodarstvo držal v bistveno boljšem stanju, kot bi bilo sicer.

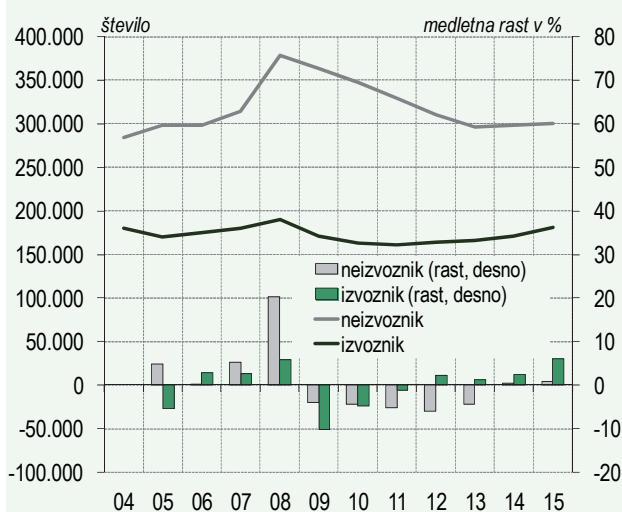
Izvozniki so od dna prvega vala krize v letu 2009 vztrajno povečevali svoj promet, dodano vrednost in dobiček. Od leta 2012 so začeli tudi občutneje zaposlovati ter povečevati obseg sredstev in kapitala. V letih 2014 in 2015 sta dobiček in dodana vrednost izvoznikov že presegla ravni iz obdobja stabilne gospodarske rasti v letih 2004-2005, kar jim omogoča investiranje z uporabo notranjih virov financiranja. Podjetja, pretežno usmerjena na domači trg, pa so se po prvem valu krize prilagajala šibkemu domačemu povpraševanju in večinoma krčila svoje poslovanje. Glede na obdobje stabilne gospodarske rasti v letih 2004-2005 so tako izvozna podjetja kot podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, močno povečala obseg sredstev, kapitala, prodaje in posledično tudi dodane vrednosti, vendar imajo še vedno tudi večji obseg dolga, na primerljivi ravni pa je zaposlenost.

Podjetja, tako izvozna, kot pretežno usmerjena na domači trg, se od prvega vala krize razdolžujejo, vendar se dinamika različnih vrst dolga bistveno razlikuje. Obema skupinama je skupno to, da sta močno zmanjšala odvisnost od bančnih posojil. Obe vrsti podjetij sta do leta 2015 močno (izvozna podjetja za 40 %, podjetja usmerjena pretežno na domači trg za 35 %) zmanjšali svoje obveznosti do bank, bistvena razlika med njima pa je bila predvsem v dinamiki povečevanja medpodjetniških obveznosti. Izvozna podjetja so ob naglo naraščajoči prodaji povečala obveznosti do svojih dobaviteljev, podjetja, pretežno usmerjena na domači trg, pa so ob padanju prodaje zmanjšala tudi svoje obveznosti do dobaviteljev.

Obe vrsti podjetij sta se močno razdolžili pri domačih bankah, manjkajoča sredstva pa poskušajo pridobiti z zadolževanjem v tujini, predvsem v obliki medpodjetniškega posojanja. To se je pri obeh vrstah podjetij od leta 2009 do leta 2015 povečalo za skoraj 1,5-krat. Med prvim in drugim valom krize so podjetja delno nadomeščala izpad domačega bančnega financiranja tudi z zadolževanjem pri tujih bankah, vendar je v letih 2014 in 2015 ob visokih dobičkih oziroma naraščanju notranjih virov financiranja tudi tuje bančno financiranje izgubljalo svoj pomen.

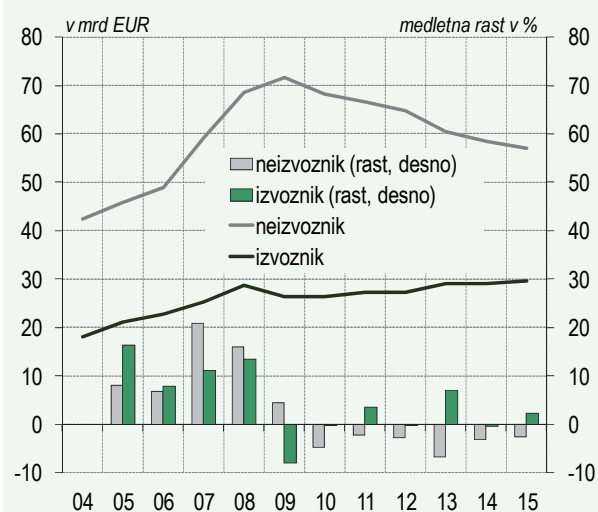
Finančni vzvod podjetij je v predkriznem obdobju naraščal predvsem zaradi bistveno hitrejšega naraščanja dolga kot kapitala. Po prvem valu krize se je finančni vzvod začel zmanjševati, vendar z različno dinamiko. Podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, so svoj vzvod zmanjševala predvsem na račun močnega razdolževanja, medtem ko so izvozna podjetja svoj dolg obdržala na precej stabilni ravni, vendar močno povečala kapital.

Slika 8.1.1: Število zaposlenih v podjetjih

Vir: AJPES, preračuni Banke Slovenije.

Slika 8.1.2: Sredstva podjetij

Vir: AJPES, preračuni Banke Slovenije.

Zaposlenost

Izvozniki zaposlujejo dobro tretjino oseb v podjetniškem sektorju, pri čemer ta delež zadnjih pet let vztrajno narašča in je leta 2015 dosegel že skoraj 40 % oziroma 181.000 oseb. Izvozniki so v prvem valu krize leta 2009 zaposlovanje skrčili za še enkrat toliko kot podjetja, pretežno usmerjena na domači trg, vendar to krčenje ni vztrajalo dolgo, saj se je tuje povpraševanje začelo povečevati že leta 2010. Podjetja, pretežno usmerjena na domači trg, so v letih 2009-2013 vsako leto povprečno skrčila obseg zaposlitev za slabih 5 %, medtem ko so izvozniki že v letu 2012 povečali zaposlovanje in ga do leta 2015 okrepili za 10 % oziroma več kot 16.600 oseb. Podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, so zaposlovanje začela povečevati šele v letih 2014 in 2015, ko so ga povečala za dobrih 3.500 oseb oziroma za dober odstotek. Obseg zaposlitev, tako izvoznih podjetij, kot podjetij, usmerjenih pretežno na domači trg, je bil v letu 2015 že primerljiv s tistim v obdobju stabilne gospodarske rasti v letih 2004-2005.

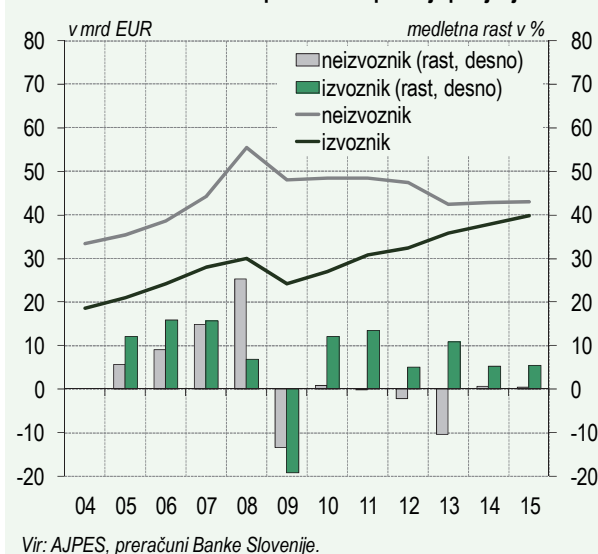
Sredstva

Podjetja v izvoznem sektorju je prvi val krize v letu 2009 prizadel bistveno močneje, saj so se soočila z

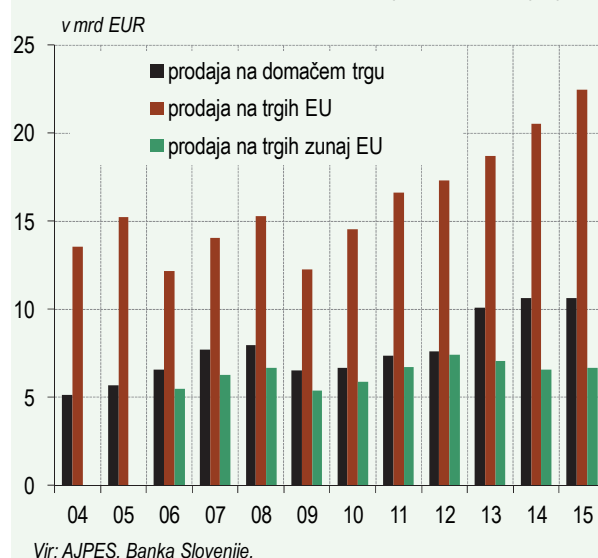
močnim šokom v mednarodni trgovini.¹⁶ Njihov obseg sredstev se je pred prvo krizo povečeval po dvošteviličnih stopnjah rasti, v letu 2009 pa se je zmanjšal za 8 %. Podjetja, pretežno usmerjena na domači trg, so krizo občutila z manjšim zamikom in so obseg sredstev zmanjšala šele v letu 2010. Čeprav je kriza podjetja, pretežno usmerjena na domači trg, prizadela kasneje, so pri njih vidne še vedno trajajoče posledice recesije z dvojnimi dnom, saj so obseg sredstev zmanjšala tudi v letih 2014 in 2015, ko je domača poraba že začela okrevati, medtem ko so izvozniki po drugem valu krize svoj obseg sredstev celo povečali, v letih 2013-2015 za 9 %. Čeprav sta obe vrsti podjetij pred krizo rasli s podobno hitrostjo, se je obseg sredstev podjetij, usmerjenih pretežno na domačih trg, skrčil bistveno bolj kot obseg sredstev izvoznih podjetij. Kljub temu imata obe vrsti podjetij zdaj precej večji obseg sredstev kot v obdobju stabilne gospodarske rasti v letih 2004-2005. Izvozna podjetja so svoj obseg sredstev v letu 2015 glede na obdobje stabilne gospodarske rasti povečala kar za dobro polovico, podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, pa za skoraj 30 %. Porast obsega sredstev je povezan predvsem z močno poraslimi prihodki od prodaje.

¹⁶ Po podatkih WTO se je globalni izvoz v letu 2009 realno zmanjšal za 12 %.

Slika 8.1.3: Čisti prihodki od prodaje podjetij

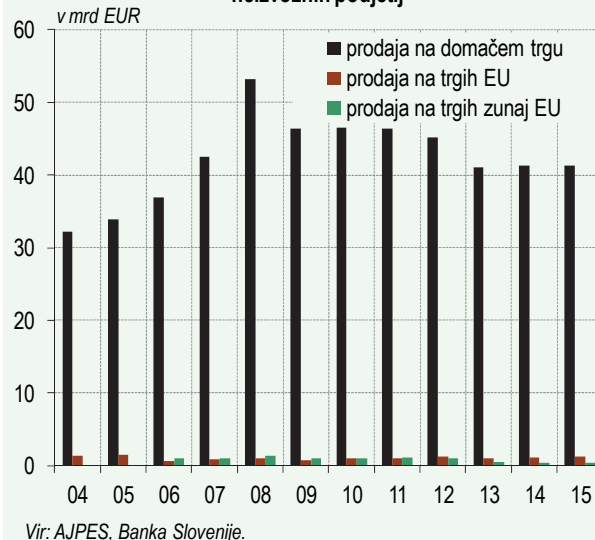
Slika 8.1.4: Čisti prihodki od prodaje izvoznih podjetij

Prodaja

Izvozniki so prvi val krize občutili tudi po večjem padcu čistih prihodkov od prodaje (v nadaljevanju promet) kot podjetja, pretežno usmerjena na domači trg. Promet izvoznikov je v letu 2009 upadel za skoraj petino, medtem ko je znašalo zmanjšanje prometa podjetij, pretežno usmerjenih na domači trg, samo 13 %. Kljub večjemu zmanjšanju prometa si je izvozni sektor po letu 2009 hitro opomogel in začel povečevati svoj promet s povprečno 9-odstotno letno stopnjo rasti. V letu 2009 je njihov delež prometa predstavljal tretjino vsega prometa podjetij, v letu 2015 pa se je že skoraj izenačil s prometom podjetij, pretežno usmerjenih na domači trg. Izvozniki so povečevali svoj promet najobčutneje na trgih EU, pri čemer tudi prodaja na domačem trgu in trgih zunaj EU ni dosti zaostajala.¹⁷ Podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, so v nasprotju z izvozniki močno občutila tudi drugi val krize, kar se je odrazilo v 12-odstotnem padcu njihovega prometa v letih 2012 in 2013, ko so bili varčevalni ukrepi države najmočnejši. V letih 2014 in 2015 pa se je tudi prodaja podjetij, usmerjenih pretežno na domači trg, povečala, a samo za 1 %. Glede na obdobje stabilne gospodarske rasti v letih 2004-2005 sta obe vrsti podjetij povečali prodajo. Podjetja, usmerjena pretežno

Slika 8.1.5: Čisti prihodki od prodaje neizvoznih podjetij

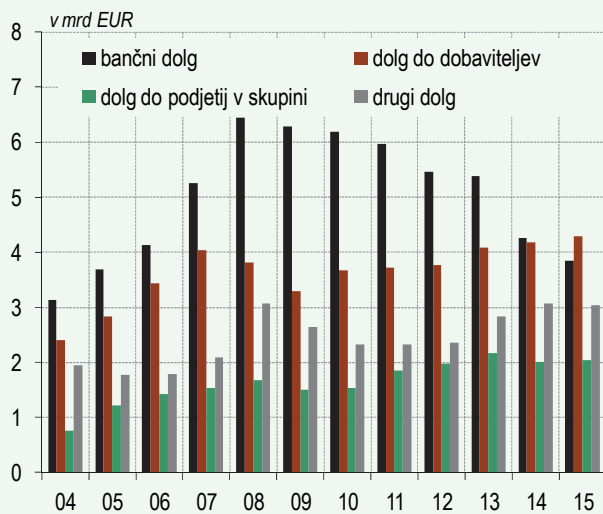
na domači trg, so jo do leta 2015 povečala za četrtno, izvozno usmerjena podjetja pa kar za dobrih 100 %.

Dolg

Podjetja, tako izvozna, kot pretežno usmerjena na domači trg, se od prvega vala krize razdolžujejo, vendar z bistveno drugačnim vzorcem. Tako izvozna podjetja kot podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, so med letoma 2008 in 2015 najbolj zmanjšala svoj dolg do bank, in sicer za 40 % oziroma 35 %. Bistvena razlika med njimi pa izhaja predvsem iz povečevanja medpodjet-

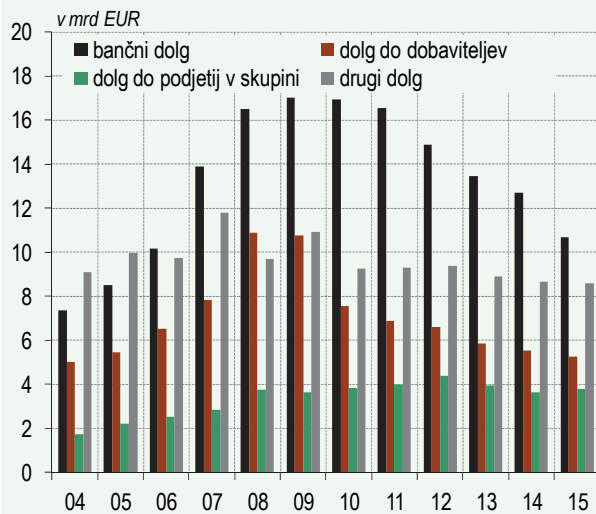
¹⁷ V letu 2013 je Hrvaška postala članica EU, zato se od tega leta zmanjšajo čisti prihodki od prodaje na trgih zunaj EU in povečajo na trgih EU. Če bi ta učinek izločili, bi prodaja izvoznih podjetij na trgih zunaj EU postopno rastla tudi po letu 2012.

Slika 8.1.6: Vrste dolga za izvozna podjetja

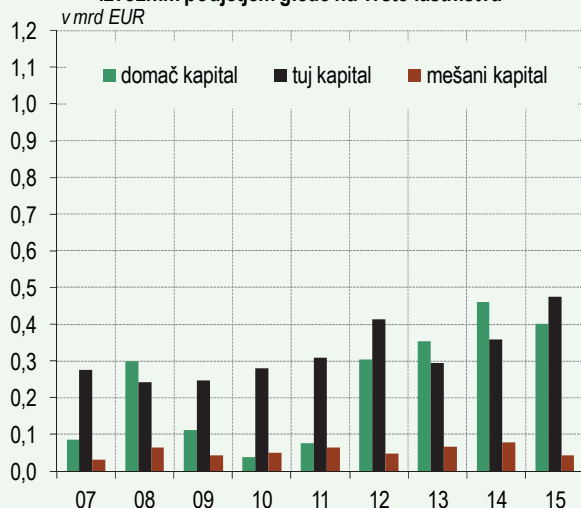
Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Slika 8.1.7: Vrste dolga za neizvozna podjetja

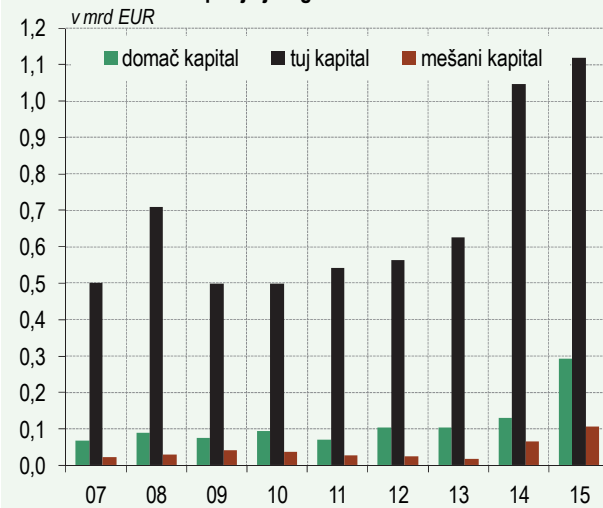
Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Slika 8.1.8: Medpodjetniška posojila iz tujine izvoznim podjetjem glede na vrsto lastništva

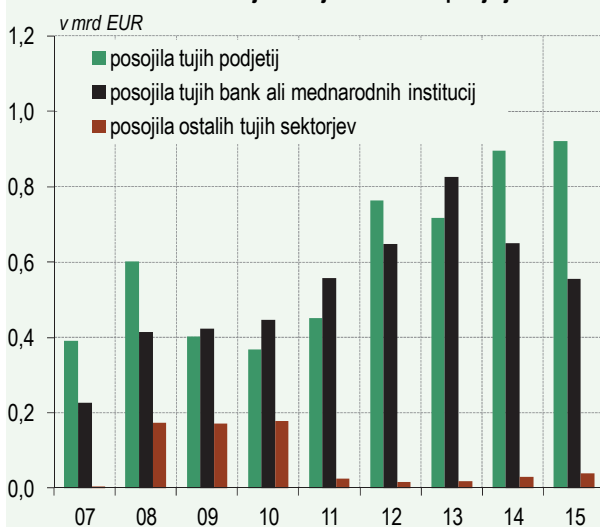
Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Slika 8.1.9: Medpodjetniška posojila iz tujine neizvoznim podjetjem glede na vrsto lastništva

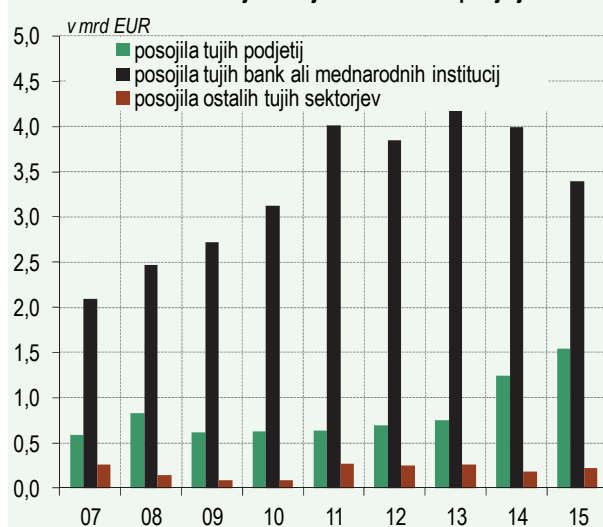
Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Slika 8.1.10: Posojila iz tujine izvoznim podjetjem

Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Slika 8.1.11: Posojila iz tujine neizvoznim podjetjem

Vir: AJPES, Banka Slovenije.

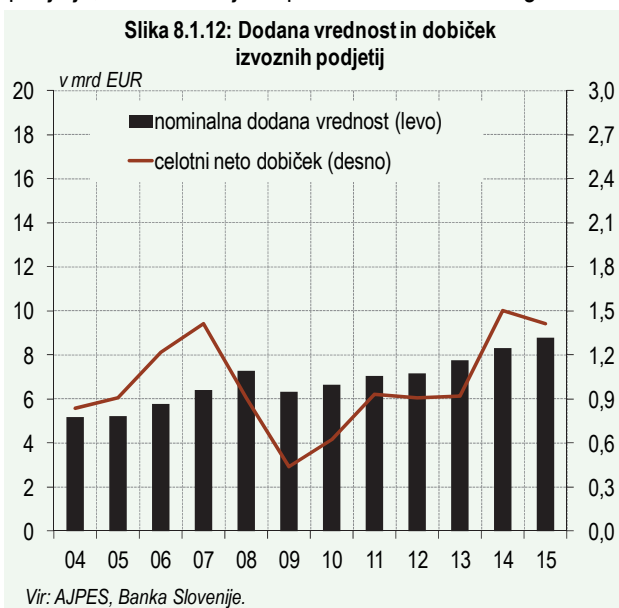
niških obveznosti. Ob močno naraščajoči prodaji izvoznega sektorja so se povečale tudi njihove obveznosti do dobaviteljev, medtem ko sta oba vala krize močno vplivala na prodajo podjetij, pretežno usmerjenih na domači trg, in posledično so se tudi njihove obveznosti do dobaviteljev zmanjševale, vendar bistveno hitreje, kot so se zmanjševali njihovi prihodki od prodaje.

Ker so se podjetja močno razdolžila pri domačih bankah, poskušajo del manjkajočih sredstev nadomestiti z zadolževanjem v tujini, in sicer predvsem v obliki medpodjetniškega posojanja. To je pri izvoznih podjetjih v prvem valu krize sicer upadlo za dobro tretjino, potem pa je postopoma naraščalo in v letu 2015 doseglo 1,5-kratnik obsega tujih medpodjetniških posojil v letu 2010. Ta posojila so povečevala predvsem izvozna podjetja v domači lasti, pretežno iz predelovalnih dejavnosti. Z enako hitrostjo se povečujejo tudi tuja medpodjetniška posojila podjetij, usmerjenih pretežno na domači trg. Slednja so se precej povečala v letih 2014 in 2015, kar je povezano s prevzemi domačih podjetij s strani tujih lastnikov in okrepljenim domačim povpraševanjem, ki je spodbudilo predvsem trgovino na drobno.¹⁸

V zadnjih dveh letih se je spremenila dinamika posojil tujih bank. Izvozniki so izpad domačega bančnega financiranja med letoma 2010 in 2013 nadomeščali v povprečju s 23-odstotno rastjo posojil tujih bank, v letih 2014 in 2015 pa so se pri tujih bankah skoraj enako hitro razdolževali. Pri tem gre predvsem za izvozna podjetja iz predelovalnih dejavnosti, ki so od leta 2012 bančne vire financiranja nadomestila z zunanjim medpodjetniškim izposojanjem. Podoben trend razdolževanja pri tujih bankah, le počasnejši, je bil opazen tudi pri podjetjih, usmerjenih pretežno na domači trg.¹⁹ To nakazuje, da se je pomen bančnega financiranja predvsem v zadnjih dveh letih analize močno zmanjšal, delno na račun podjetij, ki bančno financiranje lažje nadomestijo s tujim medpodjetniškim financiranjem, predvsem pa zaradi visokih dobičkov podjetij.

Dobiček

Poslovna uspešnost izvoznikov, merjena z dodano vrednostjo ali z dobičkom, narašča že od dna prvega vala krize v letu 2009. Od takrat naprej se je njihova dodana vrednost vsako leto v povprečju povečala za 6 %. Tudi njihov dobiček je v tem času naglo rasel in v zadnjih dveh letih že presega dobiček iz obdobja stabilne gospodarske rasti v letih 2004-2005. Po drugi strani pa je na podjetja, ki so usmerjena pretežno na domači trg, močno

¹⁸ Podjetja iz trgovine na drobno so predstavljala skoraj petino povečanja v letu 2014 in 2015, polovico povečanja pa tri prevzeta podjetja (Laško, Radenska, Telemach). Največje medpodjetniško posojilo iz tujine v višini 300 mio EUR pa je v letu 2014 najelo novoustanovljeno podjetje iz panoge poslovanja z nepremičninami, ki predvsem z lastništvom trgovskih centrov Qlandia hitro širi svoje poslovanje.

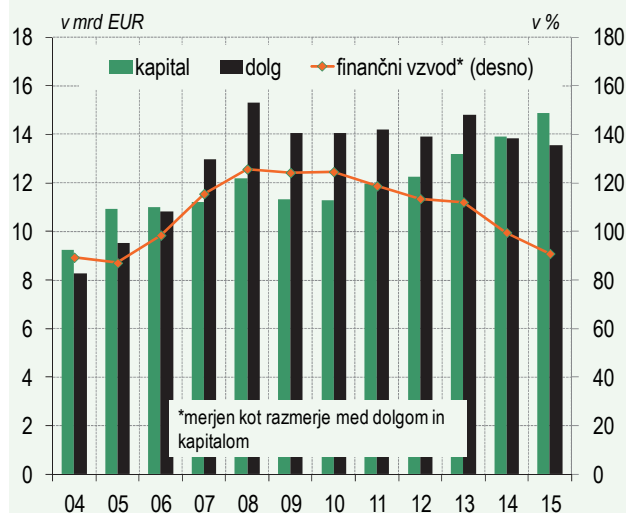
¹⁹ V letu 2013 je TEŠ dobil 440 mio EUR vredno posojilo od mednarodnih institucij, zato je izkazan precejšen porast posojil tujih bank ali mednarodnih institucij podjetjem, usmerjenim pretežno na domači trg. Če bi ta učinek izločili, bi se razdolževanje podjetij, usmerjenih pretežno na domači trg, pri tujih bankah začelo že v letu 2012.

vplivala recesija z dvojnim dnom. Njihov dobiček je z vrha v letu 2007 do leta 2010 padel na skoraj ničelno raven, si potem nekoliko opomogel, dokler se niso soočili z drugim valom krize v letih 2012-2013. Takrat se je dobiček spet zmanjšal, potem pa je v letih 2014 in 2015 z okrevanjem domačega povpraševanja solidno porasel in že skoraj dosegel raven iz obdobja stabilne gospodarske rasti.

Finančni vzvod

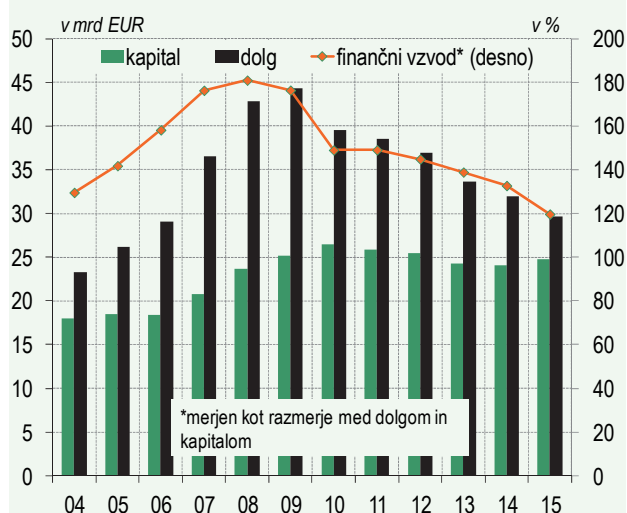
Finančni vzvod, merjen kot razmerje med dolgom in kapitalom, je v predkriznem obdobju naraščal predvsem zaradi bistveno hitrejšega naraščanja dolga kot kapitala, kar velja tako za izvozna podjetja, kot za podjetja, usmerjena pretežno na domači trg. Po prvem valu krize pa sta obe vrsti podjetij začeli zmanjševati svoj finančni vzvod, vendar na različne načine. Podjetja, usmerjena pretežno na domači trg, so svoj vzvod zmanjševala predvsem z močnim razdolževanjem (med letoma 2010 in 2015 v povprečju po 6 % vsako leto), medtem ko so izvozna podjetja svoj dolg obdržala na precej stabilni ravni, a so naglo povečevala kapital. Tega so izvozna podjetja med letoma 2011 in 2015 povečevala po 6 % v povprečju vsako leto. Finančni vzvod izvoznikov je bil leta 2015 tako že skoraj na ravneh iz obdobja stabilne gospodarske rasti, medtem ko je bil finančni vzvod podjetij, usmerjenih pretežno na domači trg, že celo nižji.

Slika 8.1.14: Finančni vzvod* izvoznih podjetij

Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Slika 8.1.15: Finančni vzvod* neizvoznih podjetij

Vir: AJPES, Banka Slovenije.

Metodologija

Zajem podatkov

Analiza poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov temelji na podatkih iz letnih poročil, ki jih družbe in podjetniki v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah vsako leto predložijo Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Iz podatkov so izključena podjetja, zaradi katerih bi bil zbirni prikaz poslovanja podjetij glede na značilnost njihovega poslovanja nerealen,²⁰ prav tako pa so izključena podjetja, ki spadajo v sektor države ali sektor finančnih družb. Slednja so navadno zavezana k poročanju svojim krovnim finančnim ali investicijskim institucijam, bodisi zavarovalnicam, investicijskim skladom, pokojninskim skladom itn.

Samostojni podjetniki in gospodarske družbe skupaj predstavljajo sektor podjetij. V letu 2015 jih je bilo skupaj dobrih 126.000, približno polovica podjetij in polovica samostojnih podjetnikov. Delež števila izvoznih podjetij je znašal dobrih 10 %. V povprečju je okoli 40 % vseh majhnih, srednjih in velikih podjetij izvozno usmerjenih. Delež mikro izvoznikov je znašal slabih 15 %, delež izvoznih samostojnih podjetnikov pa 5 %.

Definicije

Za **obdobje vzdržne gospodarske rasti** sta vzeti leti 2004–2005, ko se gospodarstvo še ni pregrevalo. Za primerjave je vzeto povprečje teh let.

Sektor podjetij sestavljajo gospodarske družbe in samostojni podjetniki.

Izvozna usmerjenost: podjetje je definirano kot **izvozno podjetje**, če čisti prihodki od prodaje v tujino presegajo 25 % vseh čistih prihodkov od prodaje. V nasprotnem primeru je podjetje definirano kot **podjetje, usmerjeno pretežno na domači trg** (t. i. neizvozno podjetje). Mejna vrednost 25 % predstavlja ločnico med t. i. izvoznimi podjetji in podjetji, usmerjenimi pretežno na domači trg, ki se odraža tako časovno kot tudi v obliki različnih karakterističnih značilnosti. Ločnica 25 % izvoza se pojavlja tudi v drugih raziskovalnih delih in gradivih.

Vrsta lastništva je merjena glede na poreklo kapitala podjetja. Deli se lahko na domač, tuj in mešani kapital.

Število zaposlenih je izračunano kot povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v koledarskem letu, za katere so zaposleni dobili plačo in nadomestilo plače, deljeno s številom delovnih ur v koledarskem letu.

Dodana vrednost je izračunana kot kosmati donos od poslovanja, zmanjšan za stroške blaga, materiala in storitev ter druge poslovne odhodke.

Finančni vzvod je merjen kot razmerje med dolgom in kapitalom.

Dobiček je merjen kot neto celotni dobiček (tj. dobiček pred davki), to je celotni dobiček, zmanjšan za celotno izgubo.

Predpostavke

Podjetja so zavezana k poročanju v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah in za pravilnost poročanja odgovarjajo sama. V nekaterih primerih podjetja ne poročajo vseh vrednosti, zato je za potrebe izračunavanja kazalnikov in raznih agregatov za te vrednosti vzeta predpostavka, da znaša nič. Če bi izključili vsa podjetja, ki vrednosti določenih postavk, potrebnih za analizo, ne poročajo, bi se vzorec bistveno zmanjšal in ne bi več odražal stanja celotnega podjetniškega sektorja, ampak le manjšega vzorca. Zato je upoštevana navedena predpostavka, ob zavedanju, da so zaradi tega rezultati lahko nekoliko pristranski.

²⁰ Izključeni so Slovenski državni holding d.d., Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja d.d. in Družba za upravljanje terjatev bank d.d.

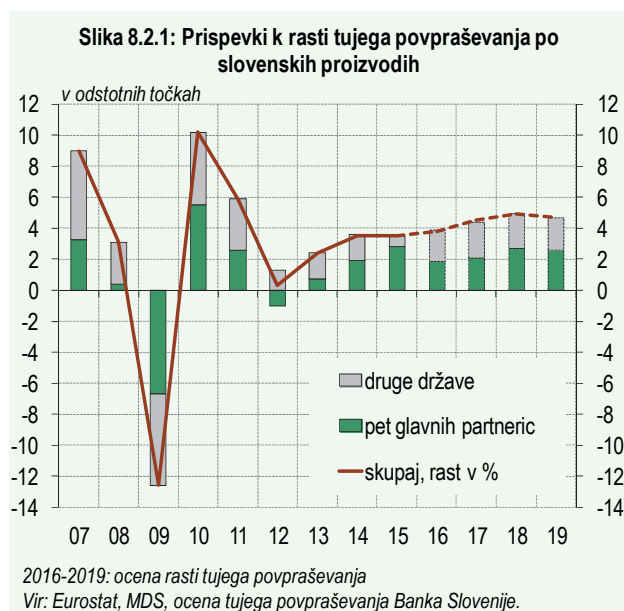
8.2 Obiti za rast slovenskega izvoza in gospodarske razmere v glavnih trgovinskih partnericah

Ocena tujega povpraševanja v srednjeročnem obdobju je ugodna in nudi dobro osnovo za stabilno rast prihodkov slovenskega izvoznega sektorja. Izhaja iz višjih ocen rasti uvoza trgovinskih partneric, med katerimi naj bi dobro polovico rasti prispevalo pet glavnih trgov: Nemčija, Italija, Avstrija, Hrvaška in Francija. Skupni delež teh držav v slovenskem blagovnem izvozu se giblje okrog 53 %, k skupni rasti blagovnega izvoza pa prispevajo približno polovico, pri čemer imajo glavno vlogo proizvodi za vmesno porabo. Napovedi gospodarske rasti in njene strukture za glavne partnerice do leta 2018 v večini primerov kažejo na izboljšanje pogojev za izvoz vseh osnovnih skupin proizvodov. Izjema je verjetno Italija, kjer se pričakuje zgolj šibka gospodarska rast, vendar so slovenski izvozniki v zadnjem desetletju že dokazali, da zmorejo povečati izvoz v nasprotju s šibkimi gibanji makroekonomskih agregatov na določenem trgu.

Rast tujega povpraševanja in pomen glavnih trgovinskih partneric

Zadnja ocena po metodologiji Banke Slovenije kaže na stabilno in razmeroma visoko rast tujega povpraševanja v srednjeročnem obdobju. Ta naj bi se gibala na ravni okrog 5 % letno, njen izračun pa v grobem temelji na deležih posameznih držav v slovenskem blagovnem izvozu in napovedih MDS o gibanju uvoza teh držav. Vključene so trgovinske partnerice z vsaj enoodstotnim deležem v izvozu, za deleže drugih trgov pa je prevzeto povprečje ocen rasti uvoza preostalih držav. Hkrati je ocena odzivna na spremembe v geografski strukturi izvoza, saj se uteži posameznih držav v izračunu redno ažurirajo.²¹

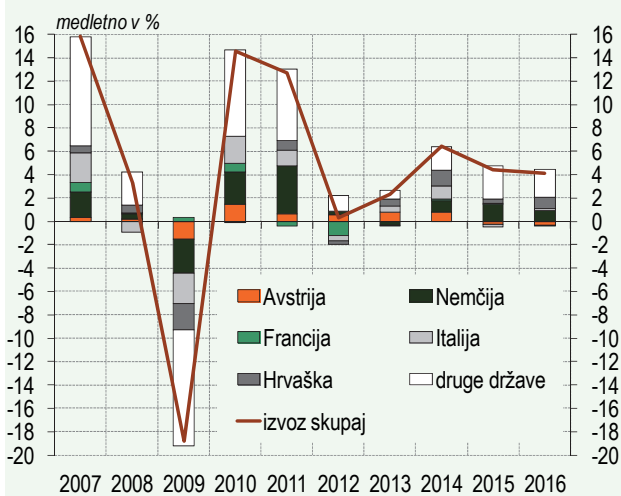
Čeprav je slovenski blagovni izvoz geografsko razpršen, je v precejšnji meri odvisen od trgov petih držav. Slovenski izvozniki so bili v prvih devetih mesecih leta 2016 prisotni na 22 trgih z vsaj enoodstotnim deležem v

skupnem blagovnem izvozu. Med njimi izstopajo Nemčija, Italija, Avstrija, Hrvaška in Francija. Njihov delež v izvozu je v zadnjem desetletju nihal med 52 % in 54 %. K skupni rasti izvoza so v zadnjem desetletju prispevale približno

²¹ Za oceno rasti tujega povpraševanja v obdobju 2016-2019 so uporabljene uteži posameznih držav v skupnem blagovnem izvozu v obdobju oktober 2015 - september 2016.

Slika 8.2.2: Prispevki držav k rasti blagovnega izvoza Slovenije

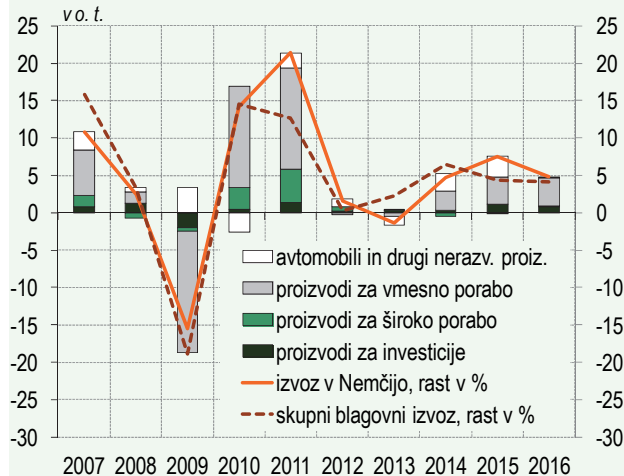
2016: podatki do septembra
Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

polovico, primerljivo velik pa naj bi bil tudi njihov prispevek k rasti tujega povpraševanja v srednjeročnem obdobju. V geografski strukturi blagovnega izvoza je bila med glavnimi partnericami v letu 2016 z manj kot 5-odstotnim deležem v skupnem izvozu na zadnjem mestu Francija. Ker so bili posamezni deleži drugih držav precej manjši, se analiza v nadaljevanju osredotoča na izvoz in gospodarske obete v glavnih partnericah, ki tudi najmočneje vplivajo na izračun ocene rasti tujega povpraševanja.

Nemčija

Nemčija je tradicionalno najmočnejša zunanjetrgovinska partnerica Slovenije, njen delež v slovenskem blagovnem izvozu pa presega eno petino. Enoletni blagovni izvoz v Nemčijo je bil konec tretjega četrletja 2016 v primerjavi s predkriznim vrhom v letu 2008 nominalno večji za 37 %, povečal pa se je v vseh osnovnih kategorijah proizvodov.²² Ker je slovenski izvozni sektor v največji meri dobavitelj proizvodov za vmesno porabo tujim podjetjem, ne preseneča, da tudi v izvozu v Nemčijo močno prednjačijo tovrstni proizvodi.²³ Ti presegajo 60 % celotnega izvoza v Nemčijo in tudi prispevajo večino rasti izvoza na ta trg. Delež izvoza proizvodov za investicije je

Slika 8.2.3: Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Nemčijo

2016: podatki do septembra
Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

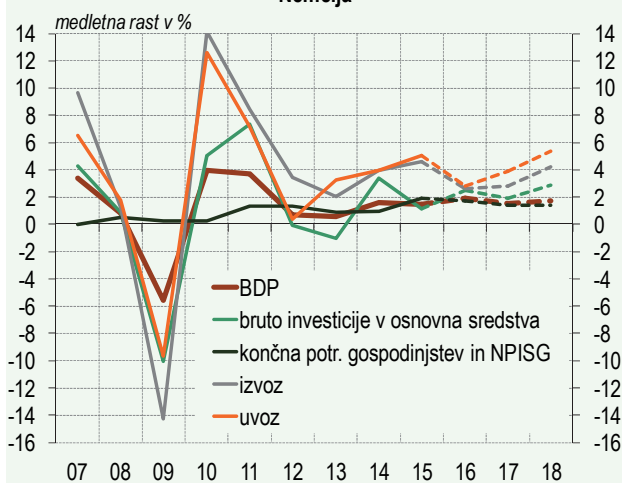
zadnja leta stabilen pri 10 %. Njegova enoletna vrednost do tretjega četrletja 2016 je bila za dobro petino višja kot leta 2008, saj so izvozniki izkoristili rast investicijskega povpraševanja v Nemčiji po letu 2009. Po visoki rasti v letih 2010 in 2011 slovenskim izvoznikom proizvodov za široko porabo ni več uspelo izkoristi krepitev nemške zasebne potrošnje. Izvoz teh proizvodov se je v obdobju 2014-2015 celo zmanjšal, s tem pa je padel tudi njihov delež v skupnem izvozu v Nemčijo, in sicer z 20 % na 17 %. Kljub temu je bil konec tretjega četrletja za 34 % nad predkriznim vrhom v letu 2007. Nemčija je pomemben trg tudi za slovenski izvoz avtomobilov, ki se je na ta trg v zadnjem desetletju povečal za skoraj 160 %. Njihov delež v skupnem izvozu v Nemčijo se je po letu 2013 okrepil z 8 % na 12 %, kar je toliko kot v krizi leta 2009, ko je Nemčija subvencionirala zamenjavo starih avtomobilov za nove.

Obeti za nadaljnjo rast izvoza na nemški trg so ugodni. Nemško gospodarstvo je rastlo vse od globalne trgovinske krize v letu 2009, napovedi Evropske komisije pa kažejo na ohranjanje rasti nad 1,5 % do leta 2018. Tudi pričakovana struktura rasti je ugodna, saj bo krepila nemško uvozno povpraševanje po vseh osnovnih skupinah proizvodov. Končno potrošnje bodo povečevali tako država kot potrošniki, zadnji zaradi izrazito nizke brezposelnosti.

²² Blagovni izvoz je razdeljen na proizvode za investicijsko, vmesno in končno porabo po Klasifikaciji širokih ekonomskih kategorij. Dodana je tudi skupina nerazvrščenih proizvodov, med katerimi v slovenskem izvozu prevladujejo avtomobili.

²³ V skupnem slovenskem blagovnem izvozu proizvodi za vmesno porabo dosegajo 55-odstotni delež, njihov prispevek k 23-odstotnemu povečanju vrednosti skupnega izvoza po letu 2008 pa je znašal 14 odstotnih točk. Delež proizvodov za široko porabo znaša 24 %, proizvodov za investicije 11 %, avtomobilov pa 9 %.

Slika 8.2.4: Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Nemčija

2016-2018: napoved Evropske komisije, jesen 2016

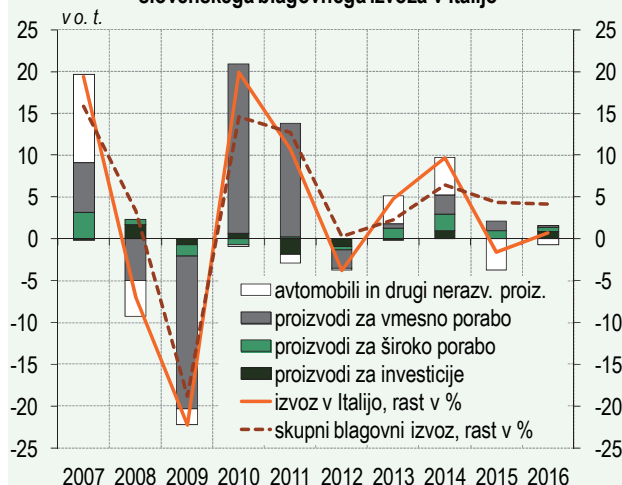
Vir: Eurostat, Evropska komisija, preračuni Banka Slovenije.

sti in nadaljnje rasti plač. Proti koncu obdobja napovedi naj bi se začele opazneje povečevati investicije, tudi v opremo in stroje. Po upočasnitvi v letu 2016 naj bi se okrepila rast izvoza, kar bo povečalo naročila slovenskim podjetjem, vpetim v nemške dobavne verige.

Italija

Italija ostaja druga najpomembnejša partnerica Slovenije, vendar se je delež izvoza na njen trg v zadnjem desetletju zmanjšal. Pred recesijo, ki je znižala italijanski BDP že leta 2008, je presegal 13 %, v enem letu do tretjega četrletja 2016 pa je znašal 11 %. V tem obdobju se je skupni blagovni izvoz v Italijo povečal le za 5 %, tudi zaradi zmanjšanja v letu 2015. Čeprav se pomen industrije v italijanskem gospodarstvu zmanjšuje,²⁴ je slovenski izvozni sektor močno vpet v dobavne verige italijanskih podjetij, kar se kaže v visokem, več kot 70-odstotnem deležu proizvodov za vmesno porabo v slovenskem blagovnem izvozu na italijanski trg. Enoletni izvoz teh proizvodov v Italijo je bil ob koncu tretjega četrletja 2016 za 9 % večji kot v predkriznem vrhu letu 2007, čeprav se je v tem obdobju dodana vrednost italijanske industrije zmanjšala za 14 %. Višja raven izvoza proizvodov za vmesno porabo je sicer predvsem posledica močne rasti v letih 2010 in 2011. Še uspešnejši so bili v zadnjem desetletju izvozniki proizvodov za široko porabo.

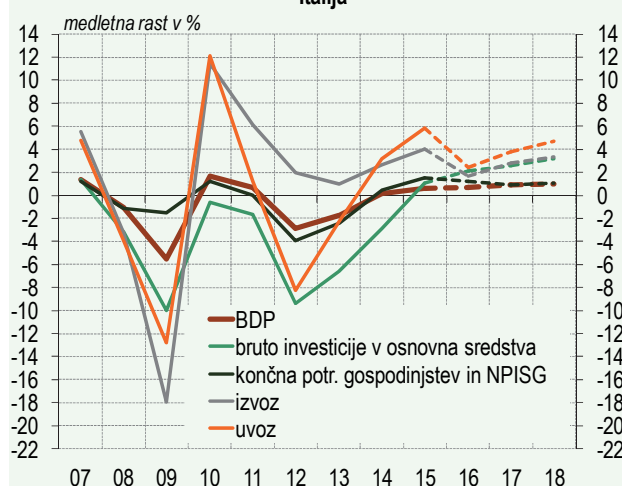
Slika 8.2.5: Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Italijo

2016: podatki do septembra

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Slika 8.2.6: Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Italija

2016-2018: napoved Evropske komisije, jesen 2016

Vir: Eurostat, Evropska komisija, preračuni Banka Slovenije.

Enoletni izvoz teh proizvodov je bil v tretjem četrletju 2016 v primerjavi s predkriznim vrhom večji za 17 %, kljub padcu zasebne potrošnje v Italiji. Ta je bila v tretjem četrletju 2016 še vedno za 5 % pod ravno iz leta 2007, kljub okrevanju od leta 2014 naprej. Nizki pa sta ravni izvoza investicijskih proizvodov in avtomobilov. Enoletni izvoz investicijskih proizvodov je bil konec tretjega četrletja 2016 za dobro petino manjši kot leta 2008, ko je dosegel vrh, kljub rasti od leta 2014 naprej. To je skladno z ravni investicij v Italiji, ki je v zadnjem desetletju padla za 28 %. Hkrati se je izvoz avtomobilov zmanjšal za več kot 40 %, njegov padec po letu 2014 pa je glavni vzrok za šibka izvozna gibanja v Italijo v letih 2015 in 2016.

²⁴ Delež dodane vrednosti industrije v italijanskem BDP se je od leta 2000 do tretjega četrletja 2016 zmanjšal za 20 % na 17 %.

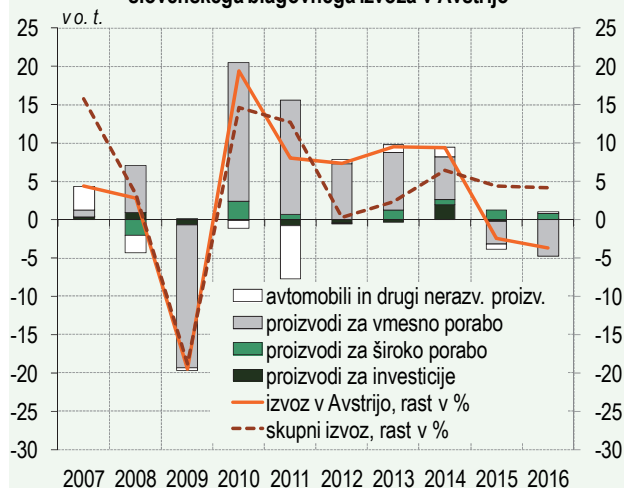
Rast izvoza na italijanski trg bo tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju verjetno zaostajala za rastjo agregatnega izvoza. Okrevanje italijanskega gospodarstva je bilo po izhodu iz drugega vala krize v letu 2014 eno najšibkejših v evrskem območju, med najšibkejšimi pa je tudi pričakovana rast v obdobju do leta 2018, saj naj ne bi presegla 1 %. Kljub temu prihodnja struktura rasti daje možnosti za hitrejšo rast slovenskega izvoza na italijanski trg, saj naj bi se krepil italijanski izvoz in z njim industrijska proizvodnja, podjetja pa naj bi tudi opazneje povečala investicije v stroje in opremo. Razmeroma šibka pa naj bi ostala rast zasebne potrošnje, saj naj bi stopnja brezposelnosti ostala nad 11 %, rast plač pa naj bi bila skoraj zanemarljiva.

Avstrija

Avstrijski trg ostaja tretji najpomembnejši za slovenske izvoznike, a je zelo specifičen, saj velik delež izvoza predstavlja reeksport goriv in maziv. V zadnjem desetletju se je skupni blagovni izvoz v Avstrijo povečal za 27 %. Njegov delež v skupnem slovenskem izvozu se giblje v razponu med 8 % in 9 %, k čemur približno eno odstotno točko prispeva reeksport goriv in maziv. Še močnejše kot v primeru Nemčije in Italije prevladujejo proizvodi za vmesno porabo, vendar predvsem zaradi visokega deleža goriv in maziv. Delež proizvodov za vmesno porabo v izvozu v Avstrijo je s 77 % dosegel vrh v letu 2013, do leta 2016 pa se je zmanjšal na 73 %. Povečevanje deleža proizvodov za vmesno porabo sovpada z naraščanjem reeksporta goriv in maziv po letu 2009. Njihov delež je dosegel vrh leta 2013, ko je presegel 18 % vsega blagovnega izvoza v Avstrijo. Z zniževanjem cen nafte na globalnih trgih se je vrednost reeksporta goriv in maziv začela zmanjševati. Padec je leta 2015 znašal slabo petino, v prvih devetih mesecih 2016 pa več kot 50 %. To je tudi praktično edini dejavnik nominalnega padca agregatnega izvoza na avstrijski trg v zadnjih dveh letih.²⁵ Kljub temu je bil konec tretjega četrletja 2016 enoletni izvoz proizvodov za vmesno porabo v Avstrijo v primerjavi z letom 2008 večji za 37 %.

Na avstrijskem trgu se krepi položaj slovenskih izvoznikov izdelkov za široko porabo, slabša pa so bila gibanja v izvozu proizvodov za investicije in avtomobilov. Enoletni izvoz proizvodov za široko porabo je bil konec tretjega četrletja 2016 v primerjavi s predkriznim vrhom v letu 2007 večji za 44 % in se je povečeval tudi v obdobju 2013-2015, ko se je zasebna potrošnja v Avstriji zmanjševala. Tudi rast investicij je bila v Avstriji v zadnjem desetletju šibka. Povečale so se le za 3 %. V takem okolju je ostala raven izvoza proizvodov za investicije praktično na predkrizni ravni. Hkrati se je močno zmanjšal tudi pomen avstrijskega trga za izvoz avtomobilov. Delež avtomobilov v skupnem blagovnem izvozu je leta 2008

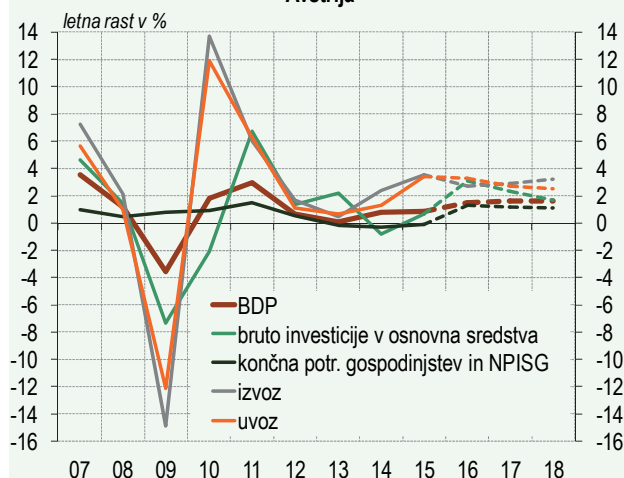
Slika 8.2.7: Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Avstrijo

2016: podatki do septembra

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Slika 8.2.8: Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Avstrija

2016-2018: napoved Evropske komisije, jesen 2016

Vir: Eurostat, Evropska komisija, preračuni Banka Slovenije.

²⁵ Blagovni izvoz v Avstrijo brez upoštevanja goriv in maziv se je v letu 2015 povečal za 1,2 %, v prvih devetih mesecih leta 2016 pa medletno za skoraj 5 %.

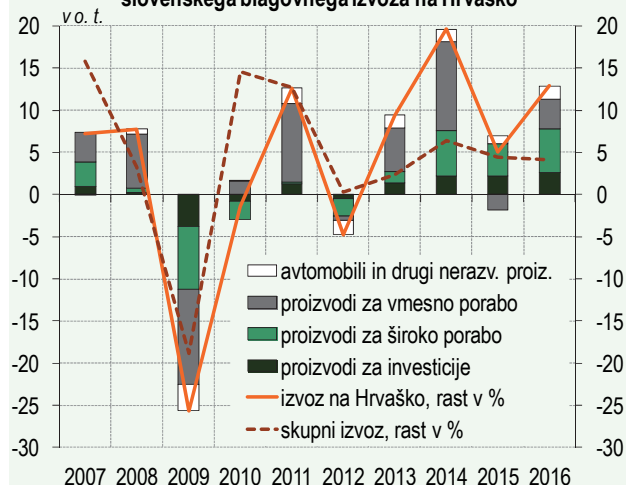
presegal 10 %, leta 2016 pa je znašal le še 3 %, kar pa je tako kot na drugih trgih verjetno vsaj delno posledica sprememb v trgovinski verigi Revoza.

Čeprav se je Avstrija izognila dolžniški krizi evrskega območja, je bila njena gospodarska rast do leta 2015 zelo nizka, vendar so obeti za srednjeročno obdobje ugodnejši. V obdobju 2012-2015 je bila povprečna letna rast BDP precej pod enim odstotkom, največji zaviralni dejavnik pa je bila šibka zasebna potrošnja. Ta naj bi se po napovedih Evropske komisije v srednjeročnem obdobju okrepila, saj je predvidena zmerna rast zaposlenosti in plač. Pričakuje se zmerna rast investicij, predvsem v opremo in stroje, na ravni okrog 3 % pa naj bi se gibala tudi rast izvoza. To bi okrepilo industrijo, s tem pa njeno povpraševanje po proizvodih za vmesno porabo. Letna rast BDP naj bi tako do leta 2018 presegala 1,5 %.²⁶

Hrvaška

Pomen hrvaškega trga za slovenski izvozni sektor raste od leta 2013, struktura rasti izvoza pa je dokaj uravnotežena. Po padcu na začetku krize se je delež izvoza na Hrvaško v skupnem izvozu v letu 2016 povečal na 8 % in se izenačil z deležem, ki ga ima Avstrija. Izvoz na Hrvaško hitro narašča vse od njenega vstopa v EU, krepí pa se prodaja vseh treh osnovnih kategorij blaga in tudi avtomobilov. Hrvaški prispevek k rasti skupnega blagovnega izvoza je bil v prvih devetih mesecih leta 2016 celo izenačen z nemškim. Struktura rasti izvoza je dokaj uravnotežena, saj proizvodi za vmesno porabo ne prevladujejo tako izrazito kot v primeru Nemčije, Italije in Avstrije. Skupni enoletni izvoz na Hrvaško je bil konec tretjega četrletja 2016 v primerjavi predkriznim vrhom v letu 2008 nominalno večji za skoraj petino. Močno se je povečal izvoz proizvodov za investicije, za 30 %, čeprav se je hkrati raven investicij na Hrvaškem znižala še močnejše kot v Italiji. Podobno velja tudi za izvoz proizvodov za vmesno porabo, ki predkrizni vrh v letu 2007 presega za 9 %, kljub 17-odstotnemu padcu dodane vrednosti hrvaške industrije. Čeprav se je v zadnjem desetletju brezposelnost močno povečala, zasebna potrošnja pa za pred-

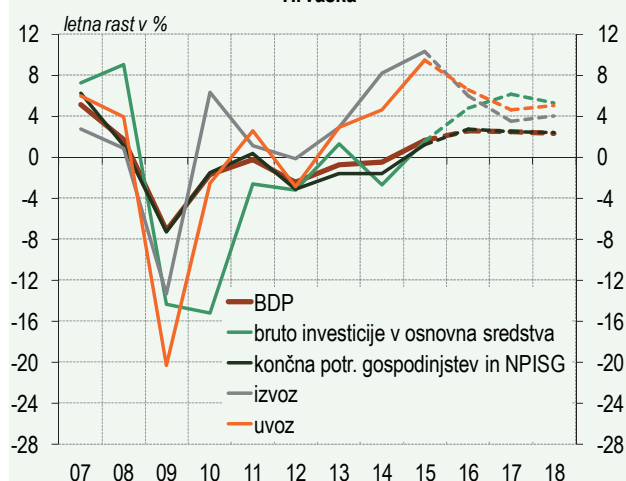
Slika 8.2.9: Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza na Hrvaško

2016: podatki do septembra

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Slika 8.2.10: Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Hrvaška

2016-2018: napoved Evropske komisije, jesen 2016

Vir: Eurostat, Evropska komisija, preračuni Banka Slovenije.

kriznim obdobjem zaostaja za dobro desetino, se je slovenski izvoz blaga za široko porabo na Hrvaško povečal za 10 %. Blago za široko porabo v strukturi izvoza na Hrvaško izstopa v primerjavi z drugimi glavnimi partnericami, saj dosega 30 %, kar je odraz povezanosti trgovskih podjetij v obeh državah.

Hrvaško gospodarstvo je leta 2015 izšlo iz dolgotrajne recesije, okrevanje pa naj bi se v srednjeročnem obdobju okrepilo. V šestih letih recesije, ki se je začela v letu 2009, se je hrvaški BDP zmanjšal za 14 %, začetni odboj iz krize pa je bil razmeroma šibak. Gospodarska rast naj bi se po ocenah Evropske komisije v srednjeroč-

²⁶ Ob ohranitvi Slovenije kot tranzitne države za izvoz goriv in maziv bodo k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Avstrijo v srednjeročnem obdobju prispevale tudi višje cene nafte.

nem obdobju okrepila na približno 2,5 %. Temeljila naj bi na zasebni potrošnji, saj se pričakuje solidna rast zaposlenosti in plač. Hkrati naj bi se povečevale tudi investicije, zasebne zaradi izboljševanja pogojev financiranja, javne pa zaradi črpanja evropskih sredstev. Rast izvoza na hrvaški trg bo tako tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju verjetno prehitela rast agregatnega izvoza.

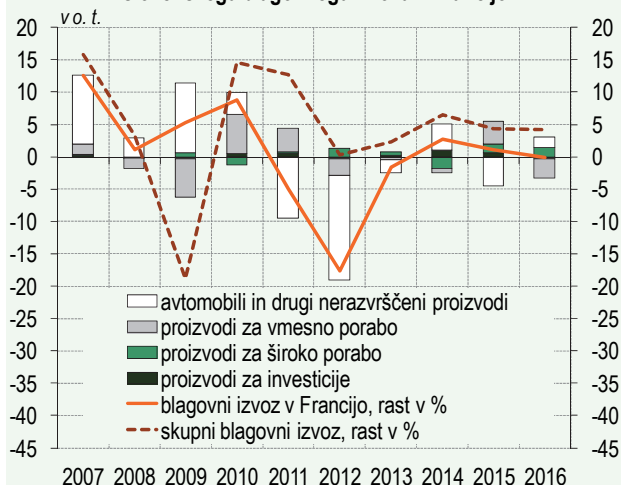
Francija

Pomen Francije za slovenski izvoz se v zadnjih letih zmanjšuje, a le zaradi manjše prodaje avtomobilov.

Drugače kot v drugih glavnih partnericah je vrednost izvoza v Francijo dosegla vrh leta 2010, saj se je izvoz avtomobilov v letih 2009 in 2010 močno povečal zaradi državnega subvencioniranja zamenjave starih vozil za nove. Delež Francije v skupnem blagovnem izvozu je dosegel 8 %. V tretjem četrtletju 2016 je bil v primerjavi z vrhom skupni enoletni izvoz nižji za petino, razlog pa je v 45-odstotnem padcu izvoza avtomobilov. Delež Francije v izvozu je padel pod 5 %. Tudi sicer je francoski trg med najpomembnejšimi petimi trgi najbolj specifičen, saj so avtomobili leta 2016 še vedno predstavljali približno 40 % vsega blagovnega izvoza, kar je povezano z vpetostjo Revoza v Renaultov proizvodno-prodajni proces.

Drugače kot pri avtomobilih se je v zadnjem desetletju izvoz vmesnih, končnih in investicijskih proizvodov povečal. Enoletni izvoz proizvodov za vmesno porabo je bil konec tretjega četrtletja 2016 v primerjavi s predkriznim vrhom leta 2007 sicer večji le za 1,5 %, skladno s šibkimi gibanji v francoski industriji v tem obdobju. Njegov delež v skupnem izvozu v Francijo je leta 2016 znašal dobrih 40 %. Zasebna potrošnja se je v Franciji povečevala tudi med krizo, kar so slovenski izvozniki proizvodov za široko porabo izkoristili. Enoletni izvoz teh proizvodov v Francijo je bil konec tretjega četrtletja 2016 v primerjavi s predkriznim vrhom v letu 2007 večji za skoraj petino, njihov delež v skupnem izvozu v Francijo pa se je povečal z 10 % na 14 %. Močno se je povečal tudi izvoz proizvodov za investicije, za več kot 60 %, kljub nekoliko nižji ravni investiranja v Franciji v primerjavi s predkriznim obdobjem. Njegov delež v skupnem blagovnem izvozu v Francijo sicer ostaja razmeroma majhen pri 6 %.

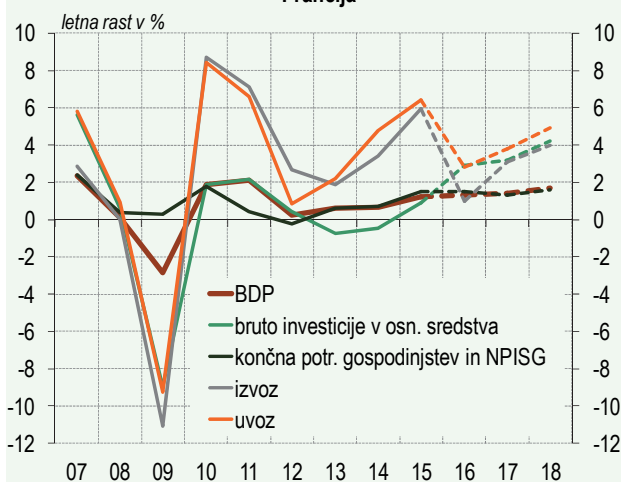
Slika 8.2.11: Prispevki skupin proizvodov k nominalni rasti slovenskega blagovnega izvoza v Francijo

2016: podatki do septembra

Vir: SURS, preračuni Banka Slovenije.

Slika 8.2.12: Pretekla gospodarska gibanja in obeti: Francija

2016-2018: napoved Evropske komisije, jesen 2016

Vir: Eurostat, Evropska komisija, preračuni Banka Slovenije.

Francosko gospodarstvo raste vse od leta 2009, čeprav po nizkih stopnjah, vendar so obeti za srednjeročno obdobje ugodnejši. Povprečna letna rast BDP je v obdobju 2010-2015 komaj presegla eno odstotno točko zaradi šibkejše zasebne potrošnje in investicij. Evropska komisija do leta 2018 pričakuje okrepitev rasti na 1,7 % s krepitvijo vseh agregatov domačega povpraševanja. Rast zasebne potrošnje naj bi se dvignila na okrog 1,5 %, saj je predvideno postopno zmanjševanje brezposelnosti. Povečevale naj bi se investicije, še posebej v stroje in opremo, postopoma pa naj bi se krepila tudi rast izvoza. Pogoji za rast uvoznega povpraševanja po vseh glavnih skupinah proizvodov naj bi se tako izboljšali.

9 | Statistična priloga

V prilogi se nahaja izbor statističnih podatkov, za katere je odgovorna in jih pripravlja Banka Slovenije, zajemajo pa finančne institucije in trge, ekonomske odnose s tujino in finančne račune.

Širši nabor statističnih podatkov, ki so prikazani v tabelah statistične priloge, je na razpolago v Biltenu Banke Slovenije in na statističnih spletnih straneh Banke Slovenije, kjer je tudi povezava do časovnih vrst podatkov.

Ožja metodološka pojasnila za statistične podatke v tej prilogi se nahajajo na strani 80, podrobnejša pojasnila pa v prilogi biltena Banke Slovenije.

Tabela 9.1: Konsolidirana bilanca monetarnih finančnih institucij

mio EUR	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	avg. 16	sep. 16	okt. 16
1.1. Terjatve Banke Slovenije	4.771	7.278	5.410	5.390	5.823	6.076	6.862	6.271
1.2. Terjatve drugih MFI	5.165	6.680	8.266	8.143	7.856	7.619	7.383	7.533
1. Terjatve do tujih sektorjev (tuja aktiva)	9.936	13.958	13.676	13.533	13.679	13.695	14.246	13.804
2.1. Terjatve BS do centralne države	233	263	2.327	2.987	3.631	4.012	4.219	4.390
2.2.1.1. Posojila	1.083	1.149	1.298	1.285	1.230	1.216	1.212	1.190
2.2.1.2. Vrednostni papirji	5.480	6.105	5.814	5.737	5.583	5.635	5.660	5.579
2.2.1. Terjatve do centralne države	6.563	7.254	7.112	7.022	6.813	6.850	6.872	6.769
2.2.2.1. Posojila	581	671	622	601	591	587	571	564
2.2.2.2. Vrednostni papirji	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.2. Terjatve do ostalega državnega sektorja	581	671	622	601	591	587	571	564
2.2. Terjatve drugih MFI do državnega sektorja	7.144	7.926	7.734	7.623	7.404	7.437	7.443	7.333
2.3.1.1. Posojila	14.135	11.213	10.040	9.499	9.307	9.045	8.984	9.012
2.3.1.2. Vrednostni papirji	767	524	462	406	465	475	471	474
2.3.1. Terjatve do nefinančnih družb	14.902	11.737	10.502	9.904	9.771	9.520	9.455	9.485
2.3.2. Gospodinjstva in neprofitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	8.917	8.762	8.856	8.830	8.920	8.930	8.974	9.041
2.3.3.1. Posojila	1.460	1.087	898	891	795	773	789	832
2.3.3.2. Vrednostni papirji	303	408	534	506	503	510	521	520
2.3.3. Terjatve do nadenarnih finančnih institucij	1.763	1.495	1.432	1.397	1.298	1.283	1.310	1.352
2.3. Terjatve do drugih domačih sektorjev	25.582	21.995	20.790	20.132	19.989	19.733	19.740	19.879
2. Terjatve do domačih nadenarnih sektorjev	32.959	30.183	30.850	30.741	31.025	31.182	31.402	31.601
3. Ostala aktiva	3.670	3.771	3.119	2.737	2.587	2.437	2.354	2.489
Aktiva skupaj	46.565	47.912	47.646	47.011	47.291	47.314	48.002	47.894
1.1. Obveznosti Banke Slovenije	1.054	10	16	742	388	191	0	637
1.2. Obveznosti drugih MFI	8.241	7.409	5.920	5.379	5.358	5.208	5.152	5.217
1. Obveznosti do tujih sektorjev (tuja pasiva)	9.294	7.419	5.936	6.122	5.746	5.399	5.152	5.855
2.1.1.1. Bankovci in kovanci (po 1.1.2007 ključ ECB)	4.189	4.673	4.956	4.902	4.975	5.008	5.023	5.048
2.1.1.2. Depoziti čez noč pri drugih MFI	8.832	10.441	13.057	13.799	14.247	14.869	14.787	14.898
2.1.1.3.1. Nedenarne finančne institucije	15	44	9	7	7	45	51	58
2.1.1.3.2. Ostali državni sektor	28	28	53	53	78	75	73	76
2.1.1.3. Depoziti čez noč pri BS	43	71	63	61	84	120	123	134
2.1.1. Bankovci in kovanci in vpogledne vloge	13.065	15.185	18.075	18.761	19.306	19.996	19.933	20.080
2.1.2.1. Obveznosti Banke Slovenije	-	1	1	1	1	1	0	0
2.1.2.2. Obveznosti drugih MFI	9.804	9.363	7.837	7.542	7.105	6.862	6.800	6.912
2.1.2. Vezane vloge	9.804	9.364	7.838	7.543	7.106	6.863	6.800	6.912
2.1.3. Depoziti na odpoklic do 3 mes.	209	379	315	404	521	515	474	492
2.1. Bankovci in kovanci in vloge do 2 let	23.078	24.929	26.229	26.708	26.933	27.374	27.207	27.484
2.2. Dolžniški vrednostni papirji, točke/delnice skladov denarnega trga, repo posli	80	42	56	68	67	81	81	81
2. Bankovci in kovanci in instrumenti do 2 let	23.157	24.971	26.285	26.776	27.000	27.456	27.289	27.565
3. Dolgoročne finančne obveznosti do nadenarnega sektorja (brez centralne države)	1.498	1.598	1.550	1.542	1.585	1.573	1.560	1.544
4. Ostala pasiva	15.783	17.229	15.378	14.062	14.526	14.464	15.590	14.423
5. Presežek obveznosti med MFI	-3.168	-3.305	-1.504	-1.490	-1.566	-1.578	-1.589	-1.492
Pasiva skupaj	46.565	47.912	47.646	47.011	47.291	47.314	48.002	47.894

Tabela 9.2: Bilanca Banke Slovenije

<i>mio EUR</i>	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	avg. 16	sep. 16	okt. 16
1.1. Zlato	89	101	100	111	122	120	121	119
1.2. Terjatve do MDS	369	392	367	398	400	393	392	393
1.3. Tuja gotovina	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4. Posojila, terjatve iz danih vlog	373	3.031	699	358	477	460	1.110	424
1.5. Vrednostni papirji	3.844	3.651	4.141	4.421	4.722	4.999	5.135	5.231
1.6. Druge terjatve do tujine	96	103	103	103	103	103	103	103
1. Terjatve do tujih sektorjev (tuja aktiva)	4.771	7.278	5.410	5.390	5.823	6.076	6.862	6.271
2.1. Terjatve do centralne države	233	263	2.327	2.987	3.631	4.012	4.219	4.390
2.2.1. Posojila	3.682	1.098	901	906	516	503	635	628
2.2.2. Druge terjatve	3	3	44	87	91	99	99	99
2.2. Terjatve do domačih denarnih sektorjev	3.685	1.101	946	993	607	602	734	727
2.3. Terjatve do drugih domačih sektorjev	2	2	2	2	2	2	2	2
2. Terjatve do domačih sektorjev (domača aktiva)	3.919	1.366	3.275	3.981	4.240	4.616	4.955	5.119
3. Ostala aktiva	2.200	2.317	1.685	1.435	1.277	1.132	1.096	1.028
Aktiva skupaj	10.890	10.961	10.370	10.807	11.340	11.824	12.914	12.418
1. Bankovci in kovanci (po 1.1.2007 ključ ECB)	4.189	4.673	4.956	4.902	4.975	5.008	5.023	5.048
2.1.1.1.1. Čez noč	1.503	1.526	1.634	1.895	1.844	2.282	2.324	2.361
2.1.1.1.2. Vezane vloge	605	-	-	-	-	-	-	-
2.1.1.1. V domači valuti	2.108	1.526	1.634	1.895	1.844	2.282	2.324	2.361
2.1.1.2. V tuji valuti	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.1. Drugi MFI	2.108	1.526	1.634	1.895	1.844	2.282	2.324	2.361
2.1.2.1.1. Čez noč	364	2.718	1.730	1.186	1.955	1.998	3.214	2.062
2.1.2.1.2. Vezane vloge	1.350	-	-	-	-	-	-	-
2.1.2.1. V domači valuti	1.714	2.718	1.730	1.186	1.955	1.998	3.214	2.062
2.1.2.2. V tuji valuti	73	94	60	54	55	54	54	55
2.1.2. Državni sektor	1.787	2.812	1.789	1.239	2.011	2.052	3.267	2.117
2.1.3.1. Nefinančne družbe	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.3.2. Nedenarne finančne institucije	17	45	11	8	8	46	51	58
2.1.3. Drugi domači sektorji	17	45	11	8	8	46	51	58
2.1. Obveznosti iz vlog do domačih sektorjev	3.912	4.383	3.434	3.143	3.862	4.380	5.642	4.536
2.2. Obveznosti iz vlog do tujih sektorjev	1.054	10	16	742	388	191	0	637
2. Vloge	4.966	4.393	3.450	3.885	4.250	4.571	5.642	5.173
3.1. V domači valuti	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. V tuji valuti	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Izdani vrednostni papirji	0	0	-	-	-	-	-	-
4. Alokacija SDR	241	257	275	267	272	270	270	271
5. Kapital in rezerve	1.339	1.440	1.472	1.541	1.669	1.756	1.792	1.711
6. Ostala pasiva	156	197	218	211	175	218	187	214
Pasiva skupaj	10.890	10.961	10.370	10.807	11.340	11.824	12.914	12.418

Tabela 9.3: Bilanca drugih monetarnih finančnih institucij

mio EUR	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	avg. 16	sep. 16	okt. 16
1.1.1. Gotovina	282	292	294	285	295	292	293	281
1.1.2. Računi in vloge pri BS	2.108	1.526	1.634	1.895	1.844	2.282	2.324	2.361
1.1.3. Vrednostni papirji BS	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1. Terjatve do BS	2.390	1.818	1.928	2.181	2.139	2.574	2.617	2.642
1.2.1. Posojila	2.432	1.719	1.264	1.184	1.097	1.033	1.031	1.025
1.2.2. Dolžniški vrednostni papirji	363	378	245	190	249	267	253	254
1.2.3. Delnice in drugi lastniški deleži	117	61	62	50	50	43	2	2
1.2. Terjatve do drugih MFI	2.912	2.158	1.572	1.423	1.396	1.343	1.286	1.281
1.3.1. Posojila	26.176	22.883	21.714	21.106	20.844	20.550	20.531	20.638
1.3.2. Dolžniški vrednostni papirji	5.702	6.352	6.050	5.994	5.899	5.954	5.979	5.896
1.3.3. Delnice in drugi lastniški deleži	849	685	759	654	651	666	673	677
1.3. Terjatve do nenenarnih sektorjev	32.727	29.920	28.524	27.754	27.394	27.170	27.183	27.212
1. Terjatve do domačih sektorjev (domača aktiva)	38.028	33.897	32.024	31.358	30.929	31.087	31.086	31.134
2.1.1. Gotovina	23	29	34	35	43	43	34	34
2.1.2. Posojila	1.697	2.839	2.767	2.672	2.494	2.266	2.092	2.183
2.1.3. Dolžniški vrednostni papirji	372	498	1.027	1.043	1.023	1.042	1.037	1.082
2.1.4. Delnice in drugi lastniški deleži	559	572	567	567	567	567	567	567
2.1. Terjatve do tujih denarnih sektorjev	2.651	3.938	4.395	4.317	4.127	3.918	3.731	3.865
2.2.1. Posojila	2.530	2.135	1.597	1.462	1.389	1.346	1.290	1.263
2.2.2. Dolžniški vrednostni papirji	1.378	1.878	1.870	1.946	1.942	1.956	1.964	2.003
2.2.3. Delnice in drugi lastniški deleži	273	329	405	419	397	399	399	401
2.2. Terjatve do tujih nenenarnih sektorjev	4.181	4.342	3.871	3.826	3.729	3.701	3.653	3.667
2. Terjatve do tujih sektorjev (tuja aktiva)	6.833	8.279	8.266	8.143	7.856	7.619	7.383	7.533
3. Ostala aktiva	1.455	1.399	1.314	1.210	1.217	1.200	1.138	1.359
Aktiva skupaj	46.315	43.575	41.603	40.711	40.002	39.906	39.607	40.026
1.1.1. Vloge, prejeta posojila od BS	3.682	1.098	901	906	516	503	635	628
1.1.2. Vloge, prejeta posojila od drugih MFI	2.440	1.733	1.301	1.249	1.141	1.083	1.080	1.110
1.1.3. Izdani dolžniški vrednostni papirji	150	93	38	17	28	28	14	14
1.1. Obveznosti do denarnih sektorjev	6.272	2.924	2.240	2.173	1.686	1.614	1.729	1.752
1.2.1.1. Čez noč	8.542	10.129	12.661	13.347	13.784	14.432	14.321	14.457
1.2.1.2. Vezane vloge	12.214	12.481	10.604	9.744	9.342	9.079	9.015	9.049
1.2.1.3. Vloge na odpoklic	221	449	474	675	637	598	614	623
1.2.1. Vloge v domači valuti	20.977	23.059	23.739	23.766	23.763	24.108	23.950	24.128
1.2.2. Vloge v tuji valuti	441	463	599	633	652	635	652	626
1.2.3. Izdani dolžniški vrednostni papirji	256	176	84	70	51	51	40	36
1.2. Obveznosti do nenenarnih sektorjev	21.674	23.698	24.422	24.470	24.466	24.794	24.642	24.790
1. Obveznosti do domačih sektorjev (domača pasiva)	27.946	26.622	26.661	26.643	26.151	26.407	26.371	26.542
2.1.1. Vloge	4.538	3.551	2.578	2.363	2.254	2.141	2.099	2.160
2.1.2. Izdani dolžniški vrednostni papirji	1.200	1.344	975	713	712	712	710	710
2.1. Obveznosti do tujih denarnih sektorjev	5.738	4.895	3.553	3.076	2.967	2.853	2.809	2.870
2.2.1. Vloge	2.054	2.052	1.954	1.893	1.830	1.793	1.781	1.785
2.2.2. Izdani dolžniški vrednostni papirji	32	25	27	24	23	23	23	23
2.2. Obveznosti do tujih nenenarnih sektorjev	2.086	2.077	1.981	1.916	1.854	1.816	1.804	1.808
2. Obveznosti do tujih sektorjev (tuja pasiva)	7.824	6.972	5.535	4.992	4.820	4.670	4.613	4.678
3. Kapital in rezerve	3.906	4.512	4.676	4.866	4.865	4.913	4.858	4.865
4. Ostala pasiva	6.641	5.469	4.731	4.211	4.166	3.916	3.766	3.941
Pasiva skupaj	46.315	43.575	41.603	40.711	40.002	39.906	39.607	40.026

Tabela 9.4: Obrestne mere novih posojil in vlog v domači valuti gospodinjstev ter nefinančnih podjetij

v % na letni ravni	2012	2013	2014	2015	avg. 16	sep. 16	okt. 16
1. Obrestne mere novih posojil							
1.1. Posojila gospodinjstvom							
Gospodinjstva, okvirna posojila	8,75	8,53	8,20	8,01	7,90	7,86	7,86
Gospodinjstva, obrestovana posojila po kred. k.	8,65	8,06	8,02	7,84	7,75	7,93	7,92
Gospodinjstva, potrošniška posojila, variabilna in do 1 leta fiksna OM	5,02	5,04	5,01	4,19	4,25	4,31	4,28
Gospodinjstva, potrošniška posojila, fiksna OM nad 1 do 5 let	7,22	7,21	7,00	5,64	5,82	5,78	5,74
Gospodinjstva, potrošniška posojila posojila, fiksna OM nad 5 let	7,33	7,19	7,07	5,28	6,04	6,16	6,08
Gospodinjstva, zav. potrošniška posojila, variabilna in do 1 leta fiksna OM	4,78	4,76	4,47	3,82	3,61	3,73	3,62
Gospodinjstva, zav. potrošniška posojila, fiksna OM nad 1 do 5 let	6,60	6,74	6,60	5,61	5,30	5,35	5,35
Gospodinjstva, zav. potrošniška posojila, fiksna OM nad 5 let	6,93	7,15	6,53	5,58	4,27	4,59	5,37
Efektivna obrestna mera, potrošniška posojila	7,70	8,00	8,28	7,42	7,67	7,46	7,46
Gospodinjstva, stanovanjska posojila, variabilna in do 1 leta fiksna OM	3,27	3,14	3,18	2,22	1,98	1,97	1,98
Gospodinjstva, stanovanjska posojila, fiksna OM nad 1 do 5 let	5,61	5,54	5,65	3,87	3,08	3,46	3,36
Gospodinjstva, stanovanjska posojila, fiksna OM nad 5 do 10 let	5,48	5,40	5,06	3,16	2,45	2,53	2,68
Gospodinjstva, stanovanjska posojila, fiksna OM nad 10 let	5,47	5,17	4,87	3,16	2,67	2,62	2,57
Gospodinjstva, zav. stanovanjska posojila, variabilna in fiksna OM do 1 leta	3,27	3,11	3,16	2,21	2,00	1,97	1,96
Gospodinjstva, zav. stanovanjska posojila, fiksna OM nad 1 do 5 let	5,59	5,90	5,41	2,63	2,24	2,38	3,00
Gospodinjstva, zav. stanovanjska posojila, fiksna OM nad 5 in do 10 let	5,38	5,34	5,03	3,04	2,52	2,26	2,17
Gospodinjstva, zav. stanovanjska posojila, fiksna OM nad 10 let	5,80	5,71	4,87	3,12	2,61	2,59	2,51
Efektivna obrestna mera, stanovanjska posojila	3,63	3,48	3,55	2,85	2,57	2,61	2,56
Gospodinjstva, druga posojila, variabilna in do 1 leta fiksna OM	5,62	5,69	5,11	3,51	3,91	3,85	3,81
Gospodinjstva, druga posojila, fiksna OM nad 1 do 5 let	6,64	6,51	5,96	5,93	4,64	5,42	5,26
Gospodinjstva, druga posojila posojila, fiksna OM nad 5 let	5,83	6,42	6,44	7,79	6,38	6,41	5,76
1.2. Posojila nefinančnim podjetjem (S.11)							
S.11, okvirna posojila	5,39	5,53	5,30	3,45	3,05	3,11	3,03
S.11, obrestovana posojila po kred. k.	7,25	7,39	7,28	7,16	7,25	7,25	7,09
S.11, posojila do 0,25 mio EUR, var.in fiksna OM do 3 mesece	5,69	5,55	4,81	3,38	2,94	3,01	2,98
S.11, posojila do 0,25 mio EUR, fiksna OM nad 3 mesece do 1 leta	6,40	6,44	5,77	3,50	3,37	3,44	3,16
S.11, posojila do 0,25 mio EUR, fiksna OM nad 1 leto do 3 leta	6,99	6,57	5,92	4,23	4,09	3,77	3,88
S.11, posojila do 0,25 mio EUR, fiksna OM nad 3 leta do 5 let	6,94	6,28	5,93	5,36	5,30	6,36	4,10
S.11, posojila do 0,25 mio EUR, fiksna OM nad 5 let do 10 let	6,94	6,70	5,82	4,87	4,28	3,56	3,97
S.11, posojila do 0,25 mio EUR, fiksna OM nad 10 let	8,19	7,58	5,87	3,34	3,76	2,41	3,68
S.11, posojila nad 0,25 do 1 mio EUR, variabilna in fiksna OM do 3 mesece	5,22	5,08	4,62	2,49	2,08	2,59	2,93
S.11, posojila nad 0,25 do 1 mio EUR, fiksna OM nad 3 mesece do 1 leta	6,04	6,00	5,29	2,57	2,12	2,26	2,26
S.11, posojila nad 0,25 do 1 mio EUR, fiksna OM nad 1 leto do 3 leta	6,35	6,31	5,27	3,06	-	3,62	1,64
S.11, posojila nad 0,25 do 1 mio EUR, fiksna OM nad 3 leta do 5 let	6,77	5,60	5,97	-	1,26	-	-
S.11, posojila nad 0,25 do 1 mio EUR, fiksna OM nad 5 let do 10 let	5,47	5,83	5,46	3,06	2,22	2,53	2,11
S.11, posojila nad 0,25 do 1 mio EUR, fiksna OM nad 10 let	-	7,50	6,32	-	-	-	-
S.11, posojila nad 1 mio EUR, variabilna in fiksna OM do 3 mesecev	4,21	4,21	3,94	2,61	2,44	2,52	2,51
S.11, posojila nad 1 mio EUR, fiksna OM nad 3 mesece do 1 leta	5,66	5,15	4,84	1,87	1,72	1,84	0,86
S.11, posojila nad 1 mio EUR, fiksna OM nad 1 leto do 3 leta	5,70	4,07	4,60	1,00	-	-	-
S.11, posojila nad 1 mio EUR, fiksna OM nad 3 leta do 5 let	4,40	4,49	4,07	-	-	-	1,60
S.11, posojila nad 1 mio EUR, fiksna OM nad 5 let do 10 let	5,95	3,84	4,62	1,79	1,35	0,98	1,48
S.11, posojila nad 1 mio EUR, fiksna OM nad 10 let	4,81	4,81	2,35	3,56	-	2,01	-
2. Obrestne mere novih vlog							
2.1. Vloge gospodinjstev							
Gospodinjstva, vloge čez noč	0,20	0,11	0,07	0,03	0,02	0,02	0,02
Gospodinjstva, vezane vloge, do 1 leta	2,31	1,86	0,98	0,28	0,21	0,19	0,20
Gospodinjstva, vezane vloge, nad 1 do 2 leti	4,06	3,46	1,90	0,70	0,45	0,41	0,40
Gospodinjstva, vezane vloge, nad 2 leti	4,46	3,86	2,33	1,07	0,82	0,79	0,74
2.2. Vloge nefinančnih podjetij (S.11)							
S.11, vloge čez noč	1,52	1,22	0,82	0,02	0,01	0,01	0,01
S.11, vezane vloge, do 1 leta	2,73	1,79	1,30	0,06	0,05	0,09	0,03
S.11, vezane vloge, nad 1 do 2 let	0,30	0,23	0,13	0,57	0,28	0,34	0,27
S.11, vezane vloge, nad 2 leti	2,11	1,58	0,63	1,07	0,39	0,44	0,40
2.3. Vloge na odpoklic gospodinjstev in nefinančnega sektorja skupaj							
Vloge na odpoklic z najavo do 3 mesece	4,24	3,47	1,85	0,10	0,02	0,03	0,03
Vloge na odpoklic z najavo nad 3 mesece	4,02	3,08	1,79	0,93	0,93	0,40	0,25

Tabela 9.5: Stanje mednarodnih naložb

mio EUR		2013	2014	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2	16Q3
NETO STANJE MEDNARODNIH NALOŽB (1-2)		-16.749	-16.496	-14.997	-14.931	-14.797	-14.511	-14.294
1	IMETJA	33.392	39.437	41.067	41.032	41.775	41.485	40.983
1.1	Neposredne naložbe	6.813	6.970	7.394	7.204	7.356	7.362	7.354
1.1.1	Lastniški kapital	3.795	3.769	3.908	3.910	3.911	3.842	3.828
1.1.2	Dolžniški instrumenti	3.018	3.202	3.486	3.295	3.445	3.519	3.526
1.2	Naložbe v vrednostne papirje	11.386	12.375	13.274	14.458	14.864	15.265	15.957
1.2.1	Lastniški VP in delnice inv. skladov	2.755	3.193	3.229	3.482	3.331	3.378	3.501
1.2.2	Dolžniški vrednostni papirji	8.631	9.182	10.045	10.976	11.533	11.888	12.457
1.3	Finančni derivativi	89	83	59	65	65	40	36
1.4	Ostale naložbe	14.435	19.171	19.499	18.517	18.703	18.048	16.920
1.4.1	Ostali lastniški kapital	530	629	646	641	642	641	641
1.4.2	Gotovina in vloge	5.647	10.737	10.893	10.274	9.986	9.397	8.378
1.4.3	Posojila	4.181	3.729	3.308	3.122	2.999	2.924	2.788
1.4.4	Zavarovalne, pok. in stand. jamstvene sheme	131	141	131	129	137	140	140
1.4.5	Komercialni krediti in predujmi	3.636	3.601	4.131	3.737	4.097	4.212	4.200
1.4.6	Ostale terjatve	310	335	390	614	842	733	773
1.5	Rezervna imetja	669	837	841	787	786	770	715
1.5.1	Monetarno zlato	89	101	103	100	111	122	121
1.5.2	Posebne pravice črpanja (SDR)	220	247	259	264	201	204	203
1.5.3	Rezervna imetja pri IMF	149	145	103	104	196	195	189
1.5.4	Druge rezervna imetja	211	345	375	320	278	249	202
2	OBVEZNOSTI	50.141	55.934	56.064	55.962	56.572	55.996	55.277
2.1	Neposredne naložbe	10.531	11.837	12.838	13.308	13.781	14.000	14.194
2.1.1	Lastniški kapital	7.292	8.186	9.226	9.772	10.031	10.213	10.429
2.1.2	Dolžniški instrumenti	3.240	3.651	3.612	3.536	3.750	3.787	3.765
2.2	Naložbe v vrednostne papirje	16.299	23.099	22.703	22.308	22.457	22.024	22.407
2.2.1	Lastniški VP in delnice inv. skladov	811	1.030	998	1.041	1.024	986	1.080
2.2.2	Dolžniški vrednostni papirji	15.488	22.069	21.705	21.266	21.434	21.038	21.328
2.3	Finančni derivativi	150	175	170	163	201	200	161
2.4	Ostale naložbe	23.161	20.822	20.353	20.183	20.132	19.771	18.514
2.4.1	Ostali lastniški kapital	23	28	32	32	32	33	34
2.4.2	Gotovina in vloge	4.165	3.338	2.844	2.965	3.413	2.999	2.443
2.4.3	Posojila	14.759	13.128	13.091	12.852	12.369	12.249	11.691
2.4.4	Zavarovalne, pok. in stand. jamstvene sheme	275	218	217	221	232	244	244
2.4.5	Komercialni krediti in predujmi	3.527	3.427	3.441	3.431	3.381	3.541	3.428
2.4.6	Ostale obveznosti	171	425	457	407	438	435	404
2.4.7	Posebne pravice črpanja (SDR)	241	257	270	275	267	272	270

Tabela 9.6: Bruto zunanji dolg

mio EUR		2013	2014	2015	16Q1	16Q2	16Q3	okt. 16
SKUPAJ (1+2+3+4+5)		41.866	46.514	44.954	45.284	44.563	43.573	44.535
1 DRŽAVA		15.668	22.619	23.169	23.408	23.119	23.188	23.009
1.1	Kratkoročni, od tega	73	664	1.507	1.266	1.367	1.104	1.345
	Dolžniški vrednostni papirji	45	228	15	27	22	22	22
	Posojila	...	157	1.201	936	1.058	813	1.060
	Komercialni krediti in predujmi	28	21	35	48	50	59	61
	Ostalo	...	257	257	256	237	210	202
1.2	Dolgoročni, od tega	15.595	21.956	21.662	22.142	21.751	22.085	21.664
	Dolžniški vrednostni papirji	14.307	20.403	20.158	20.641	20.253	20.559	20.138
	Posojila	1.281	1.548	1.500	1.497	1.495	1.523	1.523
2 CENTRALNA BANKA		2.742	2.083	2.217	2.745	2.315	1.760	2.413
2.1	Kratkoročni, od tega	2.500	1.826	1.942	2.478	2.043	1.490	2.142
	Gotovina in vloge	2.500	1.825	1.942	2.478	2.043	1.490	2.142
2.2	Dolgoročni, od tega	241	257	275	267	272	270	271
	Posebne pravice črpanja	241	257	275	267	272	270	271
3 INSTITUCIJE, KI SPREJEMAJO VLOGE, razen centralne banke		7.519	6.591	5.195	4.639	4.416	4.193	4.371
3.1	Kratkoročni	893	747	702	708	806	730	987
	Gotovina in vloge	707	597	490	485	520	522	562
	Dolžniški vrednostni papirji	58	...	...	...	...	...	...
	Posojila	121	144	207	206	257	185	271
	Komercialni krediti in predujmi	...	...	...	...	...	...	...
	Ostalo	7	6	5	17	29	23	154
3.2	Dolgoročni	6.626	5.844	4.493	3.931	3.611	3.463	3.384
	Gotovina in vloge	958	916	534	450	436	432	439
	Dolžniški vrednostni papirji	837	954	652	368	306	293	292
	Posojila	4.800	3.941	3.301	3.110	2.865	2.735	2.648
	Komercialni krediti in predujmi	3	4	7	3	4	3	4
	Ostalo	29	29	0	0	0	1	2
4 OSTALI SEKTORJI		12.698	11.570	10.837	10.741	10.926	10.667	10.968
4.1	Kratkoročni, od tega	4.039	3.947	3.973	4.175	4.300	4.207	4.324
	Dolžniški vrednostni papirji	4	5	0	1	2	2	2
	Posojila	444	453	488	736	706	728	700
	Komercialni krediti in predujmi	3.492	3.396	3.383	3.315	3.467	3.350	3.486
	Ostalo	100	94	102	123	125	127	137
4.2	Dolgoročni, od tega	8.659	7.623	6.864	6.566	6.627	6.460	6.644
	Dolžniški vrednostni papirji	238	480	441	397	455	451	466
	Posojila	8.113	6.885	6.156	5.883	5.869	5.707	5.876
	Komercialni krediti in predujmi	4	6	7	15	19	16	16
	Ostalo	304	252	260	271	284	286	285
5 NEPOSREDNE NALOŽBE: medpodjetniška posojila		3.240	3.651	3.536	3.750	3.787	3.765	3.773
NETO ZUNANJI DOLG		15.644	14.750	12.020	11.458	10.979	10.596	11.869

Tabela 9.7: Plačilna bilanca

<i>mio EUR</i>	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	16Q3	okt.2016
I. Tekoči račun	1.732	2.325	1.998	709	753	737	308
1. Blago	708	1.181	1.498	474	461	391	159
1.1. Izvoz blaga	21.692	22.961	24.039	6.058	6.393	6.125	2.155
Izvoz f.o.b.	21.549	22.936	23.940	6.064	6.406	6.090	2.151
Prilagoditev zaobjema	-180	-188	-149	-56	-78	-33	3
Neto izvoz blaga za preprodajo	291	199	231	43	57	60	1
Nemonetarno zlato	32	15	17	6	7	7	0
1.2. Uvoz blaga	20.984	21.780	22.541	5.584	5.932	5.734	1.996
Uvoz c.i.f.	22.114	22.580	23.305	5.759	6.119	5.890	2.055
Prilagoditev zaobjema	-517	-160	-115	-14	-13	11	1
Prilagoditev c.i.f./f.o.b	-642	-656	-678	-168	-178	-172	-60
Nemonetarno zlato	29	15	30	6	4	5	...
2. Storitve	1.732	1.697	2.019	471	557	708	231
2.1. Izvoz storitev, od tega	5.317	5.558	6.025	1.375	1.559	1.878	578
Transport	1.398	1.529	1.672	424	453	455	163
Potovanja	2.043	2.060	2.257	450	538	849	201
Gradbene storitve	280	277	290	73	89	107	40
Telekomunikacijske, računalniške in informacijske storitve	452	457	519	123	131	138	49
Ostale poslovne storitve	717	779	824	197	202	204	87
2.2. Uvoz storitev, od tega	3.586	3.862	4.006	904	1.001	1.171	347
Transport	738	814	851	215	214	220	86
Potovanja	708	745	822	119	212	372	61
Gradbene storitve	259	234	120	17	23	28	11
Telekomunikacijske, računalniške in informacijske storitve	460	483	533	108	121	129	46
Ostale poslovne storitve	864	1.003	1.024	254	260	266	89
3. Primarni dohodki	-192	-125	-982	-79	-170	-208	-48
3.1. Prejemki	1.117	1.396	1.632	487	380	375	125
Od dela	495	537	609	141	142	149	55
Od kapitala	54	368	501	131	127	129	40
Ostali primarni dohodki	567	490	522	216	111	97	29
3.2. Izdatki	1.309	1.521	2.614	566	550	583	173
Od dela	106	114	120	28	33	34	11
Od kapitala	917	1.063	2.065	417	402	430	130
Ostali primarni dohodki	286	344	429	121	115	119	32
4. Sekundarni dohodki	-516	-428	-537	-158	-96	-153	-33
4.1. Prejemki	632	709	725	155	171	173	70
4.2. Izdatki	1.148	1.137	1.262	312	267	327	103

Tabela 9.8: Plačilna bilanca – nadaljevanje

<i>mio EUR</i>	2013	2014	2015	16Q1	16Q2	16Q3	okt.2016
II. Kapitalski račun	187	157	371	-38	-112	-63	10
1. Bruto pridobitve/odtujitve neproizvedenih nefinančnih imetij	-10	-24	-37	-8	-23	0	1
2. Kapitalski transferi	197	181	408	-31	-89	-63	10
III. Finančni račun	1.042	2.377	1.772	448	204	508	-1.397
1. Neposredne naložbe	-47	-584	-1.238	-322	-267	-231	65
Imetja	24	155	278	143	15	21	121
Lastniški kapital in reinvestirani dobički	-80	-45	165	40	-29	25	60
Dolžniški instrumenti	103	200	113	103	44	-5	61
Obveznosti	71	739	1.516	466	281	251	56
Lastniški kapital in reinvestirani dobički	-57	791	1.803	338	262	296	51
Dolžniški instrumenti	128	-51	-287	127	19	-44	5
2. Naložbe v vrednostne papirje	-4.176	-3.968	2.929	584	791	524	437
Imetja	-467	426	2.015	464	279	486	224
Lastniški kapital in delnice investicijskih skladov	60	127	116	-28	-24	-15	-4
Dolžniški vrednostni papirji	-527	299	1.900	493	302	500	228
Obveznosti	3.709	4.394	-914	-120	-512	-38	-212
Lastniški kapital in delnice investicijskih skladov	113	101	52	19	-8	14	6
Dolžniški vrednostni papirji	3.595	4.293	-966	-139	-505	-53	-219
3. Finančni derivativi	32	-3	28	-7	-4	31	1
4. Ostale naložbe	5.227	6.843	166	182	-277	234	-1.899
4.1. Imetja	632	4.815	-672	92	-654	-1.105	-529
Ostali lastniški kapital	152	84	10	1	-1	0	0
Gotovina in vloge	564	5.037	-545	-294	-593	-1.029	-706
Posojila	1	-299	-408	10	-68	-41	-22
Zavarovalne, pokojninske in standard. jamst. sheme	-10	8	-8	7	2	...	...
Komercialni krediti in predujmi	19	-16	-4	314	119	-72	140
Ostale terjatve	-94	1	283	54	-112	37	58
4.2. Obveznosti	-4.595	-2.028	-837	-91	-376	-1.339	1.371
Ostali lastniški kapital	-29	7	1	0	0	1	...
Gotovina in vloge	-4.169	-831	-400	453	-415	-561	699
Posojila	-269	-1.246	-315	-491	-114	-563	385
Zavarovalne, pokojninske in standard. jamst. sheme	39	-54	3	10	12	...	...
Komercialni krediti in predujmi	-182	-144	-101	-78	151	-169	155
Ostale obveznosti	16	240	-25	15	-12	-46	131
Posebne pravice črpanja (SDR)	0	0	0	0	0	0	0
5. Rezervna imetja	5	89	-113	10	-40	-50	0
IV. Neto napake in izpustitve	-877	-105	-596	-222	-438	-166	-1.716

Tabela 9.9: Nekonsolidirana stanja finančnih sredstev

mio EUR	2013	2014	15Q1	15Q2	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2
Domači sektor								
Skupaj	179.611	186.274	188.298	185.155	186.536	184.833	183.556	181.868
Denarno zlato in PPČ	309	348	340	368	362	363	312	326
Gotovina in vloge	37.061	46.009	46.580	44.049	46.730	46.572	44.228	43.400
Dolžniški vredn. papirji	18.319	19.804	20.318	21.004	22.045	22.828	23.894	24.828
Posojila	49.970	44.453	43.849	42.520	41.359	39.625	39.277	37.920
Delnice	19.529	20.175	20.684	20.212	19.369	19.713	19.658	18.670
Drug lastniški kapital	22.483	23.002	23.318	23.302	23.943	23.496	23.493	23.749
Delnice/enote invest. skladov	3.105	3.642	4.096	3.990	3.686	3.879	3.813	3.838
Zavarovanja in pokojninske sheme	6.541	7.132	7.449	7.478	7.366	7.406	7.509	7.599
Drugo	22.293	21.709	21.664	22.231	21.676	20.951	21.371	21.538
Nefinančne družbe								
Skupaj	43.301	41.273	42.024	42.553	42.283	41.321	41.841	42.070
Gotovina in vloge	4.646	5.095	5.130	5.410	5.481	5.816	5.846	5.845
Dolžniški vredn. papirji	194	184	192	178	160	142	167	171
Posojila	6.151	6.043	6.284	6.118	6.035	5.849	6.105	5.862
Delnice	4.525	3.063	2.934	2.914	2.836	2.896	2.861	2.854
Drug lastniški kapital	11.806	11.359	11.408	11.340	11.770	11.472	11.496	11.746
Delnice/enote invest. skladov	108	108	110	106	98	99	92	82
Zavarovanja in pokojninske sheme	387	408	452	455	458	427	482	470
Drugo	15.484	15.015	15.514	16.030	15.444	14.621	14.792	15.040
Denarne finančne institucije								
Skupaj	55.703	53.206	53.273	50.569	50.401	50.657	50.376	50.111
Denarno zlato in PPČ	309	348	340	368	362	363	312	326
Gotovina in vloge	7.351	10.358	10.621	7.994	7.713	7.560	7.225	6.863
Dolžniški vredn. papirji	12.086	13.226	13.387	14.230	15.041	15.973	16.893	17.747
Posojila	34.556	27.863	27.312	26.416	25.670	25.179	24.362	23.653
Delnice	846	666	671	660	651	641	627	597
Drug lastniški kapital	186	314	509	519	519	490	476	477
Delnice/enote invest. skladov	12	12	12	11	10	9	7	6
Zavarovanja in pokojninske sheme	35	37	37	39	38	38	38	39
Drugo	322	382	384	334	396	404	434	404
Druge finančne institucije								
Skupaj	15.225	17.368	18.224	17.846	17.291	17.325	17.513	17.435
Gotovina in vloge	1.096	1.316	1.504	1.468	1.292	1.212	1.341	1.264
Dolžniški vredn. papirji	5.108	5.634	5.888	5.833	6.056	6.220	6.364	6.438
Posojila	3.624	3.388	3.324	3.243	3.151	3.033	2.999	2.993
Delnice	2.598	3.580	3.816	3.694	3.387	3.427	3.272	3.183
Drug lastniški kapital	196	640	634	641	624	612	606	609
Delnice/enote invest. skladov	1.672	1.918	2.142	2.070	1.924	2.001	1.996	2.034
Zavarovanja in pokojninske sheme	202	218	238	234	210	182	205	204
Drugo	731	675	678	662	648	639	729	710
Država								
Skupaj	28.631	35.934	36.068	35.328	37.976	36.257	34.332	32.236
Gotovina in vloge	5.985	10.369	10.339	10.061	12.955	12.347	10.016	9.203
Dolžniški vredn. papirji	598	507	515	501	540	368	342	326
Posojila	4.940	6.469	6.251	6.030	5.809	4.911	5.095	4.683
Delnice	9.091	10.128	10.469	10.163	9.864	10.048	10.253	9.470
Drug lastniški kapital	4.560	4.904	4.946	4.956	5.153	4.856	4.808	4.819
Delnice/enote invest. skladov	163	206	233	222	223	244	236	234
Zavarovanja in pokojninske sheme	2	12	15	17	32	23	25	22
Drugo	3.292	3.339	3.300	3.378	3.401	3.460	3.558	3.480
Gospodinjstva in NPISG								
Skupaj	36.751	38.492	38.709	38.858	38.585	39.272	39.494	40.017
Gotovina in vloge	17.984	18.871	18.986	19.116	19.290	19.636	19.800	20.226
Dolžniški vredn. papirji	334	253	336	262	247	125	128	146
Posojila	700	691	678	713	694	653	715	729
Delnice	2.469	2.739	2.795	2.780	2.631	2.701	2.645	2.565
Drug lastniški kapital	5.734	5.785	5.820	5.847	5.877	6.066	6.108	6.098
Delnice/enote invest. skladov	1.151	1.398	1.599	1.580	1.433	1.528	1.482	1.483
Zavarovanja in pokojninske sheme	5.914	6.457	6.707	6.734	6.628	6.736	6.759	6.865
Drugo	2.464	2.298	1.788	1.827	1.786	1.827	1.858	1.905
Tujina								
Skupaj	51.088	57.499	58.501	56.300	56.636	56.680	57.452	57.297
Denarno zlato in PPČ	241	257	277	271	270	275	267	272
Gotovina in vloge	4.293	3.497	3.357	3.048	2.990	3.167	3.723	3.470
Dolžniški vredn. papirji	15.807	22.581	22.663	20.792	21.976	21.661	21.695	21.359
Posojila	16.697	15.676	16.224	16.231	15.481	15.231	14.850	14.656
Delnice	3.687	4.556	4.543	4.385	4.337	4.539	4.886	5.225
Drug lastniški kapital	4.815	5.401	5.497	5.621	5.825	6.284	6.402	6.482
Delnice/enote invest. skladov	28	21	24	24	23	25	24	25
Zavarovanja in pokojninske sheme	275	218	212	215	217	221	232	244

Tabela 9.10: Nekonsolidirana stanja obveznosti

mio EUR	2013	2014	15Q1	15Q2	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2
Domači sektor								
Skupaj	197.349	204.598	205.847	201.991	202.614	200.995	199.759	198.100
Denarno zlato in PPC	241	257	277	271	270	275	267	272
Gotovina in vloge	35.203	38.457	38.689	37.175	38.536	39.172	37.577	36.920
Dolžniški v redn. papirji	25.359	32.837	33.026	31.731	33.622	33.154	33.729	33.966
Posojila	61.027	54.637	54.547	53.374	51.647	49.845	49.041	47.494
Delnice	20.887	22.274	22.501	21.904	21.242	21.615	22.101	21.498
Drug lastniški kapital	24.199	25.395	25.802	25.953	26.725	26.799	26.864	27.262
Delnice/enote invest. skladov	1.839	2.143	2.432	2.392	2.181	2.303	2.209	2.220
Zavarovanja in pokojninske sheme	6.684	7.209	7.510	7.545	7.452	7.498	7.604	7.704
Drugo	21.909	21.389	21.063	21.646	20.938	20.335	20.368	20.766
Nefinančne družbe								
Skupaj	84.839	82.265	82.270	82.059	80.407	78.884	79.197	78.874
Dolžniški v redn. papirji	818	1.088	1.128	1.163	1.192	1.179	1.223	1.321
Posojila	31.297	28.629	28.657	27.965	26.779	25.127	25.191	24.510
Delnice	14.225	14.233	14.055	13.701	13.242	13.421	13.649	13.218
Drug lastniški kapital	22.453	23.013	23.165	23.322	23.980	24.039	24.139	24.475
Drugo	16.047	15.302	15.264	15.908	15.213	15.118	14.995	15.349
Denarne finančne institucije								
Skupaj	50.512	48.917	48.919	46.458	46.507	47.006	47.065	46.884
Denarno zlato in PPC	241	257	277	271	270	275	267	272
Gotovina in vloge	33.048	34.122	34.597	33.236	33.219	34.012	34.673	35.073
Dolžniški v redn. papirji	1.667	1.666	1.604	918	1.223	1.149	847	820
Posojila	10.427	7.073	6.364	6.053	5.753	5.574	4.970	4.360
Delnice	3.866	4.399	4.522	4.484	4.562	4.539	4.729	4.738
Drug lastniški kapital	823	945	1.010	986	994	1.005	1.029	1.072
Delnice/enote invest. skladov	36	37	36	54	61	56	66	66
Drugo	404	419	510	456	424	396	484	484
Druge finančne institucije								
Skupaj	16.069	17.540	18.205	17.882	17.301	17.192	17.130	16.969
Dolžniški v redn. papirji	39	136	138	97	92	73	73	123
Posojila	5.070	4.453	4.134	4.074	3.991	3.678	3.365	3.143
Delnice	1.486	2.174	2.341	2.151	2.003	2.093	2.233	2.107
Drug lastniški kapital	472	947	1.153	1.167	1.162	1.155	1.183	1.198
Delnice/enote invest. skladov	1.804	2.106	2.396	2.338	2.120	2.247	2.143	2.154
Zavarovanja in pokojninske sheme	6.684	7.209	7.509	7.545	7.452	7.498	7.603	7.703
Drugo	513	516	534	511	482	448	530	540
Država								
Skupaj	33.629	43.630	44.219	43.381	46.141	45.695	44.156	43.103
Gotovina in vloge	2.155	4.335	4.092	3.939	5.317	5.160	2.904	1.846
Dolžniški v redn. papirji	22.835	29.946	30.156	29.552	31.115	30.753	31.586	31.700
Posojila	3.448	3.846	4.689	4.578	4.432	4.738	4.812	4.694
Delnice	1.309	1.469	1.583	1.568	1.435	1.562	1.489	1.435
Drug lastniški kapital	451	491	474	478	588	600	513	517
Drugo	3.429	3.544	3.225	3.265	3.253	2.882	2.850	2.910
Gospodinjstva in NPISG								
Skupaj	12.301	12.245	12.234	12.211	12.259	12.218	12.212	12.271
Posojila	10.785	10.637	10.705	10.704	10.692	10.728	10.702	10.788
Drugo	1.516	1.608	1.529	1.506	1.566	1.489	1.509	1.483
Tujina								
Skupaj	33.349	39.174	40.952	39.463	40.558	40.517	41.248	41.065
Denarno zlato in PPC	309	348	340	367	362	363	312	326
Gotovina in vloge	6.151	11.050	11.248	9.922	11.184	10.567	10.374	9.951
Dolžniški v redn. papirji	8.767	9.548	9.955	10.065	10.399	11.335	11.860	12.222
Posojila	5.640	5.492	5.526	5.376	5.192	5.012	5.086	5.082
Delnice	2.330	2.457	2.726	2.693	2.464	2.637	2.444	2.397
Drug lastniški kapital	3.099	3.008	3.013	2.970	3.043	2.981	3.031	2.968
Delnice/enote invest. skladov	1.294	1.520	1.687	1.623	1.528	1.602	1.628	1.643
Zavarovanja in pokojninske sheme	131	141	151	148	131	129	137	140
Drugo	5.628	5.610	6.306	6.297	6.254	5.892	6.375	6.336

Tabela 9.11: Neto finančna sredstva

mio EUR	2013	2014	15Q1	15Q2	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2
Domači sektor	-17.739	-18.324	-17.549	-16.837	-16.078	-16.162	-16.204	-16.232
Nefinančne družbe	-41.538	-40.992	-40.246	-39.506	-38.124	-37.563	-37.356	-36.803
Denarne finančne institucije	5.191	4.289	4.354	4.111	3.894	3.651	3.311	3.226
Druge finančne institucije	-844	-172	18	-36	-10	133	383	466
Država	-4.998	-7.696	-8.150	-8.052	-8.165	-9.438	-9.824	-10.867
Gospodinjstva in NPISG	24.450	26.246	26.476	26.647	26.326	27.055	27.283	27.746
Tujina	17.739	18.324	17.549	16.837	16.078	16.162	16.204	16.232

Tabela 9.12: Nekonsolidirane transakcije v finančnih sredstvih – drseče vsote štirih četrtletij

mio EUR	2013	2014	15Q1	15Q2	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2
Domači sektor								
Skupaj	-1.499	3.767	-9	-1.958	2.222	1.040	-596	-177
Denarno zlato in PPČ	-12	12	-43	0	0	0	-18	-56
Gotovina in vloge	777	8.795	4.195	200	2.624	455	-2.302	-636
Dolžniški vredn. papirji	993	646	1.166	2.684	3.319	3.086	3.727	3.318
Posojila	-3.799	-4.658	-4.486	-4.532	-3.774	-3.119	-2.245	-2.355
Delnice	139	-824	-846	-407	-32	181	-79	-521
Drug lastniški kapital	430	201	410	338	851	670	495	765
Delnice/enote invest. skladov	27	152	208	235	211	167	121	71
Zavarovanja in pokojninske sheme	-23	182	249	217	192	178	106	110
Drugo	-31	-739	-862	-693	-1.169	-579	-401	-873
Nefinančne družbe								
Skupaj	132	-412	-420	-753	-417	358	274	-137
Gotovina in vloge	583	456	385	344	496	735	736	444
Dolžniški vredn. papirji	-16	-14	-20	-17	-28	-36	-18	-3
Posojila	-207	75	110	-265	-305	-192	-87	-208
Delnice	-6	-337	-334	-265	-34	103	55	77
Drug lastniški kapital	110	-100	-28	1	387	294	290	573
Delnice/enote invest. skladov	-20	-1	-5	-3	-1	-3	-6	-7
Zavarovanja in pokojninske sheme	-41	24	20	18	36	23	25	10
Drugo	-271	-516	-546	-567	-967	-565	-722	-1.022
Denarne finančne institucije								
Skupaj	-3.413	-1.546	-1.951	-2.713	-1.964	-1.797	-1.133	690
Denarno zlato in PPČ	-12	12	-43	0	0	0	-18	-56
Gotovina in vloge	613	2.936	2.038	-1.307	-2.081	-2.849	-3.339	-1.098
Dolžniški vredn. papirji	512	791	972	2.409	2.878	2.764	3.544	3.227
Posojila	-4.344	-5.251	-4.966	-4.105	-3.202	-2.052	-1.454	-1.354
Delnice	-147	-208	-216	3	79	141	93	-70
Drug lastniški kapital	148	155	336	304	313	205	29	26
Delnice/enote invest. skladov	-13	-4	-4	-2	-2	-2	-2	-2
Zavarovanja in pokojninske sheme	-1	2	2	2	2	1	1	0
Drugo	-169	22	-72	-17	50	-6	14	18
Druge finančne institucije								
Skupaj	96	-116	77	177	72	226	35	-92
Gotovina in vloge	-270	158	216	160	-112	-122	-177	-209
Dolžniški vredn. papirji	305	100	361	341	477	493	416	322
Posojila	-92	-304	-298	-309	-317	-192	-150	-112
Delnice	75	-79	-104	12	57	49	-92	-132
Drug lastniški kapital	13	26	-7	-8	0	15	10	5
Delnice/enote invest. skladov	74	59	85	78	64	31	31	47
Zavarovanja in pokojninske sheme	-24	15	-17	-18	-24	-34	-27	-24
Drugo	14	-91	-160	-78	-73	-14	24	11
Država								
Skupaj	1.524	5.045	1.426	519	3.744	1.305	-739	-1.851
Gotovina in vloge	-71	4.356	850	392	3.705	1.925	-373	-904
Dolžniški vredn. papirji	191	-131	-86	-23	14	-122	-157	-177
Posojila	866	821	668	138	62	-665	-567	-674
Delnice	271	-123	-110	-90	-75	-69	-53	-317
Drug lastniški kapital	147	93	78	9	118	118	134	131
Delnice/enote invest. skladov	4	16	14	13	32	26	30	16
Zavarovanja in pokojninske sheme	0	2	5	3	5	0	0	-5
Drugo	116	10	8	77	-117	93	248	78
Gospodinjstva in NPISG								
Skupaj	161	796	860	811	787	947	967	1.212
Gotovina in vloge	-78	889	706	611	617	766	850	1.131
Dolžniški vredn. papirji	0	-99	-61	-26	-22	-13	-58	-51
Posojila	-23	1	0	10	-11	-17	14	-7
Delnice	-54	-77	-81	-69	-58	-44	-82	-80
Drug lastniški kapital	13	27	32	32	32	38	33	30
Delnice/enote invest. skladov	-19	83	118	149	119	116	68	18
Zavarovanja in pokojninske sheme	43	138	239	212	172	188	107	129
Drugo	279	-165	-92	-108	-61	-87	35	42
Tujina								
Skupaj	-789	3.325	2.446	-419	786	-442	-482	433
Denarno zlato in PPČ	0	0	0	0	0	0	0	0
Gotovina in vloge	-4.186	-805	111	-156	-273	-350	385	434
Dolžniški vredn. papirji	3.784	4.444	1.089	-1.440	-64	-999	-683	98
Posojila	-196	-1.142	-484	-383	-723	-627	-1.470	-1.685
Delnice	54	1.040	1.081	826	634	335	499	672
Drug lastniški kapital	-32	-51	424	401	1.024	1.377	1.113	1.098
Delnice/enote invest. skladov	2	-11	-4	1	2	3	2	1
Zavarovanja in pokojninske sheme	39	-54	-59	-15	-11	3	20	29

Tabela 9.13: Nekonsolidirane transakcije v obveznostih – drseče vsote štirih četrtletij

mio EUR	2013	2014	15Q1	15Q2	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2
Domači sektor								
Skupaj	-2.477	1.605	-1.925	-3.973	263	-802	-2.273	-1.578
Denarno zlato in PPČ	0	0	0	0	0	0	0	0
Gotovina in vloge	-3.988	3.170	816	-201	1.185	644	-1.061	-223
Dolžniški vredn. papirji	5.338	4.602	1.460	61	1.838	338	1.135	1.551
Posojila	-4.031	-5.735	-4.826	-4.714	-4.292	-3.472	-3.525	-3.904
Delnice	271	172	184	248	436	246	277	187
Drug lastniški kapital	247	102	777	777	1.857	2.079	1.616	1.811
Delnice/enote invest. skladov	-38	39	113	160	145	142	59	7
Zavarovanja in pokojninske sheme	27	121	187	198	189	189	139	146
Drugo	-302	-866	-636	-503	-1.096	-968	-914	-1.153
Nefinančne družbe								
Skupaj	-1.681	-2.310	-2.095	-2.253	-2.153	-1.111	-786	-980
Dolžniški vredn. papirji	20	288	215	35	122	83	103	162
Posojila	-1.389	-1.965	-1.844	-2.278	-2.989	-2.434	-2.169	-2.255
Delnice	32	54	61	94	275	152	176	137
Drug lastniški kapital	105	171	310	323	1.271	1.470	1.488	1.678
Drugo	-449	-858	-837	-427	-832	-382	-383	-702
Denarne finančne institucije								
Skupaj	-7.302	-2.320	-2.709	-3.501	-2.701	-2.282	-1.593	498
Denarno zlato in PPČ	0	0	0	0	0	0	0	0
Gotovina in vloge	-4.221	1.002	609	-227	-554	-146	156	1.888
Dolžniški vredn. papirji	-627	14	-53	-644	-530	-525	-750	-77
Posojila	-2.320	-3.367	-3.214	-2.644	-1.542	-1.536	-980	-1.279
Delnice	-23	114	119	127	128	44	52	24
Drug lastniški kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
Delnice/enote invest. skladov	12	0	0	20	26	19	31	12
Drugo	-122	-82	-170	-132	-230	-138	-102	-71
Druge finančne institucije								
Skupaj	-162	-635	-269	-173	5	264	-21	0
Dolžniški vredn. papirji	-10	1	4	-47	-52	-72	-72	24
Posojila	-350	-694	-963	-912	-750	-461	-174	-241
Delnice	56	3	4	27	33	51	49	26
Drug lastniški kapital	141	-68	468	453	474	496	16	21
Delnice/enote invest. skladov	-50	39	113	140	119	123	28	-5
Zavarovanja in pokojninske sheme	27	121	186	198	189	189	139	146
Drugo	25	-36	-82	-33	-8	-62	-7	30
Država								
Skupaj	6.937	6.941	3.263	2.062	5.172	2.333	77	-1.224
Gotovina in vloge	232	2.168	207	26	1.739	790	-1.216	-2.111
Dolžniški vredn. papirji	5.956	4.299	1.294	717	2.297	851	1.855	1.441
Posojila	347	395	1.279	1.169	988	872	-309	-316
Delnice	205	0	0	0	0	0	0	0
Drug lastniški kapital	0	0	0	1	112	112	112	113
Drugo	197	78	483	149	36	-292	-365	-352
Gospodinjstva in NPISG								
Skupaj	-268	-71	-115	-109	-60	-6	49	129
Posojila	-317	-103	-84	-48	1	87	107	187
Drugo	47	33	-31	-61	-61	-93	-58	-58
Tujina								
Skupaj	188	5.487	4.362	1.596	2.745	1.400	1.195	1.834
Denarno zlato in PPČ	-12	12	-43	0	0	0	-18	-56
Gotovina in vloge	579	4.821	3.490	246	1.166	-538	-856	21
Dolžniški vredn. papirji	-561	488	794	1.183	1.417	1.749	1.909	1.865
Posojila	36	-65	-144	-201	-205	-274	-190	-136
Delnice	-78	44	51	170	166	270	143	-36
Drug lastniški kapital	151	48	57	-38	18	-32	-8	51
Delnice/enote invest. skladov	67	102	92	77	68	28	64	65
Zavarovanja in pokojninske sheme	-10	8	3	3	-8	-8	-13	-8
Drugo	16	29	62	156	124	205	164	67

Tabela 9.14: Neto finančne transakcije – drseče vsote štirih četrtletij

mio EUR	2013	2014	15Q1	15Q2	15Q3	15Q4	16Q1	16Q2
Domači sektor	978	2.162	1.917	2.015	1.959	1.842	1.677	1.401
Nefinančne družbe	1.814	1.897	1.675	1.500	1.736	1.469	1.059	843
Denarne finančne institucije	3.889	775	758	787	737	485	460	193
Druge finančne institucije	257	519	346	350	67	-38	56	-92
Država	-5.412	-1.896	-1.837	-1.543	-1.428	-1.028	-815	-626
Gospodinjstva in NPISG	429	867	975	920	847	953	917	1.083
Tujina	-978	-2.162	-1.917	-2.015	-1.959	-1.842	-1.677	-1.401

METODOLOŠKE OPOMBE

Ekonomski odnosi s tujino

Metodologija plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb Slovenije temelji na priporočilih šeste izdaje Priročnika za izdelavo plačilne bilance, ki ga je izdal Mednarodni denarni sklad (Balance of Payments and International Investment Position Manual, IMF, 2009). Zunanji dolg temelji na Priročniku za zunanji dolg (External Debt Statistics Guide for Compilers and Users, IMF, 2014), ki ga je prav tako izdal Mednarodni denarni sklad in je usklajen s prej omenjenim priročnikom.

Plačilna bilanca je statističen prikaz ekonomskih transakcij med rezidenti določenega gospodarstva ter nerezidenti, ki potekajo v določenem časovnem obdobju. *Transakcija* je interakcija med dvema institucionalnima enotama, ki poteka ob medsebojnem soglasju ali pa je zakonsko utemeljena in pomeni izmenjavo vrednosti ali transfer.

Stanje mednarodnih naložb je statistični prikaz vrednosti oziroma stanja finančnih imetij rezidentov, ki so brezpogojne terjatve do nerezidentov določenega gospodarstva ali so v obliki naložbenega zlata, ki služi kot rezervno imetje, ter vrednosti brezpogojnih obveznosti rezidentov do nerezidentov na določen dan.

Bruto zunanji dolg je izpeljan iz stanja mednarodnih naložb. Obsega brezpogojne obveznosti, ki zahtevajo plačilo glavnice in/ali obresti v določenem časovnem obdobju v prihodnosti in so hkrati dolg do nerezidenta določenega gospodarstva. **Neto zunanji dolg** je izpeljan iz razlike med terjatvami in obveznostmi tovrstnih instrumentov do nerezidentov. Koncept zunanjega dolga ne vsebuje vrednosti lastniških instrumentov ter finančnih derivativov.

Statistika finančnih institucij in trgov

Metodologija bilance finančnih institucij temelji na metodologiji Evropske centralne banke (v nadaljevanju ECB) oziroma evro območja. Vir podatkov je statistično poročilo monetarnih finančnih institucij.

Posebnosti metodologije so:

- Sektor monetarnih finančnih institucij (MFI) zajema banke, hranilnice, hranilno-kreditne službe (v nadaljevanju HKS) in sklade denarnega trga.
- Posojila se zajemajo po bruto principu.
- Postavka posojil in vloge ter dolžniški vrednostni papirji – med terjatvami in obveznostmi, in sicer zaradi načina vključitve tržnih/netržnih vrednostnih papirjev v postavke posojila/vloge in vrednostni papirji. Po metodologiji ECB se namreč netržni vrednostni papirji vključujejo med posojila/vloge, tržni pa med dolžniške vrednostne papirje.
- Odnosi po pooblastilu in notranji odnosi so po metodologiji ECB vključeni po neto principu.
- Podatki določenih postavk (posojila, vloge, vrednostni papirji razen delnic in izdani dolžniški vrednostni papirji) so v skladu z zahtevo ECB prikazani po nominalni vrednosti. Nominalna vrednost pri posameznih instrumentih predstavlja znesek glavnice, ki jo dolжник po pogodbi dolguje upniku:
 - posojila: neodplačana glavnica, niso vključene obračunane obresti, provizije in drugi stroški,
 - vloge: znesek vezanih sredstev, niso vključene obračunane obresti,
 - dolžniški vrednostni papirji: nominalna vrednost.

Konsolidirana bilanca monetarnih finančnih institucij prikazuje skupno (konsolidirano) bilanco stanja Banke Slovenije in drugih monetarnih finančnih institucij ob koncu meseca. Medsebojne terjatve in obveznosti sektorjev S.122 in S.121 so izključene. Na pasivni strani bilance so na določenih postavkah izključene obveznosti do domačega sektorja S.1311 in so zajete med ostalo pasivo.

Bilanca Banke Slovenije prikazuje bilanco stanja Banke Slovenije ob koncu meseca v skladu z metodologijo ECB.

Bilanca drugih monetarnih finančnih institucij prikazuje agregatno bilanco stanja drugih monetarnih finančnih institucij, to je bank, hranilnic, HKS in skladov denarnega trga, ob koncu meseca.

Pravne zahteve glede **statistik obrestnih mer MFI** so določene v Uredbi ECB/2013/34 s spremembo ECB/2014/30, ki opredeljuje statistične standarde, po katerih morajo monetarne finančne institucije sporočati statistike svojih obrestnih mer. Statistike obrestnih mer MFI se nanašajo na obrestne mere, o katerih se kreditna institucija ali druga institucija sporazumno dogovori s svojo stranko. Nov posel je opredeljen kot nov sporazum med gospodinjstvom ali nefinančno družbo in kreditno ali drugo institucijo. Novi sporazumi vključujejo vse finančne pogodbe, katerih pogoji prvič določajo obrestno mero za depozit ali posojilo, in vsa nova pogajanja glede obstoječih depozitov in posojil.

Statistika finančnih računov

Metodološko osnovo za sestavo finančnih računov predstavlja ESA 2010 (Evropski sistem računov), ki določa skupne standarde, opredelitve, klasifikacije in računovodska pravila.

Finančni računi prikazujejo stanja in transakcije, ki jih imajo posamezni institucionalni sektorji v posameznih finančnih instrumentih kot terjatve in obveznosti.

Institucionalne sektorje predstavljajo domači sektorji in tujina. Med domače sektorje spadajo nefinančne družbe, denarne finančne institucije (centralna banka, družbe, ki sprejemajo vloge, skladi denarnega trga), druge finančne institucije (investicijski skladi, drugi finančni posredniki, izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti, lastne finančne institucije in posojilodajalci, zavarovalne družbe, pokojninski skladi), država (centralna država, lokalna država, skladi socialne varnosti), gospodinjstva in NPISG (nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva).

Finančne instrumente predstavljajo denarno zlato in PPČ (posebne pravice črpanja), gotovina in vloge, dolžniški vrednostni papirji, posojila, delnice, drug lastniški kapital, delnice/enote investicijskih skladov, zavarovanja in pokojninske sheme ter drugo (izvedeni finančni instrumenti, druge terjatve oz. obveznosti).

Transakcije predstavljajo razliko med povečanji (pridobitve) in zmanjšanji (odtuitve) oz. predstavljajo neto promet v posameznem finančnem instrumentu.

Neto finančna sredstva prikazujejo razliko med stanji finančnih sredstev in obveznosti, neto finančne transakcije pa razliko med transakcijami v finančnih sredstvih in obveznostih.

V tabeli so prikazana letna in četrletna stanja konec obdobja ter letne in četrletne transakcije (drseče vsote štirih četrletij). Podatki so nekonsolidirani, kar pomeni, da so vključene tudi terjatve in obveznosti med enotami v okviru institucionalnega sektorja.